

Nr 22

Justitiekottets betänkande med anledning av propositionen 1975: 78
om lagstiftning angående ansvar för funktionärer i offentlig verksamhet,
m. m. jämte motioner

Propositionen

I propositionen 1975: 78 (justitiedepartementet) har regeringen föreslagit riksdagen att

dels anta förslag till

1. lag om ändring i brottsbalken,
2. lag om ändring i statstjänstemannalagen (1965: 274),
3. lag om ändring i lagen (1974: 359) om ändring i statstjänstemannalagen (1965: 274),
4. lag om ändring i rättegångsbalken,
5. lag om ändring i militära rättegångslagen (1948: 472),
6. lag om ändring i förvaltningslagen (1971: 290),
7. lag om ändring i lagen (1937: 249) om inskränkningar i rätten att utbekomma allmänna handlingar,
8. lag om ändring i lagen (1966: 413) om vapenfri tjänst,
9. lag om ändring i förordningen (1960: 267) angående skogsvårdsstyrelser,
10. lag om ändring i vattenlagen (1918: 523),
11. lag om ändring i lagen (1939: 608) om enskilda vägar,
12. lag om ändring i lagen (1952: 166) om häradsallmänningar,
13. lag om ändring i lagen (1952: 167) om allmänningsskogar i Norrland och Dalarna,
15. lag om ändring i lagen (1971: 289) om allmänna förvaltningsdomstolar,
16. lag om ändring i lagen (1971: 309) om behörighet för allmän förvaltningsdomstol att pröva vissa mål,
17. lag om ändring i lagen (1960: 408) om behörighet att utöva läkaryrket,
18. lag om ändring i lagen (1963: 251) om behörighet att utöva tandläkaryrket,
19. lag om ändring i lagen (1965: 61) om behörighet att utöva veterinäryrket m. m.,
20. lag om ändring i sjukvårdslagen (1962: 242),
21. lag om ändring i lagen (1959: 590) om gränstillsamarbete med annan stat,

22. lag om ändring i lagen (1974: 191) om bevakningsföretag,
23. lag om skydd för viss tjänsteutövning,
24. lag om tystnadsplikt för vissa tolkar och översättare,
25. lag om ändring i förordningen (1935: 395) om kontroll över tillverkningen av krigsmateriel m. m.,
26. lag om ändring i förordningen (1939: 174) angående tillverkning, införsel och försäljning av gasskyddsmateriel,
27. lag om ändring i lagen (1944: 133) om kastrering,
28. lag om ändring i lagen (1948: 390) om skyldighet för näringsidkare m. fl. att biträda vid planläggningen av rikets ekonomiska försvarsberedskap,
29. lag om ändring i lagen (1948: 433) om försäkringsrörelse,
30. lag om ändring i arbetarskyddslagen (1949: 1),
31. lag om ändring i lagen (1950: 272) om rätt för utländsk försäkringsanstalt att driva försäkringsrörelse här i riket,
32. lag om ändring i uppbördslagen (1953: 272),
33. lag om ändring i lagen (1953: 397) om avgift för fettvaror som användas för framställning av fettemulsion m. m.,
34. lag om ändring i lagen (1954: 243) om yrkesskadeförsäkring,
35. lag om ändring i allmänna förfogandelagen (1954: 279),
36. lag om ändring i allmänna ransoneringslagen (1954: 280),
37. lag om ändring i rusdrycksförsäljningsförordningen (1954: 521),
38. lag om ändring i lagen (1954: 579) om nykterhetsvård,
39. lag om ändring i lagen (1956: 2) om socialhjälp,
40. lag om ändring i lagen (1956: 245) om uppgiftsskyldighet rörande pris- och konkurrensförhållanden,
41. lag om ändring i atomenergilagen (1956: 306),
42. lag om ändring i taxeringslagen (1956: 623),
43. lag om ändring i förordningen (1957: 343) om oljelagring m. m.,
44. lag om ändring i strålskyddslagen (1958: 110),
45. lag om ändring i lagen (1958: 295) om sjömansskatt,
46. lag om ändring i lagen (1959: 92) om förfarandet vid konsumtionsbeskattning,
47. lag om ändring i civilförsvarslagen (1960: 74),
48. lag om ändring i barnavårdslagen (1960: 97),
49. lag om ändring i ölförsäljningsförordningen (1961: 159),
50. lag om ändring i förordningen (1961: 180) om tillverkning av sprit och vin,
51. lag om ändring i förordningen (1961: 181) om försäljning av teknisk sprit och alkoholhaltiga preparat,
52. lag om ändring i förordningen (1961: 381) om tillverkning av och handel med fodermedel m. m.,
53. lag om ändring i lagen (1962: 381) om allmän försäkring,
54. lag om ändring i stämpelskattelagen (1964: 308),

55. lag om ändring i lagen (1964: 542) om personundersökning i brottmål,
56. lag om ändring i lagen (1965: 94) om polisregister m. m.,
57. lag om ändring i lagen (1965: 719) om säkerheten på fartyg,
58. lag om ändring i lagen (1966: 314) om kontinentalsockeln,
59. lag om ändring i lagen (1967: 940) angående omsorger om vissa psykiskt utvecklingsstörda,
60. lag om ändring i lagen (1968: 430) om mervärdeskatt,
61. lag om ändring i förordningen (1968: 551) om begränsning av svavelhalten i eldningsolja,
62. lag om ändring i miljöskyddslagen (1969: 387),
63. lag om ändring i allmänna arbetstidslagen (1970: 103),
64. lag om ändring i sjöarbetstidslagen (1970: 105),
65. lag om ändring i lagen (1970: 244) om allmänna vatten- och avloppsanläggningar,
66. lag om ändring i lagen (1970: 725) om lokaliseringssamråd,
67. lag om ändring i lagen (1970: 943) om arbetstid m. m. i husligt arbete,
68. lag om ändring i livsmedelslagen (1971: 511),
69. lag om ändring i lagen (1971: 1078) om försvarsuppfinningar,
70. lag om ändring i lagen (1971: 1154) om förbud mot dumpning av avfall i vatten,
71. lag om ändring i lagen (1971: 1204) om byggnadstillstånd m. m.,
72. lag om ändring i lagen (1972: 119) om fastställande av könstillhörighet i vissa fall,
73. lag om ändring i lagen (1972: 826) om uppgiftsskyldighet i vissa planeringsfrågor,
74. lag om ändring i sjömanslagen (1973: 282),
75. lag om ändring i datalagen (1973: 289),
76. lag om ändring i lagen (1973: 329) om hälso- och miljöfarliga varor,
77. lag om ändring i kreditupplysningslagen (1973: 1173),
78. lag om ändring i lagen (1974: 13) om vissa anställningsfrämjande åtgärder,
79. lag om ändring i inkassolagen (1974: 182),
80. lag om ändring i lagen (1974: 268) med anledning av miljöskyddskonventionen den 19 februari 1974 mellan Danmark, Finland, Norge och Sverige,
81. lag om ändring i gruvlagen (1974: 342),
82. lag om ändring i abortlagen (1974: 595),
83. lag om ändring i lagen (1974: 890) om vissa mineralfyndigheter,
84. lag om ändring i lagen (1975: 55) om folk- och bostadsräkning år 1975,
85. lag om ändring i byggnadslagen (1947: 385),

86. lag om ändring i lagen (1975: 000) om beslutanderätt för Sveriges exportråd beträffande handelssekreterare m. m.,

87. lag om ändring i lagen (1975: 000) om offentliga funktionärens tystnadsplikt,

88. lag om ändring i lagen (1975: 100) med vissa bestämmelser för personal inom hälso- och sjukvård m. m.,

89. lag om ändring i oljekrislagen (1975: 000),
dels för sin del anta

14. lag om ändring i lagen (1936: 567) om domkapitel.

Över förslagen under punkterna 1—6 har lagrådet hört.

I detta betänkande behandlar utskottet de under punkterna 1—84 och 86—88 framlagda lagförslagen. Förslaget under punkten 85 har av justitieutskottet överlämnats till civilutskottet och förslaget under punkten 89 till näringsutskottet (se CU 1975: 28 och NU 1975: 29).

Med anledning av propositionen har väckts fyra motioner som redovisas nedan (s. 96—97).

Rörande propositionens huvudsakliga innehåll hänvisar utskottet till vad utskottet anför på s. 97 och 98.

I ärendet har till utskottet inkommit två skrivelser från Sveriges domareförbund samt en promemoria från riksdagens JO-utredning.

De vid propositionen fogade lagförslagen under punkterna 1—84 och 86—88 är följande.

1 Förslag till

Lag om ändring i brottsbalken

Härigenom föreskrives i fråga om brottsbalken¹

dels att 17 kap. 3 och 14 §§, 20 kap. 6—15 §§, 21 kap. 17 §, 32 kap. 1—5 §§, 34 kap. 14—17 §§ samt 35 kap. 2 § skall upphöra att gälla,

dels att 1 kap. 3—5 §§, 5 kap. 5 §, 17 kap. 1, 2, 4, 5, 7, 8 och 15 §§, 20 kap. 1—5 §§, 21 kap. 18, 21 och 22 §§, 33 kap. 5 §, 35 kap. 4 § samt 38 kap. 4, 6, 8 och 9 §§ skall ha nedan angivna lydelse,

dels att rubriken till 20 kap. skall lyda "Om myndighetsmissbruk m. m.",

dels att rubriken till 32 kap. skall lyda "Om disciplinstraff för krigsmän",

dels att i balken skall införas två nya paragrafer, 32 kap. 8 § och 33 kap. 9 §, av nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

3 §

Med påföljd för brott förstås i denna balk:

de allmänna straffen böter och fängelse,

ämbetsstraffen suspension och avsättning för innehavare av befattning, varmed ämbetsansvar är förenat, och disciplinstraff för krigsmän, samt

villkorlig dom, skyddstillsyn, ungdomsfängelse, internering och överlämnande till särskild vård.

Med påföljd för brott förstås i denna balk:

de allmänna straffen böter och fängelse,

disciplinstraff för krigsmän, samt

villkorlig dom, skyddstillsyn, ungdomsfängelse, internering och överlämnande till särskild vård.

4 §

Om användningen av straffen gäller i allmänhet vad i bestämmelserna om de särskilda brotten är stadgat. Övriga påföljder må, enligt vad därom är föreskrivet, tillämpas ändå att de ej äro nämnda i dessa bestämmelser.

Fängelse, *suspension och avsättning äro* att anse som svårare *påföljder* än böter och disciplinstraff.

Fängelse *är* att anse som svårare *påföljd* än böter och disciplinstraff.

¹ Senaste lydelse av

20 kap. 12 § 1974: 565

20 kap. 13 § 1974: 565

20 kap. 14 § 1974: 565.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 §

Ej må dömas till flera påföljder för samma brott, med mindre annat är stadgat.

Suspension eller avsättning ådömes vid sidan av annan påföljd, vartill den tilltalade finnes böra dömas.

5 kap.

5 §²

Brott som avses i 1—3 §§ må ej åtalas av annan än målsägande. Förtal eller grovt förtal må dock åtalas av åklagare, om målsägande angiver brottet till åtal och åtal av särskilda skäl finnes påkallat ur allmän synpunkt.

Brott som avses i 1—3 §§ må ej åtalas av annan än målsägande. Förtal och grovt förtal, så ock förölämpning mot någon i eller för hans myndighetsutövning må dock åtalas av åklagare, om målsägande angiver brottet till åtal och åtal av särskilda skäl finnes påkallat ur allmän synpunkt.

Har förtal riktats mot avliden, må åtal väckas av den avlidnes efterlevande make, bröstarvinge, fader, moder eller syskon samt, om åtal av särskilda skäl finnes påkallat ur allmän synpunkt, av åklagare.

Innebär brott som avses i 1—3 §§, att någon genom förgripelse å främmande makts statsöverhuvud som vistas här i riket eller å främmande makts representant här i riket kränkt den främmande makten, må brottet åtalas av åklagare utan hinder av vad som stadgas i första stycket. Åtal får dock ej ske utan förordnande av regeringen eller den regeringen bemyndigat därtill.

17 kap.

1 §³

Förgriper sig någon med våld eller hot om våld å innehavare av ämbete eller annan befattning, varmed ämbetsansvar är förenat, i dennes tjänsteutövning eller för att tvinga honom till eller hindra honom från tjänsteåtgärd eller hämnas för sådan åtgärd, dömes för våld eller hot mot tjänsteman till fängelse i högst fyra år eller, om brottet är ringa, till böter eller fängelse i högst sex månader. Detsamma skall gälla, om någon sålunda förgriper sig mot den som innehaft ämbete eller annan befattning,

Den som med våld eller hot om våld föregriper sig å någon i hans myndighetsutövning eller för att tvinga honom till eller hindra honom från åtgärd däri eller hämnas för sådan åtgärd, dömes för våld eller hot mot tjänsteman till fängelse i högst fyra år eller, om brottet är ringa, till böter eller fängelse i högst sex månader. Detsamma skall gälla, om någon sålunda förgriper sig mot den som tidigare har utövat myndighet för vad denne däri gjort eller underlåtit.

² Senaste lydelse 1974: 565.

³ Senaste lydelse 1974: 565.

Nuvarande lydelse

varmed ämbetsansvar var förenat, för vad denne däri gjort eller underlåtit.

Vad nu sagts om befattning, varmed ämbetsansvar är förenat, skall ock gälla befattning, med vilken enligt regeringens förordnande samma skydd skall vara förenat.

Föreslagen lydelse

2 §

Den som, annorledes än i 1 § sägs, för att tvinga eller hindra någon, som åtnjuter skydd enligt nämnda paragraf, i utövningen av hans befattning eller hämnas för tjänsteåtgärd, otillbörligen företager gärning, som för honom medför lidande, skada eller annan olägenhet, eller hotar därmed, dömes för förgripelse mot tjänsteman till böter eller fängelse i högst sex månader.

Är brottet grovt, dömes till fängelse i högst fyra år.

Den som, annorledes än i 1 § sägs, för att tvinga eller hindra någon i hans myndighetsutövning eller för att hämnas för åtgärd däri, otillbörligen företager gärning, som för honom medför lidande, skada eller annan olägenhet, eller hotar därmed, dömes för förgripelse mot tjänsteman till böter eller fängelse i högst sex månader.

4 §

Den som, utan att fall är för handen som förut i detta kapitel är sagt, genom att sätta sig till motvärn eller eljest med våld söker hindra utövningen av befattning som avses i 1 §, dömes till våldsamt motstånd till böter eller fängelse i högst sex månader.

Den som, utan att fall är för handen som förut i detta kapitel är sagt, genom att sätta sig till motvärn eller eljest med våld söker hindra någon i hans myndighetsutövning, dömes för våldsamt motstånd till böter eller fängelse i högst sex månader.

5 §

Förolämpar man någon, som åtnjuter skydd enligt 1 §, i eller för hans befattning, dömes för missfirmelse mot tjänsteman till böter eller fängelse i högst sex månader.

Vad i 1, 2 och 4 §§ stadgas skall ock gälla, om någon på sätt som i nämnda paragrafer sägs förgriper sig mot eller hindrar den, som enligt särskild föreskrift skall åtnjuta samma skydd som är förenat med myndighetsutövning eller som är eller har varit kallad att biträda förrättningsman vid åtgärd som omfattas av sådant skydd.

Nuvarande lydelse

Den som lämnar, utlovar eller erbjuder muta eller annan otillbörlig belöning för utövning av befattning, varmed ämbetsansvar är förenat, dömes för bestickning till böter eller fängelse i högst två år.

Föreslagen lydelse

7 §

Den som till arbetstagare hos staten eller hos kommun eller till annan som avses i 20 kap. 2 § lämnar, utlovar eller erbjuder muta eller annan otillbörlig belöning för tjänsteutövningen, dömes för bestickning till böter eller fängelse i högst två år.

8 §

Den som vid val till allmän befattning eller vid annan utövning av rösträtt i allmänt ärende söker hindra omröstningen eller förvanska dess utgång eller eljest otillbörligen inverka på omröstningen, dömes för otillbörligt verkande vid röstning till böter eller fängelse i högst sex månader.

Är brottet grovt, skall dömas till fängelse i högst fyra år. Vid bedömande huruvida brottet är grovt skall särskilt beaktas, om det förövats med våld eller hot om våld eller innefattat missbruk av tjänsteställning.

Den som mottager, låter åt sig utlova eller begär otillbörlig förmån för att i allmänt ärende rösta på visst sätt eller icke rösta, dömes, om det ej är ämbetsbrott, för tagande av otillbörlig förmån vid röstning till böter eller fängelse i högst sex månader.

Den som mottager, låter åt sig utlova eller begär otillbörlig förmån för att i allmänt ärende rösta på visst sätt eller icke rösta, dömes, om det ej är mutbrott, för tagande av otillbörlig förmån vid röstning till böter eller fängelse i högst sex månader.

15 §

Den som, utan att fall är för handen som i 14 § sägs, obehörigen giver sig ut för att innehava där avsedd befattning, dömes för föregivande av allmän ställning till böter eller fängelse i högst sex månader. Detsamma skall gälla, om någon obehörigen bär uniform, märke eller annat tjänstetecken som giver honom sken av att tillhöra krigsmakten eller annan kår i det allmännas tjänst eller kår, vars verksamhet avser allmän samfärdsel eller allmänhetens förseende med vatten, ljus, värme eller kraft.

Giver någon sig obehörigen ut för att utöva myndighet, dömes för föregivande av allmän ställning till böter eller fängelse i högst sex månader. Detsamma skall gälla, om någon obehörigen bär uniform, märke eller annat tjänstetecken som giver honom sken av att tillhöra försvarsmakten eller annan kår i det allmännas tjänst eller kår, vars verksamhet avser allmän samfärdsel eller allmänhetens förseende med vatten, ljus, värme eller kraft.

Är brottet med hänsyn till att det har medfört betydande men för det allmänna eller för någon enskild eller eljest att anse som grovt, skall dömas till fängelse i högst två år.

Om någon obehörigen giver sig ut för advokat, dömes för föregivande av ställning såsom advokat till böter.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

20 kap.

1 §

Missbrukar ämbetsman, genom handling eller underlåtenhet, sin ställning till förfång för det allmänna eller någon enskild, dömes, om ej gärningen utgör förskingring eller annan trolöshet eller eljest är särskilt belagd med straff, för tjänstemissbruk till suspension eller avsättning; om skäl äro därtill, skall tillika dömas till fängelse i högst två år. I ringa fall skall dömas allenast till böter.

Är brottet grovt, dömes till avsättning och fängelse i högst sex år.

Den som i myndighetsutövning åsidosätter vad som till följd av lag eller annan författning gäller för myndighetsutövningen dömes, om gärningen för det allmänna eller någon enskild medför förfång eller otillbörlig förmån som ej är ringa, för myndighetsmissbruk till böter eller fängelse i högst två år. Är brottet grovt, dömes till fängelse i högst sex år.

Begår någon gärning som avses i första stycket av grov oaktsamhet, dömes för vårdslös myndighetsutövning till böter eller fängelse i högst ett år.

Den som är ledamot av beslutande statlig eller kommunal församling skall ej för någon sin åtgärd i denna egenskap vara underkastad ansvar enligt första eller andra stycket.

Vad i första och andra styckena sägs skall ej heller äga tillämpning, om gärningen eljest är särskilt belagd med straff.

2 §

Ämbetsman, som mottager, låter åt sig utlova eller begär muta eller annan otillbörlig belöning för sin tjänsteutövning, dömes, om ej gärningen eljest är särskilt belagd med straff, för tagande av muta eller av otillbörlig belöning såsom stadgas i 1 §. Detsamma skall gälla, om han begått sådan gärning innan han erhöll befattningen.

Begår den som varit ämbetsman gärning, som i första stycket sägs, dömes till böter eller fängelse enligt vad i 1 § stadgas.

Om arbetstagare hos staten eller hos kommun mottager, låter åt sig utlova eller begär muta eller annan otillbörlig belöning för sin tjänsteutövning, dömes för mutbrott till böter eller fängelse i högst två år. Detsamma skall gälla, om arbetstagaren begått gärningen innan han erhöll anställningen eller efter det han slutat densamma. Är brottet grovt, dömes till fängelse i högst sex år.

Vad i första stycket sägs om arbetstagare äger motsvarande tillämpning på

1. ledamot av styrelse, verk, nämnd, kommitté eller annan sådan myndighet som hör till staten eller till kommun,

2. den som utövar uppdrag åt staten eller åt kommun, om han

Nuvarande lydelse

Yppar *ämbetsman* vad han är pliktig att hemlighålla eller utnyttjar han olovligen sådan hemlighet, dömes, om ej gärningen eljest är särskilt belagd med straff, för brott mot tystnadsplikt till suspension eller avsättning; om skäl äro därtill, skall tillika dömas till fängelse i högst ett år. I ringa fall skall dömas allenast till böter.

Begår den som varit *ämbetsman* sådan gärning, dömes till böter eller fängelse enligt vad i första stycket sägs.

Åsidosätter *ämbetsman* av försummelse, oförstånd eller oskicklighet vad honom åligger enligt lag, instruktion eller annan författning, särskild föreskrift eller tjänstens beskaffenhet, dömes, om ej gärningen utgör tjänstemissbruk eller eljest är särskilt belagd med straff, för tjänstefel till böter eller suspension.

Är felet grovt, dömes till suspension eller avsättning; om skäl äro därtill, skall tillika dömas till fängelse i högst ett år.

Som tjänstefel anses icke i något fall, att *ämbetsman* deltagar i strejk eller därmed jämförlig stridsåtgärd efter beslut av arbetstagarförening som anordnat åtgärden.

Föreslagen lydelse

valts till uppdraget eller icke äger undandraga sig detta ävensom eljest om uppdraget är reglerat i författning,

3. krigsman eller annan som fullgör lagstadgad tjänsteplikt och

4. den som utan att inneha anställning eller uppdrag som nu har sagts utövar myndighet.

Med kommun likställes allmän inrättning som avses i 1 § andra stycket kommunaltjänstemannalagen (1965:275).

3 §

Yppar någon vad han till följd av lag eller annan författning är pliktig att hemlighålla eller utnyttjar han olovligen sådan hemlighet, dömes, om ej gärningen eljest är särskilt belagd med straff, för brott mot tystnadsplikt till böter eller fängelse i högst ett år.

Den som av oaktsamhet begår gärning som avses i första stycket, dömes till böter.

4 §⁴

Den som har valts till statligt eller kommunalt uppdrag med vilket följer myndighetsutövning må av rätten skiljas från uppdraget, om han har begått brott för vilket är stadgat fängelse i två år eller däröver och han genom brottet har visat sig uppenbarligen olämplig att inneha uppdraget.

Skiljes uppdragstagare från uppdraget enligt första stycket, skall hänsyn tagas därtill vid bestämmande av straff för brottet.

Med kommun likställes allmän inrättning som avses i 1 § andra stycket kommunaltjänstemannalagen (1965:275).

⁴ Senaste lydelse 1965: 280.

Nuvarande lydelse

Finnes ämbetsman hava genom gärning, som är belagd med straff annorstädes än i 1—4 §§, åsidosatt sin tjänsteplikt, må fängelse i högst två år dömas, ändå att så svårt straff eljest ej kunnat följa.

Föreslagen lydelse

5 §

Åklagare må, utan hinder av vad eljest må vara stadgat, åtala brott enligt 1 och 2 §§ ävensom annat brott varigenom innehavare av anställning eller uppdrag som avses i 2 § har åsidosatt vad honom åligger i utövningen därav.

Utan hinder av vad i första stycket sägs skall dock gälla

1. vad i denna balk stadgas att åtal ej må ske utan förordnande av regeringen eller den regeringen har bemyndigat och

2. vad i annan lag eller författning är föreskrivet om åtal för gärning, för vilken straff är stadgat allenast om den förövas av innehavare av anställning eller uppdrag som sägs i första stycket.

Är ej för visst fall annat stadgat, må åklagare åtala brott mot sådan tystnadsplikt som gäller till förmån för enskild målsägande endast om denne anger brottet till åtal eller åtal är påkallat från allmän synpunkt.

Om åtal för brott som i utövningen av tjänsten eller uppdraget begåtts av riksdagsledamot, statsråd, justitieråd, regeringsråd eller innehavare av tjänst eller uppdrag hos riksdagen eller dess organ gälla särskilda bestämmelser.

21 kap.

18 §⁵

Åsidosätter krigsman, som ej är underkastad ämbetsansvar, av försummelse, oförstånd eller oskicklighet vad honom åligger enligt reglementen, instruktioner eller andra allmänna bestämmelser, särskilda föreskrifter eller tjänstens beskaffenhet, dömes, om ej gärningen utgör tjänstemissbruk eller eljest är särskilt belagd med straff, för tjänstefel till disciplinstraff. *Beträffande krigsman,*

Åsidosätter krigsman av försummelse, oförstånd eller oskicklighet vad honom åligger enligt reglementen, instruktioner eller andra allmänna bestämmelser, särskilda föreskrifter eller tjänstens beskaffenhet, dömes, om ej gärningen eljest är särskilt belagd med straff, för tjänstefel till disciplinstraff.

⁵ Senaste lydelse 1965: 280.

Nuvarande lydelse

som är anställd vid krigsmakten, äga bestämmelserna i 20 kap. 4 § tredje stycket motsvarande tillämpning.

Är felet grovt, dömes till fängelse i högst ett år.

Föreslagen lydelse

Som tjänstefel anses icke i något fall att krigsman, som är anställd vid försvarsmakten, deltar i strejk eller därmed jämförlig stridsåtgärd.

21 §⁶

Av den personal som avses i 20 § första stycket skall befäl av lägst överfurirs grad samt de som innehåva motsvarande tjänsteställning vara underkastade ämbetsansvar, vare sig de äro tjänstgöringsskyldiga eller icke.

Krigsman, som är anställd vid försvarsmakten, skall enligt vad regeringen närmare föreskriver icke vara underkastad ansvar enligt detta kapitel då han tjänstgör vid civilt statligt organ, vid militärt organ med arbetsuppgifter som i huvudsak äro av civil natur eller vid kommunal myndighet.

22 §

Vad i 20 kap. 14 § är stadgat skall äga motsvarande tillämpning i fråga om brott, varigenom krigsman åsidosatt sin tjänsteplikt.

I fråga om åtal för brott som avses i detta kapitel äger vad i 20 kap. 5 § sägs motsvarande tillämpning.

32 kap.

8 §

Krigsman som ej är underkastad ansvar enligt 21 kap. må ej ådömas disciplinstraff.

I fråga om sådan krigsman som avses i första stycket äger 7 § andra stycket motsvarande tillämpning.

33 kap.

5 §⁷

Dömes någon till fängelse på viss tid, ungdomsfängelse eller internering eller förordnar rätten, med tillämpning av 34 kap. 1 § 1, att sådan påföljd skall avse ytterligare brott, och har den dömde med anledning av misstanke om brott, som prövats genom dom i målet, under en sammanhängande tid av minst tjugofyra timmar varit berövad friheten som anhållen, häktad, tagen i förvarisarrest eller intagen på rättspsykiatrisk klinik enligt 9 § lagen (1966: 301) om rättspsykiatrisk undersökning i brottmål, skall tiden för frihetsberövandet, till den del därunder icke samtidigt skett verkställighet av dom i annat mål, anses som tid under

⁶ Senaste lydelse 1972: 362.

⁷ Senaste lydelse 1973: 43.

Nuvarande lydelse

vilken den ådömda påföljden verkställts i anstalt. Domstolen skall i domen angiva det antal dagar påföljden skall anses verkställd. Är den tid varmed ådömt fängelse överstiger frihetsberövandet ringa, må förordnas att fängelsestraffet skall anses helt verkställt genom frihetsberövandet.

Undanröjes villkorlig dom eller skyddstillsyn och dömes i stället till fängelse på viss tid, ungdomsfängelse eller internering, äger första stycket tillämpning även i fråga om frihetsberövande, som föregått den villkorliga domen, domen på skyddstillsyn eller dom, varigenom förordnats att den genom sådan dom ådömda påföljden skall avse även ytterligare brott. Detta gäller dock endast i den mån frihetsberövandet icke tillgodoräknats enligt första eller tredje stycket.

Dömes någon till böter, *suspension* eller disciplinstraff och har han med anledning av misstanke om brott, som prövats genom dom i målet, varit berövad friheten på sätt som anges i första stycket, må förordnas att påföljden skall anses helt eller delvis verkställd genom frihetsberövandet.

Föreslagen lydelse

Dömes någon till böter eller disciplinstraff och har han med anledning av misstanke om brott, som prövats genom dom i målet, varit berövad friheten på sätt som anges i första stycket, må förordnas att påföljden skall anses helt eller delvis verkställd genom frihetsberövandet.

9 §

Vid bestämmande av straff för brott av arbetstagare må hänsyn tagas till avskedande eller annan följd av brottet som är medgiven enligt arbetsavtalet eller enligt författning, som gäller för anställningsförhållandet, och må böter eller disciplinstraff som eljest skolat ådömas helt eftergivnas.

Med arbetstagare likställas den som utövar uppdrag åt annan.

35 kap.

4 §⁸

De i 1 och 2 §§ bestämda tiderna skola räknas från den dag brottet begicks. Förutsättes för ådömande av påföljd att viss verkan av handlingen inträtt, skall tiden räknas från den dag då sådan verkan inträdde.

I fall, som i 11 kap. 5 § sägs, skall tiden räknas från den dag då beslut om egendomsavträde meddelades eller åtal eljest tidigast kunde ske.

38 kap.

4 §⁹

Anmälan jämlikt 34 kap. 10, 12 eller 15 § göres hos första domstol i något av målen.

Anmälan jämlikt 34 kap. 10 eller 12 § göres hos första domstol i något av målen.

⁸ Senaste lydelse 1973: 648.

⁹ Senaste lydelse enligt prop. 1975: 35.

Nuvarande lydelse

Ansökan jämlikt 34 kap. 13 § göres hos den rätt som först avgjort det mål vari dömts till internering.

Anmälan jämlikt 34 kap. 18 § göres hos den rätt som först dömt i målet.

*Föreslagen lydelse*6 §¹⁰

Nämnd skall deltaga vid underretts avgörande av fråga, som avses i 2 § eller i 27 kap. 6 §, 28 kap. 9 §, 30 kap. 8 § eller 34 kap. 10 § andra stycket, 12 §, 13 §, 15 § såvitt angår tillämpning av 10 § andra stycket, eller 18 §. Detsamma skall gälla i fråga om undanröjande av påföljd enligt 34 kap. 1 § 3, förverkande av villkorligt medgiven frihet eller annan åtgärd enligt 34 kap. 4 §, åtgärd enligt 34 kap. 5 §, åtgärd eller behandling enligt 34 kap. 6 § samt återintagning i anstalt eller annan åtgärd enligt 34 kap. 8 eller 9 §.

Nämnd skall deltaga vid underretts avgörande av fråga, som avses i 2 § eller i 27 kap. 6 §, 28 kap. 9 §, 30 kap. 8 § eller 34 kap. 10 § andra stycket, 12 §, 13 § eller 18 §. Detsamma skall gälla i fråga om undanröjande av påföljd enligt 34 kap. 1 § 3, förverkande av villkorligt medgiven frihet eller annan åtgärd enligt 34 kap. 4 §, åtgärd enligt 34 kap. 5 §, åtgärd eller behandling enligt 34 kap. 6 § samt återintagning i anstalt eller annan åtgärd enligt 34 kap. 8 eller 9 §.

I avgörande av fråga, som avses i 27 kap. 5 § andra stycket eller 28 kap. 11 §, är underrätt domför med en lagfaren domare.

8 §¹¹

I mål om åtgärd enligt 2 § eller 27 kap. 5 § andra stycket eller 6 §, 28 kap. 9 §, 30 kap. 8 § eller 34 kap. 10 § andra stycket, 12 eller 13 § eller 15 § såvitt angår tillämpning av 10 § andra stycket skall underrätt lämna den dömde tillfälle att yttra sig. Begär han att bli muntligen hörd, skall tillfälle därtill beredas honom. I mål om åtgärd enligt 34 kap. 18 § skall den dömde lämnas tillfälle att yttra sig där så är möjligt. Rättens avgörande av saken sker genom beslut.

I mål om åtgärd enligt 2 § eller 27 kap. 5 § andra stycket eller 6 §, 28 kap. 9 §, 30 kap. 8 § eller 34 kap. 10 § andra stycket, 12 § eller 13 § skall underrätt lämna den dömde tillfälle att yttra sig. Begär han att bli muntligen hörd, skall tillfälle därtill beredas honom. I mål om åtgärd enligt 34 kap. 18 § skall den dömde lämnas tillfälle att yttra sig där så är möjligt. Rättens avgörande av saken sker genom beslut.

Åtgärd enligt 28 kap. 11 § må beslutas utan att tillfälle beredas den dömde att yttra sig.

9 §¹²

Rättens beslut om åtgärd enligt 27 kap. 5 § andra stycket, 28 kap. 11 § eller 34 kap. 10 § andra styc-

Rättens beslut om åtgärd enligt 27 kap. 5 § andra stycket, 28 kap. 11 § eller 34 kap. 10 § andra styc-

¹⁰ Senaste lydelse enligt prop. 1975: 35.

¹¹ Senaste lydelse enligt prop. 1975: 35.

¹² Senaste lydelse enligt prop. 1975: 35.

Nuvarande lydelse

ket, 12 §, 13 §, 15 § såvitt angår tillämpning av 10 § andra stycket, eller 18 § länder omedelbart till efterrättelse, om ej annorlunda förordnas. Detsamma gäller avgöranden enligt 27 kap. 6 §, 28 kap. 9 § eller 34 kap. 4, 5, 6 eller 8 § angående föreskrifter, prøvotid eller tid för ungdomsfängelse.

Avser beslut jämlikt 28 kap. 9 § andra stycket eller 34 kap. 6 § att någon skall undergå behandling varom stadgas i 28 kap. 3 §, äger rätten, om förhållandena påkalla det, förordna att beslutet skall gå i verkställighet utan hinder av att det ej vunnit laga kraft. Sådant förordnande må ock meddelas i fråga om beslut jämlikt 34 kap. 8 § om återintagning i anstalt av den som undergår ungdomsfängelse.

Föreslagen lydelse

ket, 12 §, 13 § eller 18 § länder omedelbart till efterrättelse om ej annorlunda förordnas. Detsamma gäller avgöranden enligt 27 kap. 6 §, 28 kap. 9 § eller 34 kap. 4, 5, 6 eller 8 § angående föreskrifter, prøvotid eller tid för ungdomsfängelse.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1976.

Lagen (1948: 391) om ämbetsansvar för vigselförrättare i vissa fall skall samtidigt upphöra att gälla.

Till suspension och avsättning får ej dömas efter ikraftträdandet. Är fråga om gärning, som har begåtts före ikraftträdandet och som är straffbelagd enligt såväl äldre bestämmelse i 20 kap. 1, 2, 3 eller 4 § som motsvarande bestämmelse i dess nya lydelse, dömes till det straff för gärningen som föreskrives i den nya bestämmelsen. Den äldre bestämmelsen skall dock tillämpas, om den leder till lindrigare allmänt straff. I övrigt skall 5 § första och andra styckena lagen (1964: 163) om införande av brottsbalken äga motsvarande tillämpning.

Vad som föreskrives i 20 kap. 1 § andra stycket i dess nya lydelse skall tills vidare ej äga tillämpning i fråga om beslut angående taxering som fattas av taxeringsnämnd.

Finns i författning som gäller när denna lag träder i kraft föreskrift om tystnadsplikt utan att straffansvar är föreskrivet för åsidosättande därav, äger 20 kap. 3 § i dess nya lydelse ej tillämpning.

Förekommer i lag eller annan författning hänvisning till föreskrift, som har ersatts genom ny bestämmelse, skall hänvisningen i stället avse den nya bestämmelsen.

2 Förslag till

Lag om ändring i statstjänstemannalagen (1965: 274)

Häri genom föreskrives i fråga om statstjänstemannalagen (1965: 274)¹ dels att rubriken närmast före 26 § skall utgå,

dels att nuvarande 38, 54 och 55 §§ skall betecknas 38 c, 55 och 56 §§,

dels att 1, 3, 18—27, 29, 32, 36, 37, 51 och 53 §§ samt rubriken närmast före 18 § skall ha nedan angivna lydelse,

dels att rubriken närmast före 54 § skall sättas närmast före nya 55 §,

¹ Omtryckt 1974: 1009.

dels att i lagen skall införas fem nya paragrafer, 34 a, 38, 38 a, 38 b och 54 §§, samt närmast före 25 respektive 37 § två nya rubriker av nedan angivna lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*1 §²

Denna lag äger tillämpning på anställning med staten såsom arbetsgivare och tjänsteman såsom arbetstagare.

Lagen gäller icke statsråden eller riksdagens ombudsmän. Den är ej heller tillämplig på den som innehar eller uppehåller prästerlig tjänst.

Lagens bestämmelser om tjänst äga motsvarande tillämpning på vikariat, om annat ej anges.

Bestämmelserna i 18, 19, 23, 24 och 51—53 §§ gälla icke justitieråd eller regeringsråd. Ej heller äro bestämmelserna i 18 och 19 §§ tillämpliga på justitiekanslern.

3 §³

I anställningsförhållande vara denna lag är tillämplig gäller vad som är bestämt i avtal.

Avtal må ej träffas om

a) inrättande eller indragning av tjänst eller tjänsteorganisationens utformning i övrigt;

b) myndighets verksamhet;

c) anställnings- eller arbetsvillkor som regleras i denna lag eller i författning vartill lagen hänvisar eller enligt lagen tillhör regeringens, riksdagens eller myndighets beslutanderätt.

Avtal må ej träffas om

a) inrättande eller indragning av tjänst eller tjänsteorganisationens utformning i övrigt;

b) myndighets verksamhet;

c) anställnings- eller arbetsvillkor som regleras i denna lag eller i författning vartill lagen hänvisar eller enligt lagen tillhör regeringens, riksdagens eller myndighets beslutanderätt, *i den mån annat ej följer av 19 §.*

Har avtal träffats i strid mot bestämmelserna i andra stycket, är avtalet i denna del utan verkan.

Åtal och disciplinär bestraffning**Disciplinansvar och avskedande**18 §⁴

Brott i tjänsten av den som innehar eller uppehåller ordinarie domartjänst eller tjänst som byråchef eller därmed jämställd eller högre tjänst i statsdepartement, central förvaltningsmyndighet eller länsstyrelse beivras efter åtal.

Åsidosätter tjänsteman uppsåtligt eller av oaktsamhet vad som åligger honom i hans tjänst och är felet ej ringa, må för tjänsteförseelse disciplinpåföljd åläggas honom. Disciplinpåföljd må dock ej i något fall åläggas tjänsteman på den grund att han deltagit i

² Senaste lydelse 1974: 1009.

³ Senaste lydelse 1974: 1009.

⁴ Senaste lydelse 1974: 1009.

Nuvarande lydelse

Regeringen äger föreskriva att bestämmelserna i första stycket skola gälla även annan tjänsteman än som anges där.

Föreslagen lydelse

strejk eller därmed jämförlig stridsåtgärd.

Disciplinpåföljder äro varning och löneavdrag under högst trettio dagar. Mer än en disciplinpåföljd må ej samtidigt åläggas.

Om storleken av löneavdrag enligt andra stycket förordnar regeringen.

19 §⁵

Asidosätter tjänsteman på vilken bestämmelserna i 18 § icke äga tillämpning av försummelse, oförstånd eller oskicklighet vad som åligger honom enligt lag, instruktion eller annan författning, särskild föreskrift eller tjänstens beskaffenhet, må han dömas till disciplinstraff. Bestämmelserna i 20 kap. 4 § tredje stycket brottsbalken äga motsvarande tillämpning.

Disciplinstraff äro varning, löneavdrag under högst trettio dagar, suspension i högst tre månader och, för tjänsteman som ej är anställd med fullmakt, avsättning. Till avsättning må dömas endast om tjänstemannen gjort sig skyldig till svårare fel eller icke låtit sig rätta av tidigare bestraffning. Mer än ett disciplinstraff må ej samtidigt ådömas. Regeringen äger meddela bestämmelser om inskränkning i tillämpligheten av disciplinstraff.

Om storleken av löneavdrag enligt andra stycket förordnar regeringen.

Innehåller kollektivavtal bestämmelser om disciplinpåföljder, skola 18 § andra och tredje styckena icke gälla för tjänstemän som äro sysselsatta inom yrkesgrupp och område som avtalet avser.

20 §⁶

Tjänsteman som kan dömas till disciplinstraff enligt 19 § skall anmälas till åtal, om han är skäliggen misstänkt för

a) brott som avses i 20 kap. 1—3 §§ brottsbalken;

Disciplinpåföljd som avses i 18 eller 19 § må ej åläggas

1. krigsman som är underkastad ansvar enligt 21 kap. brottsbalken,

⁵ Senaste lydelse 1974: 1009.

⁶ Senaste lydelse 1974: 1009.

Nuvarande lydelse

b) brott som avses i 20 kap. 4 § andra stycket brottsbalken, såvitt fråga är om tjänsteman som är anställd med fullmakt;

c) annat brott i tjänsten, för vilket är stadgat fängelse;

d) brott i tjänsten i annat fall än som avses i a)—c) och det finnes anledning antaga, att talan om enskilt anspråk kommer att föras, eller tjänstemannen bestri-der vad som lägges honom till last och tillfredsställande utredning icke kan åstadkommas hos myndig-heten.

Regeringen må befria från an-mälningsskyldighet enligt c) i fråga om brott som avses i 13 kap. 6 § första stycket brottsbalken.

Föreslagen lydelse

2. medicinalpersonal som i sin yrkesutövning står under social-styrelsens inseende, om förseelsen skett i denna yrkesutövning,

3. veterinär som står under lant-bruksstyrelsens inseende, om för-seelsen skett i utövning av veteri-näryrket.

21 §

Har åtal väckts mot tjänsteman, må disciplinärt förfarande rörande gärning som omfattas av åtalet ej inledas eller fortsättas. Om verkan av att åtal väckes innan be-slut rörande disciplinär besträf-ning helt eller delvis verkställts fö-reskrives i 20 kap. 9 § brottsbal-ken.

Har åtal väckts mot tjänsteman, må disciplinärt förfarande enligt denna lag rörande förseelse som omfattas av åtalet ej inledas eller fortsättas.

Disciplinpåföljd som avses i 18 eller 19 § må ej åläggas tjänste-man sedan anställningen hos myn-digheten upphört eller uppsägning ägt rum.

Tjänsteman, som ej inom två år efter förseelsen har erhållit skriftlig anmaning enligt 24 § förs-ta stycket, må icke åläggas disci-plinpåföljd som nyss sagts.

22 §

Har tjänsteman, som innehar tjänstebostad eller fri bostad, efter åtal eller disciplinärt förfarande dömts till suspension, äger han bo kvar i bostaden, om icke sär-skilda skäl föranleda annat. Åläg-ges tjänstemannen att flytta, skall han erhålla skäligen tid därför.

Har tjänsteman begått brottslig gärning varigenom han visat sig uppenbarligen olämplig att inne-ha sin tjänst, må han avskedas. Har åtgärd vidtagits för att an-ställa åtal för gärningen, må fråga om avskedande på grund av denna ej avgöras förrän ansvarsfrågan slutligt prövats.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Har tjänsteman annorledes än genom brott gjort sig skyldig till grov tjänsteförseelse varigenom han visat sig uppenbarligen olämplig att inneha sin tjänst, må han avskedas i stället för att disciplinpåföljd ålägges honom. Detsamma skall gälla, om tjänsteman, som av myndighet ålagts disciplinpåföljd, inom två år därefter i anställning hos samma myndighet ånyo gjort sig skyldig till tjänsteförseelse och därigenom visat sig uppenbarligen olämplig att inneha sin tjänst.

Tjänsteman som har rätt till statlig pension men icke uppnått den ålder då han äger avgå med ålderspension må icke avskedas enligt första eller andra stycket, om han begått brottet eller tjänsteförseelsen under inflytande av sådan själslig abnormitet som avses i 33 kap. 2 § brottsbalken och lämpligen kan förflyttas till eller beredas annan anställning som är förenad med sådan pensionsrätt.

Har i lag eller annan författning eljest meddelats bestämmelse, som inskränker rätten att avskeda tjänsteman i förhållande till vad som föreskrives i första eller andra stycket, gäller den bestämmelsen.

Avskedande må ej grundas enbart på omständighet som myndigheten har känt till mer än en månad före avskedandet.

23 §⁷

Om disciplinstraff enligt 19 §, åtalsanmälan enligt 20 § och flyttningsskyldighet enligt 22 § beslutar den myndighet under vilken tjänstemannen lyder, om regeringen ej bestämmer annat.

Deltaga flera i avgörande som avses i första stycket skola rättegångsbalkens regler om omröstning i överrätt i fråga om ansvar äga motsvarande tillämpning.

Beslut varigenom tjänsteman har avskedats enligt 22 § må icke verkställas, förrän beslutet slutligt prövats efter talan som avses i 53 § eller rätten till sådan talan har förlorats.

⁷ Senaste lydelse 1974: 1009.

Nuvarande lydelse

I ärende om disciplinär bestraffning skall, om tjänstemannen påfordrar det, tillfälle beredas honom att vid muntligt förhör uttala sig i saken.

Föreslagen lydelse

24 §⁸

När fråga om disciplinansvar eller avskedande enligt denna lag uppkommer, skall genom skriftlig anmaning tillfälle beredas tjänstemannen att skriftligen eller, om han begär det eller det eljest finnes lämpligt, muntligen yttra sig om vad som åberopas mot honom. Begär tjänstemannen att även annan skall yttra sig i saken eller att annan utredning skall förebringas, skall sådan begäran efterkommas, om det ej är uppenbart att åtgärden saknar betydelse.

Finnes på framställning av tjänstemannen eller eljest erforderligt att vittne eller sakkunnig höres vid domstol eller att föreläggande meddelas någon att som bevis tillhandahålla skriftlig handling eller föremål, skall ansökan därom göras hos den allmänna underrätt inom vars område den som skall höras eller åtgärden eljest angår vistas. Tillhandahålles erforderlig utredning, skall rätten anställa förhör eller meddela föreläggande, om laga hinder ej möter. Angående sådan åtgärd skall i tillämpliga delar gälla vad som föreskrives om bevisupptagning i rättegång utom huvudförhandling.

I fråga om varsel till och överläggning med lokal arbetstagarorganisation gälla bestämmelserna i lagen (1974:12) om anställningsskydd. Dessa bestämmelser äga tillämpning även i fråga om tjänsteman i verksledande eller därmed jämförlig ställning.

Åtal och avstängning m. m.

25 §

Om åtal och disciplinär bestraffning av tjänsteman som är krigsman samt om åtal för brott i tjänsten av vissa tjänstemän vid riks-

Tjänsteman, som är skäligen misstänkt för sådant i tjänsteutövningen begånget brott som avses i 20 kap. 1—3 §§ brottsbalken

⁸ Senaste lydelse 1971: 637.

Nuvarande lydelse

dagens verk gälla särskilda bestämmelser.

Föreslagen lydelse

eller annat brott varigenom han åsidosatt åliggande i tjänsteutövningen, skall anmälas till åtal, om för brottet är stadgat fängelse eller det finnes anledning antaga, att talan om enskilt anspråk kommer att föras.

Regeringen må befria från anmälningsskyldighet i fråga om brott som avses i 13 kap. 6 § första stycket brottsbalken.

26 §⁹

Vidtages åtgärd för att anställa åtal eller inledes disciplinärt förfarande enligt denna lag mot tjänsteman, må han, om den gärning varom är fråga kan antagas medföra avsättning eller om eljest särskilda skäl föreligga, avstängas från utövning av tjänsten med omedelbar verkan, dock icke för längre tid än till dess lagakraftägande dom eller beslut föreligger. Finnas ej längre skäl för avstängning, skall denna omedelbart hävas.

Beslut om avstängning meddelas i fråga om tjänsteman, som icke kan dömas till disciplinstraff, av regeringen och eljest av myndighet som regeringen bestämmer. I ärende om avstängning skola bestämmelserna i 23 § andra stycket och 24 § iakttagas. Bestämmelserna i 15, 17 och 18 §§ förvaltningslagen (1971:290) skola tillämpas även om beslut som nyss sagts utgör beslut under ärendes handläggning.

Om avstängning av domare som misstänkes för brott och om skyldighet för vissa tjänstemän vid riksdagens verk att frånträda utövningen av sin tjänst, om de åtalas för brott i tjänsten, gälla särskilda bestämmelser.

Vidtages åtgärd för att anställa åtal eller inledes förfarande enligt 24 § mot tjänsteman, må han, om den gärning varom är fråga kan antagas medföra avskedande enligt 22 §, avstängas från utövning av tjänsten med omedelbar verkan, dock icke för längre tid än till dess frågan om avskedande slutligt prövats. Finnas ej längre skäl för avstängning, skall denna omedelbart hävas.

I ärende om avstängning skola bestämmelserna i 24 § första stycket äga motsvarande tillämpning. Bestämmelserna i 17 och 18 §§ förvaltningslagen (1971:290) skola tillämpas även om beslut om avstängning utgör beslut under ärendes handläggning.

Beslutas avstängning, skall frågan om avskedande snarast upptagas till prövning. Vid avgörandet av denna fråga skall prövas om avstängningen skall bestå.

Om tjänsteman, som varit avstängd från tjänsten, ej avskedas, äger han uppbära den lön som må ha avdragits.

⁹ Senaste lydelse 1974: 1009.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

27 §¹⁰

Tjänsteman som ej fullgör sin tjänst tillfredsställande må avstängas från utövning av tjänsten med omedelbar verkan, om den bristande tjänstdugligheten beror av sjukdom, vanförhet, lyte eller annat därmed jämförligt förhållande eller om den sannolikt har sådan orsak och tjänstemannen vägrar att låta sig undersökas av läkare som anvisas honom. Beslut om avstängning av justitieråd eller regeringsråd må dock ej verkställas förrän beslutets giltighet har prövats av högsta domstolen. Finnas ej längre skäl för avstängning, skall denna omedelbart hävas.

Beslut om avstängning enligt första stycket eller om läkarundersökning som avses där meddelas i fråga om tjänsteman, som icke kan dömas till disciplinstraff, av regeringen och eljest av myndighet som regeringen bestämmer. I sådant ärende skola bestämmelserna i 23 § andra stycket iakttagas. Om tjänstemannen påfordrar det, skall tillfälle beredas honom att muntligen uttala sig i ärendet.

Bestämmelserna i 15, 17 och 18 §§ förvaltningslagen (1971: 290) skola tillämpas även om beslut som nyss sagts utgör beslut under ärendes handläggning.

Närmare bestämmelser om tillämpningen av första stycket och om läkarundersökning som avses där meddelas av regeringen.

I ärende om avstängning enligt första stycket eller om läkarundersökning som avses där skola bestämmelserna i 24 § första stycket äga motsvarande tillämpning.

Bestämmelserna i 17 och 18 §§ förvaltningslagen (1971: 290) skola tillämpas även om beslut som nyss sagts utgör beslut under ärendes handläggning.

Beslut om läkarundersökning som avses i första stycket må ej läggas till grund för avstängning, förrän beslutet slutligt prövats efter talan som avses i 53 § eller rätten till sådan talan har förlorats. Beträffande justitieråd eller regeringsråd må beslut som nu sagts ej läggas till grund för avstängning, förrän beslutet prövats av högsta domstolen enligt bestämmelserna i 54 §.

29 §¹¹

Tjänsteman må skiljas från tjänsten endast av *allmän domstol* efter *åtal* eller av *regeringen* eller *myndighet* med stöd av bestämmelse i denna lag eller, i fråga om

Tjänsteman må skiljas från tjänsten endast med stöd av bestämmelse i denna lag. I fråga om tjänsteman som är förordnad tills vidare, *gälla dock även be-*

¹⁰ Senaste lydelse 1974: 1009.

¹¹ Senaste lydelse 1974: 1009.

Nuvarande lydelse

tjänsteman som är förordnad tills vidare, i lagen (1974:12) om anställningsskydd.

Föreslagen lydelse

*stämme*lserna om uppsägning i lagen (1974:12) om anställningsskydd.

32 §

Tjänsteman är skyldig att avgå från tjänsten innan han uppnått den ålder som avses i 31 §, om han

a) till följd av förlust av eller nedsättning i arbetsförmågan är för framtiden oförmögen att fullgöra sin tjänst tillfredsställande;

b) till följd av nedsatt arbetsförmåga under två år i följd icke tjänstgjort annat än försöksvis under kortare tid samt socialstyrelsen finner det sannolikt att han icke kan återinträda i tjänst inom ytterligare ett år och ovisst hur arbetsförmågan därefter kommer att utveckla sig;

c) genom lagakraftägande dom befunnits skyldig till brott varå avsättning kunnat följa men enligt 33 kap. 2 § brottsbalken överlämnats till särskild vård, dömts till böter eller skyddstillsyn eller förklarats fri från påföljd.

Tjänsteman som är anställd med fullmakt eller konstitutorial är skyldig att avgå från tjänsten, om han är urståndsatt att fullgöra tjänsten tillfredsställande och högst fem år återstå till dess han äger avgå med ålderspension.

Tjänsteman som har rätt till statlig pension men icke uppnått den ålder då han äger avgå med ålderspension må icke åläggas att avgå från tjänsten enligt första eller andra stycket, om han lämpligen kan förflyttas till eller beredas annan anställning som är förenad med sådan pensionsrätt.

34 a §

Beslut varigenom tjänsteman har skilts från tjänsten enligt 32 § eller förflyttats till annan tjänst enligt 34 § må icke verkställas, förrän beslutet slutligt prövats efter talan som avses i 53 § eller rätten till sådan talan har förklarats. Detsamma gäller beslut om avgångsskyldighet enligt 31 §, om ej annat följer av 53 §.

Nuvarande lydelse

Tjänsteman som är förordnad för bestämd tid må på egen begäran *beviljas avsked* före anställningstidens utgång, om särskilda skäl föreligga.

Fråga om anställnings upphörande enligt 30 eller 31 §, 32 § första stycket a) eller b), 35 eller 36 § prövas i fråga om tjänst, som regeringen tillsätter, av regeringen eller myndighet som regeringen bestämmer och i annat fall av den myndighet som tillsätter tjänsten. Fråga om anställnings upphörande enligt 32 § första stycket c) eller andra stycket eller enligt 33 § prövas av regeringen.

Fråga om förflyttning av tjänsteman enligt 34 § prövas av regeringen. Fråga om förflyttning till tjänst som tillsättes av samma myndighet som anställt tjänstemannen prövas dock av myndigheten.

Förslagen lydelse

I fråga om justitieråd eller regeringsråd må beslut om skiljande från tjänsten enligt 31 eller 32 § icke verkställas, förrän beslutet prövats av högsta domstolen enligt bestämmelserna i 54 §.

36 §

Tjänsteman som är förordnad för bestämd tid må på egen begäran *entledigas* före anställningstidens utgång, om särskilda skäl föreligga.

Beslutande organ37 §¹²

Fråga om disciplinpåföljd enligt 18 §, avskedande enligt 22 §, åtalsanmälan enligt 25 §, avstängning enligt 26 eller 27 § eller läkarundersökning som avses i 27 § prövas av den myndighet under vilken tjänstemannen lyder, om ej annat följer av 38 § eller av föreskrift som regeringen meddelar. Fråga om avstängning enligt 26 § på grund av misstanke om brott upptages även på anmälan av åklagare.

Fråga om anställnings upphörande enligt 30 eller 31 §, 32 § första stycket, 35 eller 36 § prövas i fråga om tjänst, som regeringen tillsätter, av regeringen eller myndighet som regeringen bestämmer och i annat fall av den myndighet som tillsätter tjänsten. Fråga om anställnings upphörande enligt 32 § andra stycket eller 33 § prövas av regeringen.

38 §

Beträffande justitieråd eller regeringsråd prövar regeringen fråga om åtalsanmälan enligt 25 §

¹² Senaste lydelse 1974: 1009.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

eller om avstängning eller läkarundersökning enligt 27 §. Beslut om avskedande enligt 22 § eller avstängning enligt 26 § meddelas av högsta domstolen enligt vad som föreskrives i 54 §.

I fråga om den som eljest innehar eller uppehåller ordinarie domartjänst eller tjänst som byråchef eller därmed jämställd eller högre tjänst vid statlig myndighet prövas fråga som avses i 37 § första stycket av en särskild nämnd. Denna nämnd skall bestå av fem ledamöter. Ordföranden skall vara lagkunnig och erfaren i domarvärv. Regeringen meddelar närmare bestämmelser om nämndens sammansättning och verksamhet samt om den personkrets som nämndens verksamhet skall avse.

38 a §

Deltaga flera i avgörande som avses i 37 § första stycket skola, i annat fall än då ärendet prövas av regeringen, bestämmelserna i 29 kap. rättegångsbalken om omröstning i domstol med endast lagfarna ledamöter äga motsvarande tillämpning.

38 b §

Beträffande tjänsteman hos riksdagen eller dess organ meddelar riksdagen bestämmelser om beslutande organ i frågor som avses i 37 och 38 §§.

51 §¹³

Mål om skadestånd enligt 16 § prövas av arbetsdomstolen. Sådant mål, liksom mål om tillämpning av 7 § tredje eller fjärde stycket, 30 §, 35 § eller 39—43 § eller av föreskrift som avses i 7 § tredje stycket, 30 § andra stycket eller 39 §, handlägges enligt lagen (1974:371) om rättegången i ar-

Mål om skadestånd enligt 16 § prövas av arbetsdomstolen. Sådant mål, liksom mål om tillämpning av 7 § tredje eller fjärde stycket, 18 §, 22 §, 26 §, 27 §; 30—32 §, 34 §, 35 §, 36 § eller 39—43 § eller av föreskrift som avses i 7 § tredje stycket, 30 § andra stycket eller 39 §, handlägges enligt lagen

¹³ Senaste lydelse 1974: 1009.

Nuvarande lydelse

betstvister. Enligt nämnda lag handlägges även mål om tillämpning av 27, 31 eller 32 § i fråga om ordinarie domare. Mål som gäller justitieråd eller regeringsråd prövas dock av högsta domstolen enligt 57 kap. rättegångsbalken på talan av riksdagens ombudsman eller justitiekanslern.

I fråga om tvist som rör företrädesrätt till ny anställning tillämpas ej 42 § lagen (1974: 12) om anställningsskydd.

Föreslagen lydelse

(1974: 371) om rättegången i arbetstvister.

53 §¹⁴

Har i fråga om annan ordinarie domare än justitieråd eller regeringsråd meddelats beslut om läkarundersökning som avses i 27 § eller om anställningens upphörande enligt 31 eller 32 § och vill han ha ändring i beslutet, skall han väcka talan inom fyra veckor från den dag då han fick del av beslutet. Iakttagelse av detta, är rätten till talan förlorad.

I fråga om ordinarie domare må beslut om läkarundersökning som avses i 27 § ej läggas till grund för avstängning enligt nämnda paragraf, förrän beslutet slutligt prövats av domstolen eller rätten till talan förlorats. Ej heller må verkställighet äga rum av beslut, varigenom ordinarie domare skilts från tjänsten enligt 32 § eller, om ej annat följer av tredje stycket, enligt 31 §, förrän beslutet slutligt prövats av domstolen eller rätten till talan förlorats.

I mål som gäller ordinarie domare äger domstolen för tiden intill dess lagakraftägande dom eller beslut föreligger förordna, i tvist om avstängning enligt 27 §, att beslutad avstängning skall vara hävd, och, i tvist om tillämpningen av 31 § beträffande annan tjänsteman än justitieråd eller regeringsråd, att anställningen skall upphöra när tjänstemannen uppnått den ålder då skyldighet att avgå senast inträder.

Vill tjänsteman söka ändring i beslut enligt 18, 22, 27, 31, 32 eller 34 §, skall han väcka talan inom fyra veckor från den dag då han fick del av beslutet. Iakttagelse av detta, är rätten till talan förlorad. Talan mot beslut om avstängning enligt 27 § är dock ej inskränkt till viss tid.

För tiden intill dess lagakraftägande dom eller beslut föreligger äger domstolen förordna, i tvist om avstängning enligt 26 eller 27 §, att beslutad avstängning skall vara hävd, och, i tvist om tillämpningen av 31 §, att anställningen skall upphöra när tjänstemannen uppnått den ålder då skyldighet att avgå senast inträder.

¹⁴ Senaste lydelse 1974: 1009.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

54 §

Beträffande justitieråd eller regeringsråd prövas mål om tillämpning av 22, 26, 27, 31 eller 32 § av högsta domstolen enligt 57 kap. rättegångsbalken på talan av riksdagens ombudsman eller justitiekanslern.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1976.

Lagen (1955: 261) om avstängning av domare skall samtidigt upphöra att gälla.

I fråga om talan mot myndighets beslut som meddelats före ikraftträdandet gäller äldre bestämmelser.

Vid tillämpning av bestämmelsen i 22 § femte stycket skall iakttagas att i fråga om omständighet som myndigheten kände till vid ikraftträdandet den i lagrummet angivna tiden skall räknas från ikraftträdandet.

3 Förslag till**Lag om ändring i lagen (1974: 359) om ändring i statsjänstemannalagen (1965: 274)**

Härigenom föreskrives att andra stycket¹ i övergångsbestämmelserna till lagen (1974: 359) om ändring i statstjänstemannalagen (1965: 274) skall upphöra att gälla vid utgången av år 1975.

4 Förslag till**Lag om ändring i rättegångsbalken**

Härigenom föreskrives att 7 kap. 4 §, 23 kap. 22 §; 24 kap. 1 §, 36 kap. 5 §, 48 kap. 5 och 15 §§ samt 58 kap. 1 och 2 §§ rättegångsbalken skall ha nedan angivna lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

7 kap.

4 §²

Allmän åklagare vid underrätt och hovrätt är statsåklagare eller distriktsåklagare.

Riksåklagaren är dock allmän åklagare vid underrätt och hovrätt i mål om ansvar eller enskilt anspråk på grund av brott som i utövningen av tjänsten eller uppdraget begåtts av *statstjänsteman*,

Riksåklagaren är dock allmän åklagare vid underrätt och hovrätt i mål om ansvar eller enskilt anspråk på grund av brott som i utövningen av tjänsten eller uppdraget har begåtts av

¹ Senaste lydelse 1974: 1008.

² Senaste lydelse 1974: 573.

Nuvarande lydelse

som ej är underkastad disciplinär bestraffning, av ledamot av domstol eller central statlig förvaltningsmyndighet, som ej är stats-tjänsteman, eller av krigsman, som bestrider regementschefs eller därmed likställd eller högre tjänst.

Föreslagen lydelse

1. den som innehar eller uppehåller ordinarie domartjänst eller tjänst som byråchef eller därmed jämställd eller högre tjänst vid statlig myndighet;

2. ledamot av domstol eller central statlig förvaltningsmyndighet, som ej är statstjänsteman; eller

3. krigsman, som bestrider regementschefs eller därmed likställd eller högre tjänst.

Allmän åklagare vid högsta domstolen är riksåklagaren.

Har talan till högsta domstolen fullföljts allenast av enskild part, må åklagartalan där, efter riksåklagarens förordnande, föras av lägre åklagare.

Närmare bestämmelser om fördelningen av uppgifterna mellan åklagarna meddelas i de för dem gällande instruktionerna.

23 kap.

22 §³

Förundersökning enligt detta kapitel är, om tillräckliga skäl för åtal ändock föreligga, ej erforderlig beträffande brott, för vilket icke svårare påföljd än böter är stadgad, eller beträffande brott, som avses i 45 kap. 2 § första eller andra stycket. Ej heller är förundersökning erforderlig i mål om brott, som avses i 3 kap. 3 § och 7 kap. 4 § andra stycket, med mindre anledning förekommer till ådömande av annan påföljd än böter eller suspension.

Förundersökning enligt detta kapitel är, om tillräckliga skäl för åtal ändock föreligga, ej erforderlig beträffande brott, för vilket icke svårare påföljd än böter är stadgad, eller beträffande brott, som avses i 45 kap. 2 § första eller andra stycket. Ej heller är förundersökning erforderlig i mål om brott, som avses i 3 kap. 3 § och 7 kap. 4 § andra stycket, med mindre anledning förekommer till ådömande av annan påföljd än böter.

Vill åklagaren utvidga väckt åtal, må det ske, utan att förundersökning enligt detta kapitel ägt rum.

24 kap.

1 §⁴

Är någon på sannolika skäl misstänkt för brott, för vilket är stadgat fängelse i ett år eller däröver, må han häktas, om med hänsyn till brottets beskaffenhet, den misstänktes förhållande eller annan omständighet skäligen kan befaras, att han avviker eller annorledes undandrager sig lagföring eller straff eller genom undanröjande av bevis eller på annat sätt försvårar sakens utredning, eller ock anledning förekommer, att han fortsätter sin brottsliga verksamhet.

Är brottet ringare än i första stycket sägs men kan därå följa fäng-

³ Senaste lydelse 1974: 573.

⁴ Senaste lydelse 1964: 166.

Nuvarande lydelse

else och har den misstänkte icke stadigt hemvist inom riket, må han häktas, om det skäligen kan befaras, att han avviker.

Är för brottet icke stadgat lindrigare straff än fängelse i två år, skall häktning ske, om det ej är uppenbart, att anledning därtill saknas.

Kan det antagas, att den misstänkte kommer att dömas allenast till böter eller suspension, må häktning icke ske.

Föreslagen lydelse

Kan det antagas, att den misstänkte kommer att dömas allenast till böter, må häktning icke ske.

36 kap.

5 §⁵

Ämbets- eller tjänsteman eller den som är förordnad eller vald att förrätta offentligt tjänsteärende eller utöva annan allmän befattning må ej höras som vittne angående något, varom han på grund av denna sin ställning har att iakttaga tystnad.

Ej heller må advokat, läkare, tandläkare, barnmorska, sjuksköterska, kurator vid familjerådgivningsbyrå, som drives av kommun, landstingskommun, församling eller kyrklig samfällighet, eller deras biträden höras angående något, som på grund av denna deras ställning förtrotts dem eller de i samband därmed erfarit, med mindre det är i lag medgivet eller den, till vilkens förmån tystnadsplikten gäller, samtycker därtill.

Rättegångsombud, biträde eller försvarare må ej höras som vittne om vad för uppdragets fullgörande förtrotts honom, med mindre parten medger, att det må yppas.

Utan hinder av vad i andra eller tredje stycket sägs vare annan än försvarare skyldig att avgiva utsaga i mål angående brott, för vilket icke är stadgat lindrigare straff än fängelse i två år.

Om tystnadsplikt för präst inom svenska kyrkan är särskilt stadgat. Präst inom annat trossamfund än svenska kyrkan eller den som i sådant samfund intager motsvarande ställning må icke höras som vittne om något, som han vid hemligt skriftermål eller under därmed jämförliga förhållanden erfarit.

48 kap.

5 §⁶

Strafföreläggande får icke utfärdas,
om förutsättningar för allmänt åtal ej föreligga,

Strafföreläggande får icke utfärdas,
om förutsättningar för allmänt åtal ej föreligga,

⁵ Senaste lydelse 1973: 240.

⁶ Senaste lydelse 1968: 193.

Ej må någon höras som vittne angående något, som han enligt lag eller annan författning är pliktig att hemlighålla, med mindre den, till vilkens förmån tystnadsplikten gäller, samtycker därtill.

Ej heller eljest må advokat, läkare, tandläkare, barnmorska, sjuksköterska, kurator vid familjerådgivningsbyrå, som drives av kommun, landstingskommun, församling eller kyrklig samfällighet, eller deras biträden höras angående något, som på grund av denna deras ställning förtrotts dem eller de i samband därmed erfarit, med mindre det är i lag medgivet eller den, till vilkens förmån tystnadsplikten gäller, samtycker därtill.

Nuvarande lydelse

om i föreläggandet ej upptagas alla brott av den misstänkte, vilka enligt åklagarens vetskap föreligga till bedömning,

om målsägande förklarar, att han ämnar föra talan om enskilt anspråk i anledning av brottet, eller begärt, att åtal skall väckas, *eller*

om brottet bör föranleda ämbetsstraff.

I fråga om villkor för användning av strafföreläggande i militärt brottmål gälla särskilda bestämmelser.

Föreslagen lydelse

om i föreläggandet ej upptagas alla brott av den misstänkte, vilka enligt åklagarens vetskap föreligga till bedömning,

om målsägande förklarar, att han ämnar föra talan om enskilt anspråk i anledning av brottet, eller begärt, att åtal skall väckas.

15 §⁷

Föreläggande av ordningsbot får icke utfärdas,

om den misstänkte förnekar gärningen,

om i föreläggandet ej upptagas alla brott av den misstänkte, vilka enligt polismannens vetskap föreligga till bedömning,

om det föreligger anledning att antaga att talan om enskilt anspråk kommer att föras, eller

om det föreligger anledning att antaga att brottet bör föranleda *ämbetsstraff eller disciplinstraff* för krigsman.

Föreläggande av ordningsbot får icke utfärdas,

om den misstänkte förnekar gärningen,

om i föreläggandet ej upptagas alla brott av den misstänkte, vilka enligt polismannens vetskap föreligga till bedömning,

om det föreligger anledning att antaga att talan om enskilt anspråk kommer att föras, eller

om det föreligger anledning att antaga att brottet bör föranleda disciplinstraff för krigsman,

Föreläggande bör ej utfärdas, om det i annat fall kan antagas vara påkallat att åklagare prövar fråga om strafföreläggande eller åtal för brottet.

58 kap.

1 §

Sedan dom i tvistemål vunnit laga kraft, må till förmån för någon av parterna resning beviljas:

1. om ledamot av rätten eller där anställd tjänsteman *eller ombud eller ställföreträdare* med avseende å målet gjort sig skyldig till brottsligt förfarande, som kan antagas hava inverkat på målets utgång;

Sedan dom i tvistemål vunnit laga kraft, må till förmån för någon av parterna resning beviljas:

1. om ledamot av rätten eller där anställd tjänsteman med avseende å målet gjort sig skyldig till brottsligt förfarande *eller tjänsteförseelse eller om brott som har avseende å målet ligger ombud eller ställföreträdare till last, samt brottet eller tjänsteförseelsen* kan antagas hava inverkat på målets utgång;

⁷ Senaste lydelse 1968: 193.

Nuvarande lydelse

2. om skriftlig handling, som åberopats till bevis, varit falsk eller om part, som hörts under sanningförsäkran, eller vittne, sakkunnig eller tolk avgivit falsk utsaga samt handlingen eller utsagan kan antagas hava inverkat på utgången;

3. om omständighet eller bevis, som ej tidigare förebragts, åberopas och dess förebringande sannolikt skulle hava lett till annan utgång; eller

4. om rättstillämpning, som ligger till grund för domen, uppenbart strider mot lag.

Ej må på grund av förhållande, som avses i 3, resning beviljas, med mindre parten gör sannolikt, att han icke vid den rätt, som meddelat domen, eller genom fullföljd från denna kunnat åberopa omständigheten eller beviset eller han eljest haft giltig ursäkt att ej göra det.

2 §

Sedan dom i brottmål vunnit laga kraft, må till förmån för den tilltalade resning beviljas:

1. om ledamot av rätten *eller* där anställd tjänsteman, åklagare eller ombud, *ställföreträdare eller försvarare* med avseende å målet gjort sig skyldig till brottsligt förfarande, som kan antagas hava inverkat på målets utgång;

2. om skriftlig handling, som åberopats till bevis, varit falsk eller om vittne, sakkunnig eller tolk avgivit falsk utsaga samt handlingen eller utsagan kan antagas hava inverkat på utgången;

3. om omständighet eller bevis, som ej tidigare förebragts, åberopas och dess förebringande sannolikt skulle hava lett till att den tilltalade frikänts eller brottet hänförs under mildare straffbestämelse än den som tillämpats eller ock med hänsyn till vad sålunda åberopats och i övrigt förekommer

Föreslagen lydelse

2. om skriftlig handling, som åberopats till bevis, varit falsk eller om part, som hörts under sanningförsäkran, eller vittne, sakkunnig eller tolk avgivit falsk utsaga samt handlingen eller utsagan kan antagas hava inverkat på utgången;

3. om omständighet eller bevis, som ej tidigare förebragts, åberopas och dess förebringande sannolikt skulle hava lett till annan utgång; eller

4. om rättstillämpning, som ligger till grund för domen, uppenbart strider mot lag.

Sedan dom i brottmål vunnit laga kraft, må till förmån för den tilltalade resning beviljas:

1. om ledamot av rätten, där anställd tjänsteman *eller* åklagaren med avseende å målet gjort sig skyldig till brottsligt förfarande *eller tjänsteförseelse eller om brott som har avseende å målet ligger ombud, ställföreträdare eller försvarare till last, samt brottet eller tjänsteförseelsen* kan antagas hava inverkat på målets utgång;

2. om skriftlig handling, som åberopats till bevis, varit falsk eller om vittne, sakkunnig eller tolk avgivit falsk utsaga samt handlingen eller utsagan kan antagas hava inverkat på utgången;

3. om omständighet eller bevis, som ej tidigare förebragts, åberopas och dess förebringande sannolikt skulle hava lett till att den tilltalade frikänts eller brottet hänförs under mildare straffbestämelse än den som tillämpats eller ock med hänsyn till vad sålunda åberopats och i övrigt förekommer

Nuvarande lydelse

synnerliga skäl äro, att frågan, huruvida den tilltalade förövat det brott, för vilket han dömts, prövas ånyo; eller

4. om rättstillämpning, som ligger till grund för domen, uppenbart strider mot lag.

Föreslagna lydelse

synnerliga skäl äro, att frågan, huruvida den tilltalade förövat det brott, för vilket han dömts, prövas ånyo; eller

4. om rättstillämpning, som ligger till grund för domen, uppenbart strider mot lag.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1976.

5 Förslag till**Lag om ändring i militära rättegångslagen (1948: 472)**

Härigenom föreskrives i fråga om militära rättegångslagen (1948: 472)¹

dels att i 4, 13, 15, 17—19, 24, 41, 60, 67, 70, 71, 95, 98, 102, 106 och 107 §§ ordet "Konungen" i olika böjningsformer skall bytas ut mot "regeringen" i motsvarande form,

dels att 3, 8, 9, 22, 66 och 79 §§ skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Såsom militära brottmål anses enligt denna lag:

1. mål om ansvar för sådant av krigsman förövat brott som omförmäles i något av följande kapitel eller lagrum i brottsbalken, nämligen 16 kap. 15 och 16 §§ därest den brottslige vid gärningens begående var iklädd militär tjänstedräkt, 8, 9, 10, 12 och 13 kap. därest brottet angått *krigsmakten* tillhörig eller för dess behov avsedd egendom, 20 kap. 1—4 och 10 §§ samt 21 och 22 kap.;

2. mål om ansvar för annat i brottsbalken omförmäلت brott som

*Föreslagen lydelse***3 §²**

Såsom militära brottmål anses enligt denna lag:

1. mål om ansvar för sådant av krigsman förövat brott som omförmäles i något av följande kapitel eller lagrum i brottsbalken, nämligen 16 kap. 15 och 16 §§ därest den brottslige vid gärningens begående var iklädd militär tjänstedräkt, 8, 9, 10, 12 och 13 kap. därest brottet angått *försvarsmakten* tillhörig eller för dess behov avsedd egendom, 20 kap. 1—3 §§ samt 21 och 22 kap.;

2. mål om ansvar för annat i brottsbalken omförmäلت brott som

¹ Senaste lydelse av

13 § 1972: 363 24 § 1964: 200

15 § 1959: 105 60 § 1964: 200

17 § 1972: 363 67 § 1973: 19

19 § 1968: 330 98 § 1972: 363

22 § 1973: 19 107 § 1949: 364.

² Senaste lydelse 1964: 200.

Nuvarande lydelse

krigsman förövat med anledning av den förfördelades eller sin egen tjänst vid *krigsmakten* eller ock mot myndighet eller annat organ tillhörande *krigsmakten*;

3. mål om ansvar i andra fall för brott varigenom krigsman åsidosatt sin tjänsteplikt, dock ej mål om förseelse som avses i 36—39 §§ värnpliktslagen; samt

4. mål om ansvar för brott varigenom någon som ej är krigsman men innehar tjänst vid *krigsmakten* åsidosatt sin tjänsteplikt.

Vad i denna lag stadgas om militära brottmål skall äga motsvarande tillämpning i fråga om domstols befattning med förundersökning och användande av tvångsmedel med anledning av brott som är av beskaffenhet att fråga om ansvar därför skall handläggas som militärt mål.

8 §³

Straff må åläggas i disciplinmål allenast om den misstänkte står under militärt befäl och straffet finnes böra bestämmas till disciplinstraff.

Den som tillhör hemvärnet eller eljest förbundit sig att såsom frivillig fullgöra krigstjänst må dock bestraffas i disciplinmål, ändå att han vid tiden för bestraffningens åläggande ej står under militärt befäl.

Krigsman, som ej är underkastad ansvar enligt 21 kap. brottsbalken, må ej åläggas straff i disciplinmål.

9 §⁴

För följande i brottsbalken omnämnda brott må, där ej annat följer av 10 §, straff åläggas i disciplinmål:

1. brott som sägs i 16 kap. 15 eller 16 §, därest den brottslige vid gärningens begående var iklädd militär tjänstedräkt;

2. brott som avses i 10 kap. 2, 4 eller 7 § eller 12 kap. 2 §, under förutsättning att fråga är om *krigsmakten* tillhörig eller för dess behov avsedd egendom samt, såvitt angår brott mot någon av nämnda paragrafer i 10 kap., att egendomen lämnats åt den brottslige för begagnande;

För följande i brottsbalken omnämnda brott må, där ej annat följer av 10 §, straff åläggas i disciplinmål:

1. brott som sägs i 16 kap. 15 eller 16 §, därest den brottslige vid gärningens begående var iklädd militär tjänstedräkt;

2. brott som avses i 10 kap. 2, 4 eller 7 § eller 12 kap. 2 §, under förutsättning att fråga är om *försvarsmakten* tillhörig eller för dess behov avsedd egendom samt, såvitt angår brott mot någon av nämnda paragrafer i 10 kap., att egendomen lämnats åt den brottslige för begagnande;

³ Senaste lydelse 1973: 19.

⁴ Senaste lydelse 1964: 200.

Nuvarande lydelse

3. brott som sägs i 20 kap. 4 § eller 21 kap. 18 §, dock ej då fråga är om sådan förseelse vid manövrering eller navigering av *krigsmaktens* fartyg eller luftfartyg, som någon för dess säkerhet ansvarig krigsman begått under utövande av befäl å detsamma eller, om fartyget var luftfartyg, såsom förare därå, samt genom förseelsen skada uppkommit; samt

4. brott varom förmåles i 21 kap. 1, 4, 7—9 eller 11—16 §§ eller 22 kap. 4 §.

Föreslagen lydelse

3. brott som sägs i 21 kap. 18 §, dock ej då fråga är om sådan förseelse vid manövrering eller navigering av *försvarsmaktens* fartyg eller luftfartyg, som någon för dess säkerhet ansvarig krigsman begått under utövande av befäl å detsamma eller, om fartyget var luftfartyg, såsom förare därå, samt genom förseelsen skada uppkommit; samt

4. brott varom förmåles i 21 kap. 1, 4, 7—9 eller 11—16 §§ eller 22 kap. 4 §.

22 §⁵

Har bestraffningsberättigad befattningshavare på grund av anmälan eller eljest erhållit kännedom om brott som avses i 21 §, skall han genast hänskjuta målet till åklagaren:

1. om straff för brottet ej må åläggas i disciplinmål;
2. om den bestraffningsberättigade enligt 29 § förordnat om den misstänktes gripande;
3. om det finnes skäl antaga att straffet ej kommer att stanna vid disciplinstraff eller böter;
4. om det kan förutses att nöjaktig utredning om brottet ej skall kunna åstadkommas genom den bestraffningsberättigades försorg;
5. om den bestraffningsberättigade eljest på grund av sakens beskaffenhet finner synnerliga skäl föreligga att målet handlägges vid domstol; eller
6. om civil myndighet har att verkställa utredning angående annat brott, som den misstänkte antages hava begått, och ej genom målets hänskjutande vållas uppskov, som är till avsevärt men för krigslydnaden.

Målet skall hänskjutas till åklagare vid den underrätt som är domstol för avdelningen, enligt den fördelning av uppgifterna mellan olika åklagare som *Konungen* bestämt. Är fråga om *ämbetsbrott*, som avses i 20 kap. 1—4 §§ *brottsbalken*, av den som bestrider tjänst som regementschef eller därmed likställd eller högre tjänst, skall målet hänskjutas till justitiekanslern eller riksåklagaren.

Målet skall hänskjutas till åklagare vid den underrätt som är domstol för avdelningen, enligt den fördelning av uppgifterna mellan olika åklagare som *regeringen* bestämt. Är fråga om *brott som i utövningen av tjänsten har begåtts* av den som bestrider tjänst som regementschef eller därmed likställd eller högre tjänst, skall målet hänskjutas till justitiekanslern eller riksåklagaren.

Om målet icke hänskjutes till åklagare och förundersökning angående brottet ej ändock inletts av civil myndighet, skall utredning om brottet

⁵ Senaste lydelse 1973: 19.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

ske vid militärförhör. Finnes tillrättavisning vara tillfyllest, gäller vad i 67 § stadgas.

Är saken av mindre vikt, äger bestraffningsberättigad befattningshavare utan hinder av vad förut i denna paragraf sägs avskrivna målet, om annan målsägande än kronan ej finnes eller målsäganden förklarar att han icke ämnar föra talan om enskilt anspråk i anledning av brottet och ej heller eljest påfordrar att målet handläggas vid domstol samt straff för brottet må åläggas i disciplinmål. Beslut om avskrivning kan meddelas även om det icke klarlagts att den misstänkte begått brottet.

66 §⁶

Rätt att ålägga tillrättavisning enligt 17 § lagen om disciplinstraff för krigsmän tillkommer de befattningshavare som äga bestraffningsrätt i disciplinmål, envar i fråga om den personal över vilken han har sådan rätt.

Tillrättavisningsrätt mot underlydande tillkommer även den som, utan att äga bestraffningsrätt i disciplinmål, innehar ovan i 13 § första stycket omförmäld befattning och har lägst fänriks grad eller tjänsteklass, så ock chef för bataljon eller däremot svarande avdelning.

Såvitt angår underlydande som icke är underkastad ämbetsansvar må tillrättavisning ock åläggas av chef för kompani eller däremot svarande avdelning, chef för utbildningsanstalt, sekond å fartyg vars chef innehar lägst kommandörkaptens grad och i de fall *Konungen* bestämmer annan befattningshavare vid *krigsmakten*. Vad i detta stycke stadgas skall icke äga tillämpning å hemvärnet.

Såvitt angår underlydande som innehar högst furirs tjänstegrad eller tjänsteklass må tillrättavisning ock åläggas av chef för kompani eller däremot svarande avdelning, chef för utbildningsanstalt, sekond å fartyg vars chef innehar lägst kommandörkaptens grad och i de fall *regeringen* bestämmer annan befattningshavare vid *försvarsmakten*. Vad i detta stycke stadgas skall icke äga tillämpning å hemvärnet.

79 §⁷

Allmän åklagare i militärt brottmål är, om annat ej stadgas i 15 kap., allmän åklagare vid domstol som har att upptaga målet. Om fördelning av uppgifterna mellan olika åklagare bestämmer *Konungen*. Justitiekanslern eller riksåklagaren är åklagare i mål om ansvar eller enskilt anspråk på grund av *ämbetsbrott*, som avses i 20 kap. 1—4 §§ *brottsbalken*, av den som bestrider regementschefs eller därmed likställd eller högre tjänst.

Allmän åklagare i militärt brottmål är, om annat ej stadgas i 15 kap., allmän åklagare vid domstol som har att upptaga målet. Om fördelning av uppgifterna mellan olika åklagare bestämmer *regeringen*. Justitiekanslern eller riksåklagaren är åklagare i mål om ansvar eller enskilt anspråk på grund av *brott som i utövningen av tjänsten har begåtts* av den som bestrider regementschefs eller därmed likställd eller högre tjänst.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1976.

⁶ Senaste lydelse 1973: 19.

⁷ Senaste lydelse 1973: 19.

6 Förslag till

Lag om ändring i förvaltningslagen (1971: 290)

Härigenom föreskrives i fråga om förvaltningslagen (1971: 290)
dels att i 1 och 2 §§ ordet "Konungen" skall bytas ut mot "regeringen",

dels att 3 § skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 §

Bestämmelserna i 14—20 §§ gäller endast i den mån fråga är om utövning av befogenhet att för enskild bestämma om förmån, rättighet, skyldighet, *disciplinär bestraffning* eller annat jämförbart förhållande.

Bestämmelserna i 14—20 §§ gäller endast i den mån fråga är om utövning av befogenhet att för enskild bestämma om förmån, rättighet, skyldighet, *disciplinpåföljd, avskedande* eller annat jämförbart förhållande.

Bestämmelserna i 14—20 §§ tillämpas ej

1. i ärende i första instans när ärendet avser sjukvård och myndighetens beslut ej kan överklagas genom besvär eller

2. när ärendet avser föreskrift till allmän efterrättelse och fråga ej är om prövning med anledning av överklagande.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1976.

7 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1937: 249) om inskränkningar i rätten att utbekomma allmänna handlingar

Härigenom föreskrives att 41 § lagen (1937: 249) om inskränkningar i rätten att utbekomma allmänna handlingar skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

41 §

Utlämnar någon handling i strid mot föreskrifterna i denna lag eller mot förbud som jämlikt densamma meddelats, eller bryter någon mot förbehåll som gjorts vid handlingens utlämnande, straffes, där gärningen är att anse som brott i ämbete eller tjänst eller eljest är i annan lag belagd med straff, enligt vad där sägs. I andra fall vare straffet dagsböter; dock att vid brott med avseende å handlingar, varom i 1—4, 20 och 36 §§ sägs, fängelse må ådömas.

Böter som ådömas enligt denna lag tillfalla kronan. Saknas tillgång till böternas guldande, skola de förvandlas enligt allmän strafflag.

Utlämnar någon handling i strid mot föreskrifterna i denna lag eller mot förbud som jämlikt densamma meddelats, eller bryter någon mot förbehåll som gjorts vid handlingens utlämnande, straffes, där gärningen är i annan lag belagd med straff, enligt vad där sägs. I andra fall vare straffet dagsböter; dock att vid brott med avseende å handlingar, varom i 1—4, 20 och 36 §§ sägs, fängelse må ådömas.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1976.

8 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1966: 413) om vapenfri tjänst

Härigenom föreskrives i fråga om lagen (1966: 413) om vapenfri tjänst¹

dels att 23 § skall upphöra att gälla,

dels att i 5, 7, 10 och 22 §§ orden "Konungen" och "Kungl. Maj:t" skall bytas ut mot "regeringen",

dels att 19 § skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

19 §

Befogenhet att meddela vapenfri tjänstepliktig tillrättavising tillkommer civilförsvars-, brand-

Befogenhet att meddela vapenfri tjänstepliktig tillrättavising tillkommer hos staten eller hos

¹ Senaste lydelse av 5 § 1972: 335.

Nuvarande lydelse

eller arbetschef, som är underkastad ämbetsansvar, i fråga om underställd personal.

Föreslagen lydelse

kommun anställd civilförsvars-, brand- eller arbetschef i fråga om underställd personal. Med kommun likställes allmän inrättning som avses i 1 § andra stycket kommunaltjänstemannalagen (1965: 275).

Innan någon meddelar tillrättavising, skall han vid förhör med den felande lämna denne tillfälle att förklara sig.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1976.

9 Förslag till**Lag om ändring i förordningen (1960: 267) angående skogsvårdsstyrelser**

Härigenom föreskrives i fråga om förordningen (1960: 267) angående skogsvårdsstyrelser²

dels att i 1—4, 6 och 9 §§ ordet "Kungl. Maj:t" skall bytas ut mot "regeringen",

dels att i 9 § ordet "förordning" skall bytas ut mot "lag",

dels att rubriken till förordningen och 7 § skall ha nedan angivna lydelse.

Lag om skogsvårdsstyrelser*Nuvarande lydelse*

Ordförande och övriga ledamöter i skogsvårdsstyrelse samt skogsvårdsstyrelsens tjänstemän äro i utövningen av sina befattningar underkastade det ansvar och den påföljd, som i allmän lag stadgas om statens ämbets- och tjänstemän. Kungl. Maj:t meddelar bestämmelser om åtal och disciplinär bestraffning.

*Föreslagen lydelse*7 §³

Regeringen meddelar bestämmelser om åtal och disciplinär bestraffning i fråga om skogsvårdsstyrelsens tjänstemän.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1976.

Förekommer i lag eller annan författning hänvisning till förordningen angående skogsvårdsstyrelser, skall hänvisningen i stället avse lagen om skogsvårdsstyrelser.

² Senaste lydelse av

1 § 1967: 802

3 § 1970: 52

4 § 1965: 581.

³ Senaste lydelse 1965: 581.

10 Förslag till

Lag om ändring i vattenlagen (1918: 523)

Häri genom föreskrives i fråga om vattenlagen (1918: 523)¹ dels att 10 kap. 9 § och 13 kap. 6 § skall upphöra att gälla, dels att 10 kap. 10 och 47 §§ skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

10 kap.

10 §²

Kommer ej förrättningsman tillstädes å den för sammantråde utsatta tid, och infinner han sig ej heller inom tre timmar därefter; då må de, som tillstädeskommit, åtskiljas. Utebliver god man, kalle förrättningsmannen genast i hans ställe annan god man, förfaren i flottning, jordbruk eller skogsbruk, allt efter den särskilda sakkunskap den uteblivne ägt.

Syneman, som utan skälig orsak utebliver från sammantråde, ersätte all skada och olägenhet, som därav uppstår; *förrättningsman ansvarare därjämte såsom för tjänstefel.*

Syneman, som utan skälig orsak utebliver från sammantråde, ersätte all skada och olägenhet, som därav uppstår.

Sökandens, annan sakägares, allmänt ombuds eller ordsombuds uteblivande från sammantråde må ej hindra förrättningsens fortgång.

47 §³

Kommer ej förrättningsman eller biträdande förrättningsman tillstädes å den för förrättningen utsatta tid, och infinner han sig ej heller inom tre timmar därefter; då må de, som tillstädeskommit, åtskiljas. Utebliver god man, kalle förrättningsmannen genast annan god man i stället.

Syneman, som utan skälig orsak utebliver från förrättningen, ersätte all skada och olägenhet, som därav uppstår; *förrättningsman och biträdande förrättningsman ansvarare därjämte såsom för tjänstefel.*

Syneman, som utan skälig orsak utebliver från förrättningen, ersätte all skada och olägenhet, som därav uppstår.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1976.

¹ Senaste lydelse av 10 kap. 9 § 1919: 425, av 13 kap. 6 § 1920: 459.

² Senaste lydelse 1919: 425.

³ Senaste lydelse 1920: 459.

11 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1939: 608) om enskilda vägar

Härigenom föreskrives i fråga om lagen (1939: 608) om enskilda vägar¹

dels att i 39, 70, 79, 93 och 107 §§ ordet "Konungen" skall bytas ut mot "regeringen",

dels att 29 § skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

29 §

Kommer ej förrättningsmannen tillstådes å den för sammanträde utsatta tid och infinner han sig ej heller inom tre timmar därefter, då må de, som tillstådeskommit, åtskiljas. Får förrättningsmannen laga förfall, underrätte han så fort ske kan alla vederbörande därom. Förrättningsman, som utan skäl原因 utebliver från sammanträde, ersätte all skada och olägenhet samt svare därjämte för tjänstefelet.

Kommer ej förrättningsmannen tillstådes å den för sammanträde utsatta tid och infinner han sig ej heller inom tre timmar därefter, då må de, som tillstådeskommit, åtskiljas. Får förrättningsmannen laga förfall, underrätte han så fort ske kan alla vederbörande därom. Förrättningsman, som utan skäl原因 utebliver från sammanträde, ersätte all skada och olägenhet.

Utebliver god man från förrättning, varde annan i hans ställe utsedd, såframt ej alla närvarande sakägare begära uppskov med ärendets vidare handläggning.

Utebliver sakägare från lagligen kungjord förrättning, vare det ej hinder för förrättningens företagande; dock att om sökanden, utan att hava anmält laga förfall, utebliver från första sammanträdet, skall så förfaras som om han hade vid sammanträdet återkallat sin talan.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1976.

12 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1952: 166) om häradsallmänningar

Härigenom föreskrives i fråga om lagen (1952: 166) om häradsallmänningar²

dels att 46 § skall upphöra att gälla,

¹ Senaste lydelse av

39 § 1971: 1049

70 § 1971: 586

79 § 1954: 197

93 § 1971: 586

107 § 1971: 586.

² Senaste lydelse av

2 § 1971: 1056.

47 § 1971: 562.

dels att rubriken närmast före 46 § skall utgå,
dels att i 2, 6, 9, 23, 40, 41, 45 och 47 §§ ordet "Konungen" i olika böjningsformer skall bytas ut mot "regeringen" i motsvarande form.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1976.

13 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1952: 167) om allmänningsskogar i Norrland och Dalarna

Härigenom föreskrives i fråga om lagen (1952: 167) om allmänningsskogar i Norrland och Dalarna

dels att 45 § skall upphöra att gälla,
dels att rubriken närmast före 45 § skall utgå,
dels att i 7, 8, 22 och 39 §§ ordet "Konungen" skall bytas ut mot "regeringen".

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1976.

14 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1936: 567) om domkapitel

Härigenom föreskrives i fråga om lagen (1936: 567) om domkapitel
dels att i 12 och 21 §§ ordet "Konungen" skall bytas ut mot "regeringen",

dels att 2 § 1, 3 och 4 mom., 13 § 2—7 mom. samt 20 § skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

1 mom. Domkapitel består av följande ledamöter, nämligen:

biskopen såsom preses;

domprosten eller, där domprost ej finnes, en av *Konungen* för sex år i sänder bland stiftets kyrkoherdar förordnad ledamot såsom vice preses;

en av stiftets präster vald präst, som innehar prästerlig tjänst i stiftet;

en av ombud för pastoraten i stiftet vald lekman, som ådagalagt nit och insikt i det kyrkliga församlingslivet;

två av *Konungen* efter förslag av domkapitlet för sex år i sänder förordnade, i allmänna värv förfarna lekmän.

Föreslagen lydelse

2 §¹

1 mom. Domkapitel består av följande ledamöter, nämligen:

biskopen såsom preses;

domprosten eller, där domprost ej finnes, en av *regeringen* för sex år i sänder bland stiftets kyrkoherdar förordnad ledamot såsom vice preses;

en av stiftets präster vald präst, som innehar prästerlig tjänst i stiftet;

en av ombud för pastoraten i stiftet vald lekman, som ådagalagt nit och insikt i det kyrkliga församlingslivet;

två av *regeringen* efter förslag av domkapitlet för sex år i sänder förordnade, i allmänna värv förfarna lekmän.

¹ Senaste lydelse 1970: 754.

Nuvarande lydelse

3 mom. För envar av de ledamöter, som förordnas av *Konungen* efter förslag av domkapitlet eller tillsätts genom val, utses tillika en suppleant. Beträffande ordningen för suppleanternas tillsättande samt behörighet att vara suppleant gälla vad i denna lag är stadgat i fråga om motsvarande ledamöter.

4 mom. Vid handläggning av ärenden som avses i 13 § 2—5 mom. skall den i 12 § omförmälde stiftssekreteraren hava säte och stämma i domkapitlet.

2 mom. Åsidosätter innehavare av prästerlig befattning, som lyder under domkapitel, sin tjänsteplikt, äger domkapitlet tilldela honom varning eller suspendera honom under högst tre månader. Är brottet av svårare beskaffenhet, skall domkapitlet göra anmälan för åtal vid domstol.

3 mom. Står innehavare av prästerlig befattning, som lyder under domkapitel, under åtal för brott och äro omständigheterna sådana att han satt i fara det anseende innehavaren av befattningen bör äga, må domkapitlet för tiden intill dess lagakraftägande dom föreligger avstänga honom från utövningen av befattningen.

Har domkapitel fattat beslut om suspension av prästerlig befattningshavare, äger domkapitlet ock, till dess beslutet vunnit laga kraft, avstänga honom från utövningen av befattningen.

4 mom. Har prästerlig befattningshavare, som enligt lagakraft-

Föreslagen lydelse

3 mom. För envar av de ledamöter, som förordnas av *regeringen* efter förslag av domkapitlet eller tillsätts genom val, utses tillika en suppleant. Beträffande ordningen för suppleanternas tillsättande samt behörighet att vara suppleant gälla vad i denna lag är stadgat i fråga om motsvarande ledamöter.

4 mom. Vid handläggning av ärenden som avses i 13 § 2—4 mom. skall den i 12 § omförmälde stiftssekreteraren hava säte och stämma i domkapitlet.

13 §²

2 mom. Åsidosätter innehavare av prästerlig befattning vad som åligger honom i befattningen, äger det domkapitel under vilket han lyder besluta om disciplinpåföljd, avskedande, åtalsanmälan och avstängning med motsvarande tillämpning av 18 och 21—26 §§ statstjänstemannalagen (1965: 274). Lyder han ej under domkapitel, tillkommer befogenhet, som nu har sagts, den myndighet som regeringen förordnar.

3 mom. Har prästerlig befattningshavare blivit avskedad enligt

² Senaste lydelse 1963: 502 (jfr 1964: 644).

Nuvarande lydelse

ägande dom funnits hava begått brott, till följd därav avsatts eller förklarats skyldig att avgå från sin befattning, må han av domkapitlet skiljas från prästämbetet eller för viss tid, ej över ett år, förklaras obehörig att utöva detsamma. Har han ej avsatts eller förklarats skyldig att avgå men i anslutning till domen på grund av sin sinnesbeskaffenhet erhållit tjänstledighet från sin befattning, äger domkapitlet förklara honom obehörig att utöva prästämbetet för tid, varunder han icke uppehåller sin befattning.

Prästerlig befattningshavare må av domkapitlet förklaras obehörig att utöva prästämbetet under tid då han är *suspended* eller avstängd från utövningen av sin befattning.

Präst utan prästerlig befattning, som på grund av sitt leverne eller någon sin gärning finnes hava i avsevärd mån skadat det anseende han såsom präst bör äga, må av domkapitlet skiljas från prästämbetet eller för viss tid, ej över ett år, förklaras obehörig att utöva detsamma.

5 mom. Domkapitel tillkommer att upptaga och avgöra fråga om skyldighet för prästerlig befattningshavare att avgå från sin befattning på den grund att han övergivit svenska kyrkans lära.

Prästerlig befattningshavare, som övergivit svenska kyrkans lära och avgått från befattningen, skall av domkapitlet skiljas från prästämbetet. Samma lag vare om annan präst som övergivit svenska kyrkans lära.

6 mom. I fråga om innehavare av prästerlig befattning, som ej lyder under domkapitel, och präst utan prästerlig befattning tillkommer befogenhet, som i 4 och 5 mom. sägs, domkapitlet i det stift, inom vilket prästen har sitt hemvist. Äger han ej hemvist inom riket, tillkommer dylik befogenhet Uppsala domkapitel.

Föreslagen lydelse

2 mom. och har beslutet vunnit laga kraft, må han av domkapitlet skiljas från prästämbetet eller för viss tid, ej över ett år, förklaras obehörig att utöva detsamma. Har han *eljest enligt lagakraftägande dom funnits hava begått brott eller har disciplinpåföljd ålagts honom genom beslut som vunnit laga kraft och har han i anslutning till domen eller beslutet på grund av sin sinnesbeskaffenhet erhållit tjänstledighet från sin befattning*, äger domkapitlet förklara honom obehörig att utöva prästämbetet för tid, varunder han icke uppehåller sin befattning.

Prästerlig befattningshavare må av domkapitlet förklaras obehörig att utöva prästämbetet under tid då han är avstängd från utövningen av sin befattning.

4 mom. Domkapitel tillkommer att upptaga och avgöra fråga om skyldighet för prästerlig befattningshavare att avgå från sin befattning på den grund att han övergivit svenska kyrkans lära.

5 mom. I fråga om innehavare av prästerlig befattning, som ej lyder under domkapitel, och präst utan prästerlig befattning tillkommer befogenhet, som i 3 och 4 mom. sägs, domkapitlet i det stift, inom vilket prästen har sitt hemvist. Äger han ej hemvist inom riket, tillkommer dylik befogenhet Uppsala domkapitel.

6 mom. *Mål rörande tillämpning av 2 mom. och 4 mom. första stycket handlägges enligt lagen (1974: 371) om rättegången i ar-*

Nuvarande lydelse

7 mom. Mot domkapitels beslut enligt 2—5 mom. föres talan hos kammarrätten genom besvär.

Beslut av domkapitel eller kammarrätt i ärende som avses i 3 eller 4 mom. går i verkställighet utan hinder av klagan, där ej annorlunda förordnas.

Föreslagen lydelse

betstvister. Härvid skall 51 §, 52 § första stycket och 53 § statstjänstemannalagen (1965: 274) äga motsvarande tillämpning.

7 mom. Mot beslut som har meddelats i något av de i 3 mom. eller 4 mom. andra stycket angivna hänseendena föres talan hos kammarrätten genom besvär.

Beslut av domkapitel, nämnd som sägs i 20 § eller kammarrätt i ärende som avses i 3 mom. går i verkställighet utan hinder av klagan, där ej annorlunda förordnas.

20 §³

Med avseende å biskop tillkommer befogenhet, som i 13 § 3—5 mom. sägs, regeringsrätten.

Med avseende å biskop tillkommer befogenhet, som i 13 § 2—4 mom. sägs särskild nämnd. Denna nämnd består av fem ledamöter. Ordföranden skall vara lagkunnig och i domarvärv erfaren. Övriga ledamöter förordnas av regeringen för sex år i sänder. Av dem skall en vara biskop samt återstående ledamöter vara lekmän som har ådagalagt nit och insikt i det kyrkliga församlingslivet. Närmare bestämmelser om nämndens sammansättning och verksamhet meddelas av regeringen.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1976. Bestämmelserna i 13 § 4 och 7 mom. i deras äldre lydelse skall dock fortfarande äga tillämpning i fråga om där avsedd dom eller beslut som har meddelats före den 1 januari 1976.

15 Förslag till**Lag om ändring i lagen (1971: 289) om allmänna förvaltningsdomstolar**

Härigenom föreskrives att 2 § lagen (1971: 289) om allmänna förvaltningsdomstolar skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Regeringsrätten prövar

1. besvär över kammarrätts be-

³ Senaste lydelse 1971: 580.

¹ Senaste lydelse 1974: 577.

*Föreslagen lydelse*2 §¹

Regeringsrätten prövar

1. besvär över kammarrätts be-

Nuvarande lydelse

slut enligt förvaltningsprocesslagen (1971: 291),

2. besvär över annat beslut i förvaltningsärende som enligt lag eller av riksdagen beslutad författning eller enligt instruktion för kammarrätterna anföres hos domstolen,

3. *mål som avses i 20 § lagen (1936: 567) om domkapitel.*

Om regeringsrättens behörighet att pröva ansökningar om resning och återställande av försutten tid finns bestämmelser i 11 kap. 11 § regeringsformen.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1976.

16 Förslag till**Lag om ändring i lagen (1971: 309) om behörighet för allmän förvaltningsdomstol att pröva vissa mål**

Härigenom föreskrives att 1 § lagen (1971: 309) om behörighet för allmän förvaltningsdomstol att pröva vissa mål skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Om besvär mot beslut, vilket meddelats med stöd av lag eller annan författning som utfärdats före den 1 januari 1972, enligt vad hittills gällt skall anföras hos Konungen, skall besvären, i den mån ej annat föreskrives i 2 §, i stället anföras hos kammarrätt i följande mål:

1. mål om val till befattning eller uppdrag, mål om val för upprättande av förslag till befattning eller uppdrag,

2. mål om avlöningsförmån, inbegripet ersättning för viss förrättning eller visst uppdrag, sjukvård, beklädning och dylikt, mål om resekostnads- och traktamentsersättning, mål om delaktighet i eller avgift till pensionsinrättning eller annan sådan allmän anstalt eller

Föreslagen lydelse

slut enligt förvaltningsprocesslagen (1971: 291),

2. besvär över annat beslut i förvaltningsärende som enligt lag eller av riksdagen beslutad författning eller enligt instruktion för kammarrätterna anföres hos domstolen.

*Föreslagen lydelse*1 §²

Om besvär mot beslut, vilket meddelats med stöd av lag eller annan författning som utfärdats före den 1 januari 1972, enligt vad hittills gällt skall anföras hos Konungen, skall besvären, i den mån ej annat föreskrives i 2 §, i stället anföras hos kammarrätt i följande mål:

1. mål om val till befattning eller uppdrag, mål om val för upprättande av förslag till befattning eller uppdrag,

2. mål om avlöningsförmån, inbegripet ersättning för viss förrättning eller visst uppdrag, sjukvård, beklädning och dylikt, mål om resekostnads- och traktamentsersättning, mål om delaktighet i eller avgift till pensionsinrättning eller annan sådan allmän anstalt eller

² Senaste lydelse 1973: 858 och 859.

Nuvarande lydelse

kassa, mål om rätt till pension eller dylik förmån, allt såvida målet avser vad som skall utgå enligt gällande föreskrift eller överenskommelse och målet ej gäller fråga som enligt avtal skall avgöras av arbetsgivaren,

3. mål om ersättning till tjänsteman vid polis-, åklagar- eller exekutionsväsendet för utgift, som är föranledd av hans verksamhet,

4. mål om annan ersättning som enligt författning utgår av statsmedel, såvida ej författningen hänvisar den som gör anspråk på ersättning att vid tvist anhängiggöra talan hos allmän domstol eller expropriationsdomstol eller ersättning enligt författningen utgår till kommun eller annan kommunal förvaltningsenhet eller fråga är om ersättning eller hittelön enligt lagen (1942: 350) om fornminnen eller om ersättning enligt naturvårdslagen (1964: 822),

5. mål om beslut av tullmyndighet i samband med in- eller utförsel av vara med undantag dock för sådant beslut om befrielse från eller nedsättning eller återbetalning av tull, skatt eller annan avgift som meddelats med stöd av *Konungens* bemyndigande, mål om tillstånd att hålla provianteringsfrilager,

6. mål om beslut rörande statens, kommuns eller annan kommunal förvaltningsenhets uttagande enligt gällande föreskrift av skatt eller annan avgift, såvida ej beslutet avser nedsättning eller befrielse och meddelats med stöd av *Konungens* bemyndigande eller fråga är om oljeavgift eller avgift, vars uttagande genom utmätning förutsätter beslut av allmän domstol,

7. mål om beslut rörande återbetalning av utskylder, böter eller andra allmänna medel, såvida ej beslutet meddelats med stöd av

Föreslagen lydelse

kassa, mål om rätt till pension eller dylik förmån, allt såvida målet avser vad som skall utgå enligt gällande föreskrift eller överenskommelse och målet ej gäller fråga som enligt avtal skall avgöras av arbetsgivaren,

3. mål om ersättning till tjänsteman vid polis-, åklagar- eller exekutionsväsendet för utgift, som är föranledd av hans verksamhet,

4. mål om annan ersättning som enligt författning utgår av statsmedel, såvida ej författningen hänvisar den som gör anspråk på ersättning att vid tvist anhängiggöra talan hos allmän domstol eller expropriationsdomstol eller ersättning enligt författningen utgår till kommun eller annan kommunal förvaltningsenhet eller fråga är om ersättning eller hittelön enligt lagen (1942: 350) om fornminnen eller om ersättning enligt naturvårdslagen (1964: 822),

5. mål om beslut av tullmyndighet i samband med in- eller utförsel av vara med undantag dock för sådant beslut om befrielse från eller nedsättning eller återbetalning av tull, skatt eller annan avgift som meddelats med stöd av *regeringens* bemyndigande, mål om tillstånd att hålla provianteringsfrilager,

6. mål om beslut rörande statens, kommuns eller annan kommunal förvaltningsenhets uttagande enligt gällande föreskrift av skatt eller annan avgift, såvida ej beslutet avser nedsättning eller befrielse och meddelats med stöd av *regeringens* bemyndigande eller fråga är om oljeavgift eller avgift, vars uttagande genom utmätning förutsätter beslut av allmän domstol,

7. mål om beslut rörande återbetalning av utskylder, böter eller andra allmänna medel, såvida ej beslutet meddelats med stöd av *re-*

Nuvarande lydelse

Konungens bemyndigande eller avser avgift vars uttagande genom utmätning förutsätter beslut av allmän domstol,

8. anmärknings- och avkortningsmål, mål om tillsyn över stiftelser,

9. mål om beslut som enligt författning eller föreskrift rörande den allmänna hälsovården, rörande förebyggande eller bekämpande av djur- eller växtsjukdomar eller rörande djurs vård eller behandling i särskilt fall meddelats angående förbud, föreläggande, föreskrift, tillstånd eller godkännande eller angående omhändertagande, smittrening, oskadliggörande eller liknande åtgärd, såvida ej fråga är om skyldighet, som enligt författning åvilar kommun eller annan kommunal förvaltningsenhet, eller om beslut enligt arbetarskyddslagen (1949: 1) eller med stöd därav meddelade föreskrifter, allmänna ordningsstadgan (1956: 617), lagen (1956: 618) om allmänna sammankomster eller strålskyddslagen (1958: 110) eller i ärende som avses i skogsföreläggningsslagen (1963: 246),

10. mål om förordnande angående läkarundersökning av den som är anställd i allmän tjänst, mål om disciplinär bestraffning, mål om avstängning från tjänstgöring, mål om skiljande från allmän tjänst eller därmed jämförligt uppdrag annorledes än i samband med förflyttning,

11. mål om föreläggande vid vite, såvida ej fråga är om skyldighet, som enligt författning åvilar kommun eller annan kommunal förvaltningsenhet, eller om föreläggande enligt lagen (1919: 240) om fondkommissionsrörelse och fondbörsverksamhet, lagen (1940: 358) med vissa bestämmelser till skydd för försvaret m. m.,

Föreslagen lydelse

geringens bemyndigande eller avser avgift vars uttagande genom utmätning förutsätter beslut av allmän domstol,

8. anmärknings- och avkortningsmål, mål om tillsyn över stiftelser,

9. mål om beslut som enligt författning eller föreskrift rörande den allmänna hälsovården, rörande förebyggande eller bekämpande av djur- eller växtsjukdomar eller rörande djurs vård eller behandling i särskilt fall meddelats angående förbud, föreläggande, föreskrift, tillstånd eller godkännande eller angående omhändertagande, smittrening, oskadliggörande eller liknande åtgärd, såvida ej fråga är om skyldighet, som enligt författning åvilar kommun eller annan kommunal förvaltningsenhet, eller om beslut enligt arbetarskyddslagen (1949: 1) eller med stöd därav meddelade föreskrifter, allmänna ordningsstadgan (1956: 617), lagen (1956: 618) om allmänna sammankomster eller strålskyddslagen (1958: 110) eller i ärende som avses i skogsföreläggningsslagen (1963: 246),

10. mål om disciplinär bestraffning, mål om avstängning från tjänstgöring, mål om skiljande från allmän tjänst eller därmed jämförligt uppdrag annorledes än i samband med förflyttning,

11. mål om föreläggande vid vite, såvida ej fråga är om skyldighet, som enligt författning åvilar kommun eller annan kommunal förvaltningsenhet, eller om föreläggande enligt lagen (1919: 240) om fondkommissionsrörelse och fondbörsverksamhet, lagen (1940: 358) med vissa bestämmelser till skydd för försvaret m. m.,

Nuvarande lydelse

lagen (1942: 335) om särskilda skyddsåtgärder för vissa kraftanläggningar, lagen (1948: 433) om försäkringsrörelse, lagen (1950: 272) om rätt för utländsk försäkringsanstalt att driva försäkringsrörelse här i riket, lagen (1950: 596) om rätt till fiske, lagen (1955: 183) om bankrörelse, lagen (1955: 416) om sparbanker, lagen (1956: 216) om jordbrukskasserörelsen, lagen (1959: 73) med vissa bestämmelser om inländsk försäkringsrörelse vid krig m. m., lagen (1959: 118) om krigsansvarighet för liv- och invaliditetsförsäkring, civilförsvarlagen (1960: 74), lagen (1963: 76) om kreditaktiebolag, jordförvärvslagen (1965: 290), förordningen (1968: 576) om Konungariket Sveriges stadshypotekskassa och om stadshypoteksföreningar, miljöskyddslagen (1969: 387), jordhävdslagen (1969: 698), lagen (1970: 65) om Sveriges allmänna hypoteksbank och om landshypoteksföreningar, lagen (1970: 596) om förenklad aktiehantering eller lagen (1971: 827) om registrering av aktieinnehav,

12. mål om utdömmande av vite,

13. mål om beslut som i särskilt fall meddelats angående behandlingen av häktad eller den som anhållits eller gripits för brott eller som eljest hålles i förvar tillfälligt eller angående verkställighet av straff eller annan brottspåföljd eller av intagning i arbetsanstalt,

14. mål om handräckning.

Föreslagen lydelse

lagen (1942: 335) om särskilda skyddsåtgärder för vissa kraftanläggningar, lagen (1948: 433) om försäkringsrörelse, lagen (1950: 272) om rätt för utländsk försäkringsanstalt att driva försäkringsrörelse här i riket, lagen (1950: 596) om rätt till fiske, lagen (1955: 183) om bankrörelse, lagen (1955: 416) om sparbanker, lagen (1956: 216) om jordbrukskasserörelsen, lagen (1959: 73) med vissa bestämmelser om inländsk försäkringsrörelse vid krig m. m., lagen (1959: 118) om krigsansvarighet för liv- och invaliditetsförsäkring, civilförsvarlagen (1960: 74), lagen (1963: 76) om kreditaktiebolag, jordförvärvslagen (1965: 290), förordningen (1968: 576) om Konungariket Sveriges stadshypotekskassa och om stadshypoteksföreningar, miljöskyddslagen (1969: 387), jordhävdslagen (1969: 698), lagen (1970: 65) om Sveriges allmänna hypoteksbank och om landshypoteksföreningar, lagen (1970: 596) om förenklad aktiehantering eller lagen (1971: 827) om registrering av aktieinnehav,

12. mål om utdömmande av vite,

13. mål om beslut som i särskilt fall meddelats angående behandlingen av häktad eller den som anhållits eller gripits för brott eller som eljest hålles i förvar tillfälligt eller angående verkställighet av straff eller annan brottspåföljd eller av intagning i arbetsanstalt,

14. mål om handräckning.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1976 men skall icke tillämpas på beslut som meddelats före nämnda dag. Vid tillämpningen av 1 § i den nya lydelsen skall med regeringens bemyndigande jämföras bemyndigande som före den 1 januari 1975 har meddelats av Konungen.

17 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1960: 408) om behörighet att utöva läkaryrket

Härigenom föreskrives i fråga om lagen (1960: 408) om behörighet att utöva läkaryrket¹

dels att 13 § skall upphöra att gälla,

dels att i 2, 9, 10 och 12 §§ ordet "Konungen" i olika böjningsformer skall bytas ut mot "regeringen" i motsvarande form,

dels att 3 och 6 §§ skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Har legitimerad läkare genom dom, som vunnit laga kraft, dömts till fängelse eller avsatts eller suspenderats från tjänst som läkare för brott, som han förövat under utövning av läkaryrket,

dömts till fängelse i minst sex månader för annat brott eller

funnits skyldig till medverkan till obehörig utövning av läkaryrket eller till medverkan till hälsofarligt kvacksalveri eller till medverkan till brott, som avses i 10 § lagen om förbud i vissa fall mot verksamhet på hälso- och sjukvårdens område, eller ock till obehörig utövning av tandläkaryrket eller medverkan därtill,

äger socialstyrelsen återkalla hans legitimation, om han genom brottet visat sig icke vara skickad att utöva läkaryrket.

*Föreslagen lydelse*3 §²

Har legitimerad läkare genom dom, som vunnit laga kraft, dömts till fängelse för brott, som han förövat under utövning av läkaryrket,

dömts till fängelse i minst sex månader för annat brott eller

funnits skyldig till medverkan till obehörig utövning av läkaryrket eller till medverkan till hälsofarligt kvacksalveri eller till medverkan till brott, som avses i 10 § lagen om förbud i vissa fall mot verksamhet på hälso- och sjukvårdens område, eller ock till obehörig utövning av tandläkaryrket eller medverkan därtill,

eller har legitimerad läkare, som omfattas av statstjänstemannalagen (1965: 274) eller stadgan (1965: 602) om vissa tjänstemän hos kommuner m. fl., för brott eller förseelse, som han har begått under utövning av läkaryrket, blivit avskedad genom beslut som vunnit laga kraft,

äger socialstyrelsen återkalla hans legitimation, om han genom brottet eller förseelsen visat sig icke vara skickad att utöva läkaryrket.

¹ Senaste lydelse av

2 § 1972: 666

9 § 1972: 666

10 § 1971: 621

12 § 1971: 621.

² Senaste lydelse 1971: 621.

Nuvarande lydelse

Legitimation för läkare, som *Konungen* eller socialstyrelsen förordnat till innehavare av läkartjänst, må icke återkallas så länge läkaren innehar tjänsten; dock må legitimationen återkallas för tid, då han *på grund av ådömd suspension icke är i tjänst, så ock för tid, då han* av anledning som i 5 § första stycket sägs icke uppehåller sin befattning.

*Föreslagen lydelse*6 §³

Legitimation för läkare, som *regeringen* eller socialstyrelsen förordnat till innehavare av läkartjänst, må icke återkallas så länge läkaren innehar tjänsten; dock må legitimationen återkallas för tid, då han av anledning som i 5 § första stycket sägs icke uppehåller sin befattning.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1976. I fråga om dom som har meddelats före den 1 januari 1976 gäller 3 och 6 §§ i deras äldre lydelse även efter ikraftträdandet.

18 Förslag till**Lag om ändring i lagen (1963: 251) om behörighet att utöva tandläkaryrket**

Häri genom föreskrives i fråga om lagen (1963: 251) om behörighet att utöva tandläkaryrket¹

dels att 15 § skall upphöra att gälla,

dels att i 3, 10, 11 och 13 §§ ordet "Konungen" i olika böjningsformer skall bytas ut mot "regeringen" i motsvarande form,

dels att 4 och 7 §§ skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Har legitimerad tandläkare genom dom, som vunnit laga kraft, dömts till fängelse *eller avsatts eller suspenderats från tjänst som tandläkare* för brott, som han förövat under utövning av tandläkaryrket,

dömts till fängelse i minst sex månader för annat brott,

funnits skyldig till medverkan till obehörig utövning av tandläkaryrket eller

*Föreslagen lydelse*4 §²

Har legitimerad tandläkare genom dom, som vunnit laga kraft, dömts till fängelse för brott, som han förövat under utövning av tandläkaryrket,

dömts till fängelse i minst sex månader för annat brott,

funnits skyldig till medverkan till obehörig utövning av tandläkaryrket eller

¹ Senaste lydelse 1971: 621.

² Senaste lydelse av

3 § 1971: 622

10 § 1971: 622

11 § 1971: 622

13 § 1971: 622.

³ Senaste lydelse 1971: 622.

Nuvarande lydelse

funnits skyldig till obehörig utövning av läkaryrket, till hälsofarligt kvacksalveri eller till brott, som avses i 10 § lagen om förbud i vissa fall mot verksamhet på hälso- och sjukvårdens område, eller till medverkan till brott som nu sagts,

äger socialstyrelsen återkalla hans legitimation, om han genom brottet visat sig icke vara skickad att utöva tandläkaryrket.

Föreslagen lydelse

funnits skyldig till obehörig utövning av läkaryrket, till hälsofarligt kvacksalveri eller till brott, som avses i 10 § lagen om förbud i vissa fall mot verksamhet på hälso- och sjukvårdens område, eller till medverkan till brott som nu sagts,

eller har legitimerad tandläkare, som omfattas av statstjänstemannalagen (1965: 274) eller stadgan (1965: 602) om vissa tjänstemän hos kommuner m. fl., för brott eller förseelse, som han har begått under utövning av tandläkaryrket, blivit avskedad genom beslut som vunnit laga kraft,

äger socialstyrelsen återkalla hans legitimation, om han genom brottet *eller förseelsen* visat sig icke vara skickad att utöva tandläkaryrket.

7 §

Legitimation för tandläkare, som *Konungen* förordnat till innehavare av tandläkartjänst, må icke återkallas så länge tandläkaren innehar tjänsten; dock må legitimationen återkallas för tid, då han *på grund av ådömd suspension icke är i tjänst, så ock för tid, då han av anledning som i 6 § första stycket sägs icke uppehåller sin befattning.*

Legitimation för tandläkare, som *regeringen* förordnat till innehavare av tandläkartjänst, må icke återkallas så länge tandläkaren innehar tjänsten; dock må legitimationen återkallas för tid, då han av anledning som i 6 § första stycket sägs icke uppehåller sin befattning.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1976. I fråga om dom som har meddelats före den 1 januari 1976 gäller 4 och 7 §§ i deras äldre lydelse även efter ikraftträdandet.

19 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1965: 61) om behörighet att utöva veterinäryrket m. m.

Härigenom föreskrives att 3, 6 och 16 §§ lagen (1965: 61) om behörighet att utöva veterinäryrket m. m. skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Har legitimerad veterinär genom dom som vunnit laga kraft dömts till fängelse *eller avsatts eller suspenderats från tjänst som veterinär* för brott som han förövat under utövning av veterinäryrket,

dömts till fängelse i minst sex månader för annat brott,

funnits skyldig till medverkan till obehörig utövning av veterinäryrket eller

funnits skyldig till medverkan till smittfarligt kvacksalveri på djur,

äger lantbruksstyrelsen återkalla hans legitimation, om han genom brottet visat sig icke vara skickad att utöva veterinäryrket.

Föreslagen lydelse

3 §¹

Har legitimerad veterinär genom dom som vunnit laga kraft

dömts till fängelse för brott som han förövat under utövning av veterinäryrket,

dömts till fängelse i minst sex månader för annat brott,

funnits skyldig till medverkan till obehörig utövning av veterinäryrket eller

funnits skyldig till medverkan till smittfarligt kvacksalveri på djur,

eller har legitimerad veterinär, som omfattas av statstjänstemannalagen (1965: 274) eller stadgan (1965: 602) om vissa tjänstemän hos kommuner m. fl., för brott eller förseelse, som han har begått under utövning av veterinäryrket, blivit avskedad genom beslut som vunnit laga kraft,

äger lantbruksstyrelsen återkalla hans legitimation, om han genom brottet *eller förseelsen* visat sig icke vara skickad att utöva veterinäryrket.

6 §²

Legitimation för veterinär som regeringen, lantbruksstyrelsen eller statens livsmedelsverk förordnat till innehavare av veterinärtjänst må icke återkallas så länge veterinären innehar tjänsten. Legitimationen må dock återkallas för tid då han *på grund av ådömd suspension eller* av anledning som avses i 5 § första stycket icke uppehåller tjänsten.

Legitimation för veterinär som regeringen, lantbruksstyrelsen eller statens livsmedelsverk förordnat till innehavare av veterinärtjänst må icke återkallas så länge veterinären innehar tjänsten. Legitimationen må dock återkallas för tid då han av anledning som avses i 5 § första stycket icke uppehåller tjänsten.

16 §³

Veterinär får icke yppa något som meddelats honom i förtroende i hans egenskap av veterinär eller

Veterinär får icke yppa något som meddelats honom i förtroende i hans egenskap av veterinär eller

¹ Senaste lydelse 1971: 1116.

² Senaste lydelse 1975: 73.

³ Senaste lydelse 1975: 73.

Nuvarande lydelse

obehörigen uppenbara vad han i denna egenskap erfarit om djursjukdom eller dess uppkomst. Han får ej heller obehörigen röja eller utnyttja yrkeshemlighet som han fått kännedom om i sin verksamhet.

Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot bestämmelserna i första stycket dömes till böter eller fängelse i högst ett år. Allmänt åtal får väckas endast efter angivelse av målsäganden.

Föreslagen lydelse

obehörigen uppenbara vad han i denna egenskap erfarit om djursjukdom eller dess uppkomst. Han får ej heller obehörigen röja eller utnyttja yrkeshemlighet som han fått kännedom om i sin verksamhet.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1976. I fråga om dom som har meddelats före den 1 januari 1976 gäller 3 och 6 §§ i deras äldre lydelse även efter ikraftträdandet.

20 Förslag till**Lag om ändring i sjukvårdslagen (1962: 242)**

Härigenom föreskrives att 22 § sjukvårdslagen (1962: 242) skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Har socialstyrelsen vidtagit åtgärd för att ställa läkare under åtal för *fel eller försummelse* i tjänsten och *är felet eller försummelsen* av sådan beskaffenhet, att det för sjukvårdens behöriga uppehållande finnes nödigt att försätta läkaren ur tjänstgöring, äger socialstyrelsen med omedelbar verkan avstänga honom från utövning av tjänsten, dock icke längre än till dess *lagkraftäggande dom eller beslut föreligger*.

*Föreslagen lydelse*22 §¹

Har socialstyrelsen vidtagit åtgärd för att ställa läkare under åtal för *förseelse* i tjänsten eller enligt vad därom är särskilt föreskrivet anmält förseelsen till den som enligt *statstjänstemannalagen (1965: 274) eller stadgan (1965: 602) om vissa tjänstemän hos kommuner m. fl. har att besluta om läkarens avskedande*, äger socialstyrelsen, om förseelsen är av sådan beskaffenhet att det för sjukvårdens behöriga uppehållande finnes nödigt att försätta läkaren ur tjänstgöring, med omedelbar verkan avstänga honom från utövning av tjänsten, dock icke längre än till dess *frågan om tjänsteförseelse slutligt har prövats*.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1976.

¹ Senaste lydelse 1968: 232.

21 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1959: 590) om gränstullsamarbete med annan stat

Härigenom föreskrives i fråga om lagen (1959: 590) om gränstullsamarbete med annan stat

dels att 14 § skall upphöra att gälla,

dels att i 1, 2 och 11 §§ ordet "Konungen" skall bytas ut mot "regeringen",

dels att 8 § skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Tulltjänsteman från den andra staten åtnjuter under utövning här i riket av tulltjänst, som omfattas av gränstullsamarbete, skydd enligt 10 kap. strafflagen men skall icke vara underkastad i 25 kap. samma lag meddelade bestämmelser om ämbetsbrott.

Har svensk tulltjänsteman genom gärning som avses i 25 kap. 1—5 §§ strafflagen åsidosatt sin tjänsteplikt, då han i anledning av gränstullsamarbete haft att utöva tulltjänst för den andra staten, skall så anses som om gärningen begåtts under utövning av svensk tulltjänst.

Föreslagen lydelse

8 §

Tulltjänsteman från den andra staten åtnjuter under utövning här i riket av tulltjänst, som omfattas av gränstullsamarbete, skydd enligt 17 kap. 5 § brottsbalken men skall icke vara underkastad ansvar enligt 20 kap. samma balk.

Har svensk tulltjänsteman, då han i anledning av gränstullsamarbete haft att utöva tulltjänst för den andra staten, begått brott som avses i 20 kap. 1—3 §§ brottsbalken eller eljest gjort sig skyldig till tjänsteförseelse, skall så anses som om han begått brottet eller gjort sig skyldig till förseelsen under utövning av svensk tulltjänst.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1976.

22 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1974: 191) om bevakningsföretag

Härigenom föreskrives att 7 § lagen (1974: 191) om bevakningsföretag skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Den som är godkänd för anställning i bevakningsföretag och har till uppgift att utföra bevak-

Föreslagen lydelse

7 §

Den som är godkänd för anställning i bevakningsföretag och har till uppgift att utföra bevak-

Nuvarande lydelse

ningstjänst (väktare) åtnjuter skydd som avses i 17 kap. 1 § brottsbalken.

Föreslagen lydelse

ningstjänst (väktare) åtnjuter skydd som avses i 17 kap. 5 § brottsbalken.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1976.

23 Förslag till**Lag om skydd för viss tjänsteutövning**

Härigenom föreskrives följande.

Skydd som avses i 17 kap. 5 § brottsbalken skall tillkomma

1. befattningshavare som handhar säkerhets- eller ordningstjänst vid kanal- eller slussverk eller järnvägsanläggning eller allmän flygplats eller godkänd enskild flygplats;

2. den som utan att vara krigsman för försvaret fullgör bevaknings- eller ordningsuppgift och därvid bär uniform eller märke som tydligt utvisar denna uppgift.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1976.

24 Förslag till**Lag om tystnadsplikt för vissa tolkar och översättare**

Härigenom föreskrives följande.

1 §

Denna lag äger tillämpning på tolk och översättare som anlitas av myndighet eller annat organ som utövar verksamhet för vars fullgörande staten eller kommun svarar samt på tolk och översättare som genomgått av regeringen eller av förvaltningsmyndighet som regeringen bestämmer föreskriven prövning. Med kommun likställes allmän inrättning som avses i 1 § andra stycket kommunaltjänstemannalagen (1965: 275).

2 §

Den som fullgör eller har fullgjort uppdrag som tolk eller översättare enligt 1 § får ej obehörigen yppa vad han under uppdraget har erfarit om enskilda personliga förhållanden eller om yrkeshemlighet, affärsförhållande eller förhållande av betydelse för landets försvar. Vad som har sagts nu gäller även den som är eller har varit anställd som tolk eller översättare.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1976.

25 Förslag till**Lag om ändring i förordningen (1935: 395) om kontroll över tillverkningen av krigsmateriel m. m.**

Härigenom föreskrives i fråga om förordningen (1935: 395) om kontroll över tillverkningen av krigsmateriel m. m.¹

dels att 10 och 13 §§ skall upphöra att gälla,

dels att i 1—7 §§ ordet "Konungen" i olika böjningsformer skall bytas ut mot "regeringen" i motsvarande form,

dels att i 1 och 9 §§ ordet "förordning" skall bytas ut mot "lag",

dels att rubriken till förordningen skall ha nedan angivna lydelse.

Lag om kontroll över tillverkningen av krigsmateriel m. m.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1976.

Förekommer i lag eller annan författning hänvisning till förordningen om kontroll över tillverkningen av krigsmateriel m. m., skall hänvisningen i stället avse lagen om kontroll över tillverkningen av krigsmateriel m. m.

26 Förslag till**Lag om ändring i förordningen (1939: 174) angående tillverkning, införsel och försäljning av gasskyddsmateriel**

Härigenom föreskrives i fråga om förordningen (1939: 174) angående tillverkning, införsel och försäljning av gasskyddsmateriel²

dels att 11 och 12 §§ skall upphöra att gälla,

dels att i 1—3, 6 och 7 §§ ordet "Konungen" skall bytas ut mot "regeringen",

dels att i 1 och 8—10 §§ ordet "förordning" skall bytas ut mot "lag",

dels att rubriken till förordningen skall ha nedan angivna lydelse.

Lag om tillverkning, införsel och försäljning av gasskyddsmateriel

---

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1976.

Förekommer i lag eller annan författning hänvisning till förordningen angående tillverkning, införsel och försäljning av gasskyddsmateriel, skall hänvisningen i stället avse lagen om tillverkning, införsel och försäljning av gasskyddsmateriel.

¹ Senaste lydelse av 7 § 1964: 108.

² Senaste lydelse av 9 § 1960: 425.

27 Förslag till**Lag om ändring i lagen (1944: 133) om kastrering**

Härigenom föreskrives i fråga om lagen (1944: 133) om kastrering³
dels att 9 och 10 §§ skall upphöra att gälla,
dels att i 4 och 7 §§ ordet "Konungen" skall bytas ut mot "regeringen",
dels att 8 § skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Den som verkställer kastrering i strid med denna lag eller mot bättre vetande till myndighet eller läkare avgiver osann utsaga i ärende angående kastrering *eller överträder vad i 6 § stadgas*, dömes, om ej för gärningen är stadgat straff i brottsbalken, till dagsböter eller fängelse i högst sex månader.

*Föreslagen lydelse***8 §⁴**

Den som verkställer kastrering i strid med denna lag eller mot bättre vetande till myndighet eller läkare avgiver osann utsaga i ärende angående kastrering, dömes, om ej för gärningen är stadgat straff i brottsbalken, till dagsböter eller fängelse i högst sex månader.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1976.

28 Förslag till**Lag om ändring i lagen (1948: 390) om skyldighet för näringsidkare m. fl. att biträda vid planläggningen av rikets ekonomiska försvarsberedskap**

Härigenom föreskrives i fråga om lagen (1948: 390) om skyldighet för näringsidkare m. fl. att biträda vid planläggningen av rikets ekonomiska försvarsberedskap

dels att 5 och 6 §§ skall upphöra att gälla,
dels att 1, 3 och 4 §§ skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Det åligger ägare eller innehavare av industriell anläggning även som annan näringsidkare här i ri-

*Föreslagen lydelse***1 §**

Det åligger ägare eller innehavare av industriell anläggning även som annan näringsidkare här i

³ Senaste lydelse av

4 § 1971: 588

7 § 1971: 588

9 § 1964: 174.

⁴ Senaste lydelse 1964: 174.

Nuvarande lydelse

ket att på särskild anfordran av *riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap* eller annan myndighet, som *Konungen* förordnar, beträffande anläggningen eller rörelsen lämna de uppgifter om personal, lokalförhållanden, maskinpark och annan utrustning, produktion och produktionsförmåga, förbrukning av elektrisk kraft, bränslen, råvaror eller andra förnödenheter, lagerhållning, inköp, leveranser och dylikt, vilka myndigheten finner erforderliga för planläggningen av rikets ekonomiska försvarsberedskap, ävensom i övrigt biträda vid nämnda planläggning.

Statlig eller kommunal myndighet eller inrättning är jämväl eljest skyldig att inom sitt verksamhetsområde lämna de uppgifter för planläggningen och det biträde vid densamma, som *riksnämnden* eller annan av *Konungen* förordnad myndighet påfordrar.

Föreslagen lydelse

riket att på särskild anfordran av *överstyrelsen för ekonomiskt försvar* eller annan myndighet, som *regeringen* förordnar, beträffande anläggningen eller rörelsen lämna de uppgifter om personal, lokalförhållanden, maskinpark och annan utrustning, produktion och produktionsförmåga, förbrukning av elektrisk kraft, bränslen, råvaror eller andra förnödenheter, lagerhållning, inköp, leveranser och dylikt, vilka myndigheten finner erforderliga för planläggningen av rikets ekonomiska försvarsberedskap, ävensom i övrigt biträda vid nämnda planläggning.

Statlig eller kommunal myndighet eller inrättning är jämväl eljest skyldig att inom sitt verksamhetsområde lämna de uppgifter för planläggningen och det biträde vid densamma, som *överstyrelsen* eller annan av *regeringen* förordnad myndighet påfordrar.

3 §

Den som underlåter att fullgöra honom jämlikt 1 § åliggande uppgifts- eller biträdesskyldighet eller härvid mot bättre vetande lämnar felaktig uppgift vare, *därest han är offentlig tjänsteman, underkastad ansvar såsom för annat tjänstefel men straffes eljest med dagsböter.*

Den som underlåter att fullgöra honom jämlikt 1 § åliggande uppgifts- eller biträdesskyldighet eller härvid mot bättre vetande lämnar felaktig uppgift straffes med böter.

4 §

Uppgifter angående näringsidkares verksamhet, som införskaffats jämlikt 1 § eller eljest erhållits i samband med planläggningen av den ekonomiska försvarsberedskapen, må ej yppas i vidare mån än som erfordras för planläggningen. *Bryter någon häremot, straffes med dagsböter eller fängelse.*

Uppgifter angående näringsidkares verksamhet, som införskaffats jämlikt 1 § eller eljest erhållits i samband med planläggningen av den ekonomiska försvarsberedskapen, må ej yppas i vidare mån än som erfordras för planläggningen.

29 Förslag till**Lag om ändring i lagen (1948: 433) om försäkringsrörelse**

Härigenom föreskrives att 329 a § lagen (1948: 433) om försäkringsrörelse¹ skall upphöra att gälla vid utgången av år 1975.

30 Förslag till**Lag om ändring i arbetarskyddslagen (1949: 1)**

Härigenom föreskrives att 68 § arbetarskyddslagen (1949: 1)² skall upphöra att gälla vid utgången av år 1975.

31 Förslag till**Lag om ändring i lagen (1950: 272) om rätt för utländsk försäkringsanstalt att driva försäkringsrörelse här i riket**

Härigenom föreskrives att 37 § lagen (1950: 272) om rätt för utländsk försäkringsanstalt att driva försäkringsrörelse här i riket³ skall upphöra att gälla vid utgången av år 1975.

32 Förslag till**Lag om ändring i uppbördslagen (1953: 272)**

Härigenom föreskrives att 82 § uppbördslagen (1953: 272)⁴ skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

82 §⁵

Den, som jämlikt 73 § tagit del av självdeklaration eller annan uppgift eller handling, som avlämnats eller tillhandahållits enligt bestämmelserna i denna lag eller som lämnats till ledning vid årlig taxering, må ej i vidare mån än utövningen av tjänst eller uppdrag erfordrar offentliggöra eller yppa innehållet i sådan handling.

¹ Senaste lydelse av 329 a § 1961: 610.

² Senaste lydelse av 68 § 1973: 834.

³ Senaste lydelse 1965: 168.

⁴ Rubrikens lydelse enligt 1974: 771. Lagen omtryckt 1972: 75.

⁵ Senaste lydelse 1971: 75.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

Den som bryter mot första stycket dömes till böter eller fängelse i högst sex månader, om ej gärningen är belagd med straff i brottsbalken.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1976.

33 Förslag till**Lag om ändring i lagen (1953: 397) om avgift för fettvaror som användas för framställning av fettemulsion m. m.**

Härigenom föreskrives att 16 och 18 §§ lagen (1953: 397) om avgift för fettvaror som användas för framställning av fettemulsion m. m.¹ skall ha nedan angivna lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*16 §²

Den som har eller haft att taga befattning med ärende, som avses i denna lag, må ej i vidare mån än hans tjänsteutövning fordrar yppa affärsförhållande, varom han därvid erhållit kännedom. *Bryter någon häremot, straffes, där han för brottet ej är underkastad ansvar enligt allmänna strafflagen, med dagsböter.*

Den som har eller haft att taga befattning med ärende, som avses i denna lag, må ej i vidare mån än hans tjänsteutövning fordrar yppa affärsförhållande, varom han därvid erhållit kännedom.

18 §

Förseelse som avses i 15 § må av allmän åklagare åtalas allenast efter angivelse av *kontrollstyrelsen*.

Förseelse som avses i 15 § må av allmän åklagare åtalas allenast efter angivelse av *riksskatteverket*.

Brott som avses i 16 § må, där det icke skall straffas enligt allmänna strafflagen, av allmän åklagare åtalas allenast efter angivelse av målsäganden.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1976.

¹ Rubrikens lydelse enligt 1974: 861.

² Senaste lydelse 1974: 861.

34 Förslag till**Lag om ändring i lagen (1954: 243) om yrkesskadeförsäkring**

Härigenom föreskrives i fråga om lagen (1954: 243) om yrkesskadeförsäkring¹

dels att i 2, 3, 5, 6, 12, 16, 32, 36, 39, 41, 48, 58 och 59 §§ ordet "Konungen" skall bytas ut mot "regeringen",
dels att 57 § skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

57 §²

Underlåter arbetsgivare eller arbetsföreståndare att fullgöra något av vad som åligger honom enligt 32 §, eller försummar någon att ställa sig till efterrättelse vad i 40 § är föreskrivet, dömes han till böter.

Lämnar någon uppsåtligen eller av grov oaktsamhet i uppgift, som skall avgivas enligt denna lag, oriktigt meddelande, dömes han till böter, om gärningen ej är belagd med straff i brottsbalken.

Bryter någon mot vad i 56 § är stadgat, dömes han till böter eller fängelse i högst ett år. Brott som nu sagts må åtalas av åklagare endast efter angivelse av målsägande.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1976.

35 Förslag till**Lag om ändring i allmänna förfogandelagen (1954: 279)**

Härigenom föreskrives, i fråga om allmänna förfogandelagen (1954: 279)³

dels att 38 och 42 §§ skall upphöra att gälla,
dels att i 1, 3—11, 15, 17, 23, 26—28, 30, 46 och 48 §§ ordet "Konungen" skall bytas ut mot "regeringen".

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1976.

¹ Lagen omtryckt 1962: 408.

Senaste lydelse av

2 § 1971: 607 36 § 1967: 916

3 § 1971: 280 39 § 1973: 478

12 § 1967: 916 41 § 1971: 280

16 § 1967: 916 48 § 1971: 607

32 § 1967: 916 58 § 1967: 916.

² Senaste lydelse 1967: 916.

³ Senaste lydelse av

23 § 1971: 609

38 § 1964: 206

42 § 1964: 206.

36 Förslag till**Lag om ändring i allmänna ransoneringslagen (1954: 280)**

Härigenom föreskrives i fråga om allmänna ransoneringslagen (1954: 280)¹

dels att 34 § skall upphöra att gälla,

dels att i 1—9, 14, 15, 19—21, 23, 36 och 46 §§ ordet "Konungen" skall bytas ut mot "regeringen",

dels att 43 § skall ha nedan angivna lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*43 §²

Brott varom förmåles i 34 § må ej åtalas av allmän åklagare utan att målsägande angivit det till åtal. Är för gärningen stadgat straff i brottsbalken, gäller vad där sägs i fråga om rätt till åtal.

Åtal för brott som avses i 35 § må väckas allenast efter anmälan eller medgivande av myndighet som *Konungen* bestämmer.

Åtal för brott som avses i 35 § må väckas allenast efter anmälan eller medgivande av myndighet som *regeringen* bestämmer.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1976.

37 Förslag till**Lag om ändring i rusdrycksförsäljningsförordningen (1954: 521)**

Härigenom föreskrives i fråga om rusdrycksförsäljningsförordningen (1954: 521)

dels att ordet "Konungen" i olika böjningsformer skall bytas ut mot "regeringen" i motsvarande form,

dels att ordet "förordning" i olika böjningsformer skall, om det avser denna förordning, bytas ut mot "lag" i motsvarande form,

dels att rubriken till förordningen och 87 § skall ha nedan angivna lydelse.

¹ Senaste lydelse av

1 § 1957: 287

34 § 1964: 207

36 § 1964: 207

43 § 1964: 207.

² Senaste lydelse 1964: 207

Rusdrycksförsäljningslag*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*87 §¹

Vad som med stöd av bestämmelserna i denna förordning inhämtats vid granskning av räkenskaper och verifikationer, så ock vad som eljest vid tillsyn å utskänkning inhämtats må ej yppas i vidare mån än som erfordras för vinnande av det med bestämmelserna avsedda ändamålet. Ej heller må någon, som handhar utminuter, för obehöriga yppa vad han i samband därmed inhämtat rörande enskilda personliga förhållanden. *Bryter någon häremot, dömes till böter eller fängelse i högst sex månader, om ej för gärningen är stadgat straff i brottbalken.*

Vad som med stöd av bestämmelserna i denna förordning inhämtats vid granskning av räkenskaper och verifikationer, så ock vad som eljest vid tillsyn å utskänkning inhämtats må ej yppas i vidare mån än som erfordras för vinnande av det med bestämmelserna avsedda ändamålet. Ej heller må någon, som handhar utminuter, för obehöriga yppa vad han i samband därmed inhämtat rörande enskilda personliga förhållanden.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1976.

Förekommer i lag eller annan författning hänvisning till rusdrycksförsäljningsförordningen, skall hänvisningen i stället avse rusdrycksförsäljningslagen.

38 Förslag till**Lag om ändring i lagen (1954: 579) om nykterhetsvård**

Härigenom föreskrives i fråga om lagen (1954: 579) om nykterhetsvård²

dels att i 8, 9, 14, 17, 40, 43 och 62 §§ ordet "Konungen" skall bytas ut mot "regeringen",

dels att 64 § skall ha nedan angivna lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*64 §³

Då undersökning eller annan åtgärd enligt denna lag vidtages, bör noga tillses att den som åtgärden avser icke utsättes för allmän uppmärksamhet eller onödigtvis störes i lovlig verksamhet.

Den som är eller varit verksam inom samhällets nykterhetsvård må ej obehörigen yppa vad han

Den som är eller varit verksam inom samhällets nykterhetsvård må ej obehörigen yppa vad han

¹ Senaste lydelse 1966: 223.

² Lagen omtryckt 1971: 307.

³ Senaste lydelse 1964: 779.

Nuvarande lydelse

därvid erfarit rörande enskilds personliga förhållanden. *Bryter någon häremot, dömes till dagsböter eller fängelse i högst sex månader. Brott som nu sagts må åtalas av allmän åklagare endast efter angivelse av målsäganden.*

Föreslagen lydelse

därvid erfarit rörande enskilds personliga förhållanden.

Alla handlingar i förekommande ärenden skola så förvaras, att de icke äro tillgängliga för obehöriga.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1976.

39 Förslag till**Lag om ändring i lagen (1956: 2) om socialhjälp**

Härigenom föreskrives i fråga om lagen (1956: 2) om socialhjälp⁴ dels att i 11, 19 a, 24, 62 och 66 §§ ordet "Konungen" skall bytas ut mot "regeringen",

dels att 64 § skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Den som är eller varit verksam vid behandlingen av frågor enligt denna lag må ej obehörigen yppa vad han därvid erfarit rörande enskilds personliga förhållanden. *Bryter någon häremot straffes med dagsböter eller fängelse i högst sex månader. Å brott som nu sagts må allmän åklagare tala allenast efter angivelse av målsäganden.*

*Föreslagen lydelse*64 §⁵

Den som är eller varit verksam vid behandlingen av frågor enligt denna lag må ej obehörigen yppa vad han därvid erfarit rörande enskilds personliga förhållanden.

Alla handlingar i förekommande ärenden skola så förvaras, att de icke äro tillgängliga för obehöriga.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1976.

⁴ Senaste lydelse av

11 § 1971: 664

19 a § 1971: 829

62 § 1971: 664.

⁵ Senaste lydelse 1960: 98.

40 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1956: 245) om uppgiftsskyldighet rörande pris- och konkurrensförhållanden

Härigenom föreskrives i fråga om lagen (1956: 245) om uppgiftsskyldighet rörande pris- och konkurrensförhållanden¹

dels att 11 och 15 §§ skall upphöra att gälla,

dels att i 3, 7 och 13 §§ ordet "Konungen" skall bytas ut mot "regeringen".

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1976.

41 Förslag till

Lag om ändring i atomenergilagen (1956: 306)

Härigenom föreskrives i fråga om atomenergilagen (1956: 306)

dels att 14 § skall upphöra att gälla,

dels att i 1—5 §§ ordet "Konungen" skall bytas ut mot "regeringen",

dels att 11—13 §§ skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

11 §²

Den som har eller haft att utöva tillsyn å efterlevnaden av denna lag eller med stöd av lagen meddelade villkor eller föreskrifter eller anlitats som biträde vid tillsynsverksamhetens utövande eller som eljest tagit befattning med ärende, som avses i denna lag, må ej röja eller obehörigen nyttja yrkeshemlighet, som därigenom blivit känd för honom, och ej heller, där det ej kan anses påkallat i tjänstens intresse, yppa arbetsförfarande eller affärsförhållande, vilket sålunda blivit honom kunnigt. *Bryter någon häremot, dömes till dagsböter eller fängelse i högst ett år.*

Den som har eller haft att utöva tillsyn å efterlevnaden av denna lag eller med stöd av lagen meddelade villkor eller föreskrifter eller anlitats som biträde vid tillsynsverksamhetens utövande eller som eljest tagit befattning med ärende, som avses i denna lag, må ej röja eller obehörigen nyttja yrkeshemlighet, som därigenom blivit känd för honom, och ej heller, där det ej kan anses påkallat i tjänstens intresse, yppa arbetsförfarande eller affärsförhållande, vilket sålunda blivit honom kunnigt.

12 §

Brott som avses i 7 eller 9 § må ej åtalas av allmän åklagare, där det ej av tillsynsmyndigheten anmäles till åtal.

¹ Senaste lydelse av 3 § 1972: 763.

² Senaste lydelse 1964: 209.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

Brott som i 11 § sägs må åtalas av allmän åklagare allenast efter angivelse av målsägande.

13 §

Över beslut av myndighet enligt denna lag må klagan föras hos Konungen genom besvär, som skola ingivas till handelsdepartementet.

Talan mot beslut av myndighet enligt denna lag föres hos regeringen genom besvär.

Beslut av tillsynsmyndigheten skall lända till efterrättelse utan hinder av förd klagan, där ej annorlunda förordnas.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1976.

42 Förslag till**Lag om ändring i taxeringslagen (1956: 623)**

Härigenom föreskrives i fråga om taxeringslagen (1956: 623)¹ att 117, 170 och 198 §§ samt rubrikerna närmast före nämnda paragrafer skall ha nedan angivna lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse***XV. Om straff och viten****XV. Om straff och viten m. m.**

117 §

Innehållet i deklaration eller annan i 50 § avsedd handling må, utom i de fall som angivas i nämnda paragraf, icke yppas för annan än den som själv må taga del av handlingen i fråga.

Vad som med stöd av bestämmelserna i denna lag inhämtats vid taxeringsrevision eller vid granskning av handling, som avses i 43 § 5 mom. eller 46 §, må ej yppas i vidare mån än som erfordras för vinnande av det med revisionen eller granskningen avsedda ändamålet.

Ej heller må för obehörig uppenbaras vad som upplysts eller i övrigt yttrats vid sammanträde med taxeringsnämnd.

Den som bryter mot föreskrift i första—tredje stycket dömes till böter eller fängelse i högst sex månader, om ej gärningen är belagd med straff i brottsbalken.

Allmänt åtal för brott enligt denna paragraf får väckas endast om målsägande anger brottet till åtal.

¹ Rubrikens lydelse enligt 1974: 773. Lagen omtryckt 1971: 399.

Nuvarande lydelse

X. Om straff

Vad i 117 § första, tredje, fjärde och femte styckena föreskrives skall äga motsvarande tillämpning i fråga om allmän fastighetstaxering.

X. Om straff

Vad i 117 § första, tredje, fjärde och femte styckena föreskrives skall äga motsvarande tillämpning i fråga om särskild fastighetstaxering.

Föreslagen lydelse

X. Om straff m. m.

170 §

Vad i 117 § första och tredje styckena föreskrives skall äga motsvarande tillämpning i fråga om allmän fastighetstaxering.

X. Om straff m. m.

198 §

Vad i 117 § första och tredje styckena föreskrives skall äga motsvarande tillämpning i fråga om särskild fastighetstaxering.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1976.

43 Förslag till**Lag om ändring i förordningen (1957: 343) om oljelagring m. m.**

Härigenom föreskrives i fråga om förordningen (1957: 343) om oljelagring m. m.¹

dels att i 1—4, 6 a—8, 11, 16, 17, 22 och 23 §§ orden "Kungl. Maj:t" i olika böjningsformer skall bytas ut mot "regeringen" i motsvarande form,

dels att i 1—4, 7, 8, 11, 14, 15, 18, 19, 22 och 23 §§ ordet "förordning" i olika böjningsformer skall bytas ut mot "lag" i motsvarande form,

dels att rubriken till förordningen samt 20 och 21 §§ skall ha nedan angivna lydelse.

Lag om oljelagring m. m.

Nuvarande lydelse

Vad som inhämtats genom uppgift enligt denna förordning eller vid inventering eller besiktning av lager eller ock vid granskning av handelsböcker eller affärshandlingar må ej yppas i vidare mån än som erfordras för vinnande av det med uppgiften eller åtgärden avsedda syftet. *Bryter någon upp-*

Föreslagen lydelse

20 §

Vad som inhämtats genom uppgift enligt denna lag eller vid inventering eller besiktning av lager eller ock vid granskning av handelsböcker eller affärshandlingar må ej yppas i vidare mån än som erfordras för vinnande av det med uppgiften eller åtgärden avsedda syftet.

¹ Förordningen omtryckt 1969: 755
Senaste lydelse av
7 § 1971: 64
22 § 1971: 665.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

såtligen eller av oaktsamhet här-
emot, dömes, där han ej för brot-
tet är underkastad ansvar enligt
allmän strafflag, till dagsböter el-
ler fängelse.

21 §

Brott, varom i 19 § sägs, må av allmän åklagare åtalas allenast efter anmälan eller medgivande av tillsynsmyndigheten.

Brott, varom i 20 § sägs, må ej åtalas av allmän åklagare utan att målsäganden angivit det till åtal. Skall brottet straffas efter allmän strafflag, gäller vad där stadgas i fråga om rätt till åtal.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1976.

Förekommer i lag eller annan författning hänvisning till förordningen om oljelagring m. m., skall hänvisningen i stället avse lagen om oljelagring m. m.

44 Förslag till**Lag om ändring i strålskyddslagen (1958: 110)**

Härigenom föreskrives i fråga om strålskyddslagen (1958: 110)¹ dels att i 2, 3, 5, 22, 26 och 29—31 §§ ordet "Konungen" i olika böjningsformer skall bytas ut mot "regeringen" i motsvarande form, dels att 23 och 28 §§ skall ha nedan angivna lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*23 §²

1 mom. Angående påföljd för olovlig införsel av radioaktivt ämne och försök därtill stadgas i lagen om straff för varusmuggling.

Med dagsböter eller fängelse straffes

1. den som olovligen bedriver radiologiskt arbete eller som eljest, annorledes än genom olovlig införsel, bryter mot vad i 2, 4 eller 6 § sägs;

Med dagsböter eller fängelse straffes

1. den som olovligen bedriver radiologiskt arbete eller som eljest, annorledes än genom olovlig införsel, bryter mot vad i 2, 4 eller 6 § sägs;

¹ Senaste lydelse av

2 § 1973: 1004

22 § 1973: 1004

26 § 1960: 423

29 § 1971: 617.

² Senaste lydelse 1960: 423.

Nuvarande lydelse

2. den som åsidosätter med stöd av 5 eller 16 § givna villkor eller andra föreskrifter;

3. den som underlåter att ställa sig till efterrättelse åläggande, föreskrift eller förbud som meddelats med stöd av 9 §, 18 § första stycket eller 19 §;

4. den som i ansökan eller anmälan eller eljest angående omständighet, varom det enligt denna lag eller med stöd därav meddelad föreskrift åligger honom att lämna upplysning, uppsåtligen lämnar oriktig eller ofullständig uppgift; *och*

5. den som bryter mot vad i 21 § sägs.

Föreslagen lydelse

2. den som åsidosätter med stöd av 5 eller 16 § givna villkor eller andra föreskrifter;

3. den som underlåter att ställa sig till efterrättelse åläggande, föreskrift eller förbud som meddelats med stöd av 9 §, 18 § första stycket eller 19 §;

4. den som i ansökan eller anmälan eller eljest angående omständighet, varom det enligt denna lag eller med stöd därav meddelad föreskrift åligger honom att lämna upplysning, uppsåtligen lämnar oriktig eller ofullständig uppgift.

28 §

Brott som avses i 23 § 1 mom. 1—4 och 2 mom. eller i 24 § må ej åtalas av allmän åklagare, med mindre strålskyddsmyndigheten anmäler det till åtal.

Brott som avses i 23 § 1 mom. 5 må åtalas av allmän åklagare allenast efter angivelse av målsäganden.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1976.

45 Förslag till**Lag om ändring i lagen (1958: 295) om sjömansskatt**

Härigenom föreskrives att 29 § lagen (1958: 295) om sjömansskatt³ skall ha nedan angivna lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*29 §⁴

Den som jämlikt 25 § tagit del av ansökan om jämkning av sjömansskatt eller annan handling, som avlämnats eller tillhandahållits enligt bestämmelserna i denna lag eller som avlämnats till ledning vid årlig taxering eller till ledning för uppbörd av skatt enligt uppbördslagen, må ej i vidare mån än utövningen av tjänst eller uppdrag erfordrar offentliggöra eller yppa innehållet i sådan handling.

³ Rubrikens lydelse enligt 1974: 777. Lagen omtryckt 1970: 933.

⁴ Senaste lydelse 1974: 777.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

Den som bryter mot föreskrift i första stycket dömes till böter eller fängelse i högst sex månader, om ej gärningen är belagd med straff i brottsbalken.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1976.

46 Förslag till**Lag om ändring i lagen (1959: 92) om förfarandet vid viss konsumtionsbeskattning**

Härigenom föreskrives att 49 § lagen (1959: 92) om förfarandet vid viss konsumtionsbeskattning¹ skall ha nedan angivna lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*49 §²

Vad som inhämtats vid skattekontroll enligt denna lag må ej yppas i vidare mån än som erfordras för vinnande av det med kontrollen avsedda ändamålet.

Den som bryter mot första stycket dömes till böter eller fängelse i högst sex månader, om ej gärningen är belagd med straff i brottsbalken.

Brott som nu sagts må, där det ej innefattar ämbetsbrott, av åklagare åtalas allenast efter angivelse av målsägande.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1976.

47 Förslag till**Lag om ändring i civilförsvarslagen (1960: 74)**

Härigenom föreskrives att 82 § civilförsvarslagen (1960: 74) skall ha nedan angivna lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*82 §³

Vad som inhämtats genom sådan upplysning eller sådant tillhandahållande av handlingar som

Vad som inhämtats genom sådan upplysning eller sådant tillhandahållande av handlingar som

¹ Rubrikens lydelse enligt 1974: 863.

² Senaste lydelse 1974: 863.

³ Senaste lydelse 1964: 213.

Nuvarande lydelse

avses i 47 § första stycket e), vid besiktning jämlikt 65 § eller vid sådan förfrågan, undersökning eller granskning som avses i 66 § må ej yppas i vidare mån än som erfordras för vinnande av det avsedda syftet. *Bryter någon här emot, dömes till dagsböter eller fängelse i högst ett år.*

Förseelse som i första stycket sägs må åtalas av allmän åklagare endast efter angivelse av målsäganden.

Föreslagen lydelse

avses i 47 § första stycket e), vid besiktning jämlikt 65 § eller vid sådan förfrågan, undersökning eller granskning som avses i 66 § må ej yppas i vidare mån än som erfordras för vinnande av det avsedda syftet.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1976.

48 Förslag till**Lag om ändring i barnavårdslagen (1960: 97)**

Härigenom föreskrives i fråga om barnavårdslagen (1960: 97)¹
dels att 99 § skall upphöra att gälla,
dels att i 3 a, 13, 52, 57, 59, 64, 72 och 98 §§ ordet "Konungen" skall bytas ut mot "regeringen",
dels att 91 och 92 §§ skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Den som är eller varit verksam inom samhällets barnavård må ej obehörigen yppa vad han därvid erfarit rörande enskilds personliga förhållanden. *Bryter någon här emot, straffes med dagsböter eller fängelse i högst sex månader.*

Alla handlingar i förekommande mål och ärenden skola så förvaras, att de icke äro tillgängliga för obehöriga.

Föreslagen lydelse

91 §

Den som är eller varit verksam inom samhällets barnavård må ej obehörigen yppa vad han därvid erfarit rörande enskilds personliga förhållanden.

92 §

Gärning som är belagd med straff enligt 88, 89 eller 90 § må ej åtalas av allmän åklagare, om ej gärningen anmäles till åtal av vederbörande barnavårdsnämnd eller styrelse för ungdomsvårdsskola eller av tillsynsmyndighet.

¹ Lagen omtryckt 1971: 308. Senaste lydelse av 3 a § 1973: 808.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

Brott som avses i 91 § första stycket må åtalas av allmän åklagare endast efter angivelse av målsäganden.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1976.

49 Förslag till**Lag om ändring i ölförsäljningsförordningen (1961: 159)**

Härigenom föreskrives i fråga om ölförsäljningsförordningen (1961: 159)¹

dels att i 10, 28 och 30 §§ orden "Kungl. Maj:t" i olika böjningsformer skall bytas ut mot "regeringen" i motsvarande form,

dels att i 3, 11, 26, 27, 29, 30, 32, 34 och 36 §§ ordet "förordning" i olika böjningsformer skall bytas ut mot "lag" i motsvarande form,

dels att rubriken till förordningen och 35 § skall ha nedan angivna lydelse.

Ölförsäljningslag*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

35 §

Vad som med stöd av denna *förordning* inhämtats vid granskning av handelsböcker med tillhörande verifikationer eller eljest vid tillsyn över ölförsäljningen må ej yppas i vidare mån än som erfordras för vinnande av det med kontrollen avsedda ändamålet. *Bryter någon häremot, straffes med dagsböter eller fängelse i högst sex månader, där ej gärningen är belagd med straff i strafflagen.*

Brott som nu sagts må, där det ej innefattar ämbetsbrott, av åklagare åtalas endast efter angivelse av målsägande.

Vad som med stöd av denna *lag* inhämtats vid granskning av handelsböcker med tillhörande verifikationer eller eljest vid tillsyn över ölförsäljningen må ej yppas i vidare mån än som erfordras för vinnande av det med kontrollen avsedda ändamålet.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1976.

Förekommer i lag eller annan författning hänvisning till ölförsäljningsförordningen, skall hänvisningen i stället avse ölförsäljningslagen.

¹ Senaste lydelse av
26 § 1972: 269
27 § 1972: 269
30 § 1971: 1219
32 § 1963: 222.

50 Förslag till

Lag om ändring i förordningen (1961: 180) om tillverkning av sprit och vin

Härigenom föreskrives i fråga om förordningen (1961: 180) om tillverkning av sprit och vin¹

dels att i 2, 4, 6 och 9 b §§ orden "Kungl. Maj:t" skall bytas ut mot "regeringen",

dels att i 2, 3, 8, 10 och 14 §§ ordet "förordning" i olika böjningsformer skall bytas ut mot "lag" i motsvarande form,

dels att rubriken till förordningen och 12 § skall ha nedan angivna lydelse.

Lag om tillverkning av sprit och vin

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

12 §²

Vad som med stöd av denna *förordning* inhämtats vid granskning av handelsböcker med tillhörande verifikationer eller eljest vid tillsyn över tillverkning må ej yppas i vidare mån än som erfordras för vinnande av det med kontrollen avsedda ändamålet. *Bryter någon häremot, dömes till dagsböter eller fängelse i högst sex månader, om ej för gärningen är stadgat straff i brottsbalken.*

Vad som med stöd av denna *lag* inhämtats vid granskning av handelsböcker med tillhörande verifikationer eller eljest vid tillsyn över tillverkning må ej yppas i vidare mån än som erfordras för vinnande av det med kontrollen avsedda ändamålet.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1976.

Förekommer i lag eller annan författning hänvisning till förordningen om tillverkning av sprit och vin, skall hänvisningen i stället avse lagen om tillverkning av sprit och vin.

¹ Senaste lydelse av

2 § 1974: 728

3 § 1974: 728

4 § 1974: 728

8 § 1964: 216

9b § 1974: 728

10 § 1974: 728.

² Senaste lydelse 1964: 216.

51 Förslag till**Lag om ändring i förordningen (1961: 181) om försäljning av teknisk sprit och alkoholhaltiga preparat**

Härigenom föreskrives i fråga om förordningen (1961: 181) om försäljning av teknisk sprit och alkoholhaltiga preparat¹

dels att i 5 § orden "Kungl. Maj:t" skall bytas ut mot "regeringen",

dels att i 1, 2, 5, 8, 9 och 12 §§ ordet "förordning" skall, om det avser denna förordning, bytas ut mot "lag",

dels att rubriken till förordningen och 15 § skall ha nedan angivna lydelse.

Lag om försäljning av teknisk sprit och alkoholhaltiga preparat

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

15 §

Vad som inhämtats vid tillsyn enligt denna *förordning* må ej yppas i vidare mån än som erfordras för vinnande av det med tillsynen avsedda ändamålet. *Bryter någon häremot, dömes till dagsböter eller fängelse i högst sex månader, där ej gärningen är belagd med straff i strafflagen.*

Vad som inhämtats vid tillsyn enligt denna *lag* må ej yppas i vidare mån än som erfordras för vinnande av det med tillsynen avsedda ändamålet.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1976.

Förekommer i lag eller annan författning hänvisning till förordningen om försäljning av teknisk sprit och alkoholhaltiga preparat, skall hänvisningen i stället avse lagen om försäljning av teknisk sprit och alkoholhaltiga preparat.

52 Förslag till**Lag om ändring i förordningen (1961: 381) om tillverkning av och handel med fodermedel m. m.**

Härigenom föreskrives i fråga om förordningen (1961: 381) om tillverkning av och handel med fodermedel m. m.²

dels att i 3, 5, 6, 12 och 19 §§ orden "Kungl. Maj:t" i olika böjningsformer skall bytas ut mot "regeringen" i motsvarande form,

¹ Senaste lydelse av

2 § 1974: 729

5 § 1963: 225

8 § 1974: 729.

² Senaste lydelse av 3 § 1969: 665.

dels att i 1—4, 11, 12 och 19 §§ ordet "förordning" i olika böjningsformer skall bytas ut mot "lag" i motsvarande form,

dels att rubriken till förordningen och 14 § skall ha nedan angivna lydelse.

Lag om tillverkning av och handel med fodermedel m. m.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

14 §³

Den som hos kontrollmyndigheten eller för dess räkning eller hos annan myndighet tagit befattning med uppgift som lämnats enligt 10 § eller deltagit i undersökning enligt 11 § får ej obehörigen yppa uppgiftens innehåll eller vad som framkommit vid undersökningen.

Den som uppsåtliga eller av oaktsamhet bryter häremot dömes till böter eller fängelse i högst ett år.

Den som hos kontrollmyndigheten eller för dess räkning eller hos annan myndighet tagit befattning med uppgift som lämnats enligt 10 § eller deltagit i undersökning enligt 11 § får ej obehörigen yppa uppgiftens innehåll eller vad som framkommit vid undersökningen.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1976.

Förekommer i lag eller annan författning hänvisning till förordningen om tillverkning av och handel med fodermedel m. m., skall hänvisningen i stället avse lagen om tillverkning av och handel med fodermedel m. m.

53 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1962: 381) om allmän försäkring

Härigenom föreskrives att 18 kap. 28 § lagen (1962: 381) om allmän försäkring¹ skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

18 kap.

28 §

Vad ledamot av styrelse, pensionsdelegation eller försäkringsnämnd, revisor eller befattningshavare hos allmän försäkringskassa så ock den som eljest biträder sådan kassa under sin verksamhet hos kassan erfarit rörande enskilda personliga förhållanden må ej obehörigen yppas. *Bryter*

Vad ledamot av styrelse, pensionsdelegation eller försäkringsnämnd, revisor eller befattningshavare hos allmän försäkringskassa så ock den som eljest biträder sådan kassa under sin verksamhet hos kassan erfarit rörande enskilda personliga förhållanden må ej obehörigen yppas.

² Senaste lydelse 1969: 665.

¹ Lagen omtryckt 1973: 908.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

någon häremot, straffes med dagsböter eller fängelse i högst sex månader, där ej gärningen är belagd med straff i strafflagen.

Alla handlingar i förekommande ärenden skola så förvaras, att de icke äro tillgängliga för obehöriga.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1976.

54 Förslag till**Lag om ändring i stämpelskattelagen (1964: 308)**

Härigenom föreskrives att 55 § stämpelskattelagen (1964: 308)² skall ha nedan angivna lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*55 §³

Vad som inhämtats vid skattekontroll enligt denna lag må ej yppas i vidare mån än som fordras för att vinna ändamålet med kontrollen. Bryter någon häremot, dömes till dagsböter eller fängelse i högst sex månader, där ej gärningen är belagd med straff i brottsbalken.

Brott som nu sagts må, där det ej innefattar ämbetsbrott, av åklagare åtalas endast om målsägande anger brottet till åtal.

Vad som inhämtats vid skattekontroll enligt denna lag må ej yppas i vidare mån än som fordras för att vinna ändamålet med kontrollen.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1976.

55 Förslag till**Lag om ändring i lagen (1964: 542) om personundersökning i brottmål**

Härigenom föreskrives i fråga om lagen (1964: 542) om personundersökning i brottmål¹

dels att 11 § skall upphöra att gälla,

² Rubrikens lydelse enligt 1974: 864. Lagen omtryckt 1971: 454.

³ Senaste lydelse 1974: 864.

¹ Lagen omtryckt 1973: 1214.

dels att i 7 och 10 §§ ordet "Konungen" skall bytas ut mot "regeringen",

dels att 8 § skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

8 §

Den som utfört eller biträtt vid utförande av personundersökning eller fullgjort uppdrag som förtroendeman må ej obehörigen yppa vad han därvid erfarit rörande enskilds personliga förhållanden. *Bryter någon häremot, dömes, om ej gärningen är att anse såsom ämbetsbrott, till dagsböter eller fängelse i högst sex månader.*

Den som utfört eller biträtt vid utförande av personundersökning eller fullgjort uppdrag som förtroendeman må ej obehörigen yppa vad han därvid erfarit rörande enskilds personliga förhållanden.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1976.

56 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1965: 94) om polisregister m. m.

Härigenom föreskrives i fråga om lagen (1965: 94) om polisregister m. m.¹

dels att i 2—5, 7 a, 9 och 11 §§ ordet "Konungen" i olika böjningsformer skall bytas ut mot "regeringen" i motsvarande form,

dels att 10 § skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

10 §²

Den som i sin tjänst eller med stöd av denna lag fått del av uppgift ur polisregister om annans personliga förhållanden får icke obehörigen yppa vad han sålunda erfarit. *Bryter någon uppsåtligen*

Den som i sin tjänst eller med stöd av denna lag fått del av uppgift ur polisregister om annans personliga förhållanden får icke obehörigen yppa vad han sålunda erfarit.

¹ Senaste lydelse av

3 § 1971: 1188

5 § 1968: 706

7 § 1970: 642 (jfr 1973: 56)

7a § 1970: 642 (jfr 1973: 56)

8 § 1970: 642 (jfr 1973: 56)

9 § 1970: 422 (jfr 1970: 806)

11 § 1968: 326.

² Senaste lydelse 1968: 326.

Nuvarande lydelse

eller av oaktsamhet häremot, dömes till böter eller fängelse i högst ett år, om gärningen ej är belagd med straff i brottsbalken.

Föreslagen lydelse

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1976.

57 Förslag till**Lag om ändring i lagen (1965: 719) om säkerheten på fartyg**

Härigenom föreskrives att 10 kap. 9 § lagen (1965: 719) om säkerheten på fartyg skall upphöra att gälla vid utgången av år 1975.

58 Förslag till**Lag om ändring i lagen (1966: 314) om kontinentalsockeln**

Härigenom föreskrives att 13 och 14 §§ lagen om kontinentalsockeln skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Den som deltagit eller deltagit i tillsyn över efterlevnaden av denna lag eller med stöd av lagen meddelade föreskrifter eller villkor eller som anlitats såsom biträde vid tillsynens utövande eller som på annat sätt tagit befattning med ärende som avses i lagen, får ej röja eller obehörigen nyttja yrkeshemlighet, som därigenom blivit känd för honom, och får ej heller, om det ej kan anses påkallat i tjänstens intresse, yppa arbetsförfarande eller affärsförhållande varom han sålunda fått kännedom. *Bryter någon häremot, dömes till böter eller fängelse i högst ett år.*

Föreslagen lydelse

13 §

Den som deltagit eller deltagit i tillsyn över efterlevnaden av denna lag eller med stöd av lagen meddelade föreskrifter eller villkor eller som anlitats såsom biträde vid tillsynens utövande eller som på annat sätt tagit befattning med ärende som avses i lagen, får ej röja eller obehörigen nyttja yrkeshemlighet, som därigenom blivit känd för honom, och får ej heller, om det ej kan anses påkallat i tjänstens intresse, yppa arbetsförfarande eller affärsförhållande varom han sålunda fått kännedom. *Om ansvar och åtal för brott häremot föreskrives i 20 kap. 3 och 5 §§ brottsbalken.*

14 §¹

Den som utom riket begått brott som avses i 11 eller 13 §, dömes, om han finnes här, efter denna lag och vid svensk domstol, även om 2 kap. 2 eller 3 § *brottsbalken* ej är tillämplig och utan hinder av 2 kap. 5 a § första och andra styckena nämnda balk.

Åtal för brott som avses i 11 § första och tredje styckena får väckas endast efter förordnande av regeringen eller den regeringen be- myndigar.

Brott som avses i 13 § får åtalas av åklagare endast efter angivelse av målsägande.

Den som utom riket begått brott som avses i 11 eller 13 §, dömes, om han finnes här, efter denna lag och *brottsbalken samt* vid svensk domstol, även om 2 kap. 2 eller 3 § *nämnda balk* ej är tillämplig och utan hinder av 2 kap. 5 a § första och andra styckena nämnda balk.

Åtal för brott som avses i 11 § första och tredje styckena får väckas endast efter förordnande av regeringen eller den regeringen be- myndigar.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1976.

59 Förslag till**Lag om ändring i lagen (1967: 940) angående omsorger om vissa psykiskt utvecklingsstörda**

Härigenom föreskrives att 58 § lagen (1967: 940) angående omsorger om vissa psykiskt utvecklingsstörda skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

58 §

Den som är eller varit verksam inom den verksamhet för omsorger om psykiskt utvecklingsstörda som avses i denna lag får ej obehörigen yppa vad han därvid erfarit om enskilds personliga förhållanden.

Den som bryter mot första stycket dömes, om gärningen ej är be- lagd med straff i brottsbalken, till böter eller fängelse i högst ett år.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1976.

60 Förslag till**Lag om ändring i lagen (1968: 430) om mervärdeskatt**

Härigenom föreskrives att 65 § lagen (1968: 430) om mervärdeskatt² skall ha nedan angivna lydelse.

¹ Senaste lydelse 1974: 891.

² Rubrikens lydelse enligt 1974: 885. Lagen omtryckt 1969: 237.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*65 §^a

Innehållet i deklARATION eller annan handling enligt 22—24 och 26 §§ får icke yppas för annan än den som själv får taga del av handlingen i fråga. Den som med stöd av bestämmelserna i denna lag gjort skatterevision eller granskat handling som avses i 27 § får ej obehörigen yppa, vad som därvid framkommit.

Den som bryter mot första stycket dömes till böter eller fängelse i högst sex månader, om ej gärningen är belagd med straff i brottsbalken.

Allmänt åtal för brott enligt denna paragraf får väckas endast om målsägande anger brottet till åtal.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1976.

61 Förslag till**Lag om ändring i förordningen (1968: 551) om begränsning av svavelhalten i eldningsolja**

Härigenom föreskrives i fråga om förordningen (1968: 551) om begränsning av svavelhalten i eldningsolja

dels att i 1, 6 och 7 §§ ordet "Konungen" skall bytas ut mot "regeringen",

dels att i 3 och 7 §§ ordet "förordning" i olika böjningsformer skall bytas ut mot "lag" i motsvarande form,

dels att rubriken till förordningen och 5 § skall ha nedan angivna lydelse.

Lag om begränsning av svavelhalten i eldningsolja*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

5 §

Till böter eller fängelse i högst ett år dömes den som uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot 1 § första stycket eller villkor som meddelats vid medgivande enligt 1 § andra stycket eller mot 3 §.

Till böter eller fängelse i högst ett år dömes den som uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot 1 § första stycket eller villkor som meddelats vid medgivande enligt 1 § andra stycket.

Till böter dömes den som

- a) underlåter att fullgöra skyldighet enligt 4 §,
- b) vid lämnande av uppgift enligt 4 § uppsåtligen eller av oaktsamhet anger lägre svavelhalt än den verkliga, om ej gärningen är belagd med straff i brottsbalken.

^a Senaste lydelse 1974: 885.

Nuvarande lydelse

Brott mot 3 § får åtalas av åklagare endast efter angivelse av målsägande.

Föreslagen lydelse

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1976.

Förekommer i lag eller annan författning hänvisning till förordningen om begränsning av svavelhalten i eldningsolja, skall hänvisningen i stället avse lagen om begränsning av svavelhalten i eldningsolja.

62 Förslag till**Lag om ändring i miljöskyddslagen (1969: 387)**

Härigenom föreskrives i fråga om miljöskyddslagen (1969: 387)¹ dels att 46 § skall upphöra att gälla, dels att 45 § skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet

1. bryter mot förbud som meddelats med stöd av 8, 23 eller 41 § eller åsidosätter sådana bestämmelser som avses i 2 § fjärde stycket,

2. underlåter att iakttaga föreskrift som regeringen meddelat enligt 10 § första stycket utan att undantag har medgivits med stöd av 10 § andra stycket eller 17 § andra stycket,

3. åsidosätter villkor eller föreskrift som meddelats med stöd av 10 § andra stycket eller 17 §, 18 § första stycket, 19—21, 24, 25, 27 eller 41 §, så att allmän eller enskild rätt kan kränkas, *eller*

4. bryter mot 44 §, dömes till böter eller fängelse i högst ett år.

Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet underlåter att fullgöra vad som åligger honom enligt 43 § första stycket, dömes till böter.

*Föreslagen lydelse*45 §²

Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet

1. bryter mot förbud som meddelats med stöd av 8, 23 eller 41 § eller åsidosätter sådana bestämmelser som avses i 2 § fjärde stycket,

2. underlåter att iakttaga föreskrift som regeringen meddelat enligt 10 § första stycket utan att undantag har medgivits med stöd av 10 § andra stycket eller 17 § andra stycket, *eller*

3. åsidosätter villkor eller föreskrift som meddelats med stöd av 10 § andra stycket eller 17 §, 18 § första stycket, 19—21, 24, 25, 27 eller 41 §, så att allmän eller enskild rätt kan kränkas,

dömes till böter eller fängelse i högst ett år.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1976.

¹ Lagen omtryckt 1972: 782.

² Senaste lydelse enligt prop. 1975: 30.

63 Förslag till**Lag om ändring i allmänna arbetstidslagen (1970: 103)**

Härigenom föreskrives i fråga om allmänna arbetstidslagen (1970: 103)

dels att i 2 och 13 §§ ordet "Konungen" skall bytas ut mot "regeringen",

dels att 14 § skall ha nedan angivna lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

14 §

Den som tagit befattning med tillsyn enligt denna lag får ej obehörigen yppa eller nyttja vad han därvid erfarit om yrkeshemlighet, arbetsförfarande, affärsförhållande eller förhållande av betydelse för landets försvar. *Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter häremot dömes till böter eller fängelse i högst ett år. Gäller brottet annat än förhållande av betydelse för landets försvar, får allmänt åtal väckas endast om målsägande anger brottet till åtal eller åtal är påkallat från allmän synpunkt.*

Den som tagit befattning med tillsyn enligt denna lag får ej obehörigen yppa eller nyttja vad han därvid erfarit om yrkeshemlighet, arbetsförfarande, affärsförhållande eller förhållande av betydelse för landets försvar.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1976.

64 Förslag till**Lag om ändring i sjöarbetstidslagen (1970: 105)**

Härigenom föreskrives i fråga om sjöarbetstidslagen (1970: 105)

dels att i 2 och 17 §§ ordet "Konungen" skall bytas ut mot "regeringen",

dels att 21 § skall ha nedan angivna lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

21 §

Den som tagit befattning med tillsyn enligt denna lag får ej obehörigen yppa eller nyttja vad han därvid erfarit om yrkeshemlighet, arbetsförfarande, affärsförhåll-

Den som tagit befattning med tillsyn enligt denna lag får ej obehörigen yppa eller nyttja vad han därvid erfarit om yrkeshemlighet, arbetsförfarande, affärsförhåll-

Nuvarande lydelse

lande eller förhållande av betydelse för landets försvar. *Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter häremot dömes till böter eller fängelse i högst ett år. Gäller brottet annat än förhållande av betydelse för landets försvar, får allmänt åtal väckas endast om målsägande anger brottet till åtal eller åtal är påkallat från allmän synpunkt.*

Föreslagen lydelse

lande eller förhållande av betydelse för landets försvar.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1976.

65 Förslag till**Lag om ändring i lagen (1970: 244) om allmänna vatten- och avloppsanläggningar**

Härigenom föreskrives i fråga om lagen (1970: 244) om allmänna vatten- och avloppsanläggningar¹

dels att i 35, 36 och 43 §§ ordet "Konungen" skall bytas ut mot "regeringen",

dels att 34 § skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Den som deltagit i undersökning enligt 20 § får ej obehörigen röja eller nyttja yrkeshemlighet eller annat förhållande som han därvid fått kunskap om. *Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter häremot dömes till böter eller fängelse i högst ett år. Allmänt åtal får väckas endast om målsägande anger brottet till åtal eller åtal är påkallat från allmän synpunkt.*

Föreslagen lydelse

34 §

Den som deltagit i undersökning enligt 20 § får ej obehörigen röja eller nyttja yrkeshemlighet eller annat förhållande som han därvid fått kunskap om.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1976.

66 Förslag till**Lag om ändring i lagen (1970: 725) om lokaliseringssamråd**

Härigenom föreskrives i fråga om lagen (1970: 725) om lokaliseringssamråd

dels att i 1 och 3 §§ ordet "Konungen" skall bytas ut mot "regeringen",

dels att 4 § skall ha nedan angivna lydelse.

¹ Senaste lydelse av 35 § 1971: 645.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

4 §

Den som tagit befattning med samrådsverksamhet enligt denna lag får ej obehörigen yppa eller nyttja vad han därvid erfarit om enskilt företags eller enskild sammanslutnings affärs- eller driftförhållanden. *Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter här emot dömes till böter eller fängelse i högst ett år. Allmänt åtal får väckas endast om målsägande anger brottet till åtal eller åtal är påkallat från allmän synpunkt.*

Den som tagit befattning med samrådsverksamhet enligt denna lag får ej obehörigen yppa eller nyttja vad han därvid erfarit om enskilt företags eller enskild sammanslutnings affärs- eller driftförhållanden.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1976.

67 Förslag till**Lag om ändring i lagen (1970: 943) om arbetstid m. m. i husligt arbete**

Härigenom föreskrives att 16 § lagen (1970: 943) om arbetstid m. m. i husligt arbete skall ha nedan angivna lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

16 §

Den som tagit befattning med tillsyn enligt denna lag får ej obehörigen yppa vad han därvid fått veta om enskilds personliga förhållanden. *Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter här emot dömes till böter eller fängelse i högst ett år. Allmänt åtal får väckas endast om målsägande anger brottet till åtal eller åtal är påkallat från allmän synpunkt.*

Den som tagit befattning med tillsyn enligt denna lag får ej obehörigen yppa vad han därvid fått veta om enskilds personliga förhållanden.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1976.

68 Förslag till**Lag om ändring i livsmedelslagen (1971: 511)**

Härigenom föreskrives i fråga om livsmedelslagen (1971: 511)¹

dels att 31 § skall upphöra att gälla,

dels att i 3, 6, 7, 9—13, 15, 20—23, 26, 29 och 35 §§ ordet

¹ Senaste lydelse av 35 § 1972: 434.

”Konungen” i olika böjningsformer skall bytas ut mot ”regeringen” i motsvarande form,

dels att 30 § skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

30 §

Till böter eller fängelse i högst ett år dömes den som uppsåtligen eller av oaktsamhet

1. bryter mot 6, 8, 14, 16—20 §, 21 § första stycket, 23 eller 28 §,

2. bryter mot föreskrift som meddelats med stöd av 9 eller 10 §, 11 § såvitt avser hantering, 12 §, 21 § andra stycket, 22 § tredje stycket eller 29 §,

3. vid märkning enligt 13 § eller enligt föreskrift som meddelas med stöd av 13 § lämnar sådana oriktiga uppgifter, som innebär skada eller annan olägenhet för mottagaren,

4. åsidosätter villkor som meddelats med stöd av 6 § eller 20 § andra stycket.

Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet underlåter att fullgöra vad som åligger honom enligt 26 § första stycket andra punkten, dömes till böter.

Ansvar enligt första stycket inträder ej, om ansvar för gärningen kan ådömas enligt brottsbalken.

Om ansvar för den som i strid mot föreskrift som meddelats med stöd av 11 § inför livsmedel till riket och försök därtill finns bestämmelser i lagen (1960: 418) om straff för varusmuggling.

Till böter eller fängelse i högst ett år dömes den som uppsåtligen eller av oaktsamhet

1. bryter mot 6, 8, 14, 16—20 §, 21 § första stycket eller 23 §,

2. bryter mot föreskrift som meddelats med stöd av 9 eller 10 §, 11 § såvitt avser hantering, 12 §, 21 § andra stycket, 22 § tredje stycket eller 29 §,

3. vid märkning enligt 13 § eller enligt föreskrift som meddelas med stöd av 13 § lämnar sådana oriktiga uppgifter, som innebär skada eller annan olägenhet för mottagaren,

4. åsidosätter villkor som meddelats med stöd av 6 § eller 20 § andra stycket.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1976.

69 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1971: 1078) om försvarsuppfinningar

Härigenom föreskrives i fråga om lagen (1971: 1078) om försvarsuppfinningar

dels att i 1, 3, 9, 10, 11, 13 och 22 §§ ordet ”Konungen” skall bytas ut mot ”regeringen”,

dels att 19 § skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

19 §

Den som uppsåtligen bryter mot 4 eller 10 § eller mot förordnande enligt 6 eller 16 § dömes, om gär-

Den som uppsåtligen bryter mot 10 § dömes, om gärningen ej är belagd med straff i brottsbalken,

Nuvarande lydelse

ningen ej är belagd med straff i brottsbalken, till böter eller fängelse i högst ett år.

Föreslagen lydelse

till böter eller fängelse i högst ett år.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1976.

70 Förslag till**Lag om ändring i lagen (1971: 1154) om förbud mot dumpning av avfall i vatten**

Härigenom föreskrives i fråga om lagen (1971: 1154) om förbud mot dumpning av avfall i vatten

dels att i 3 och 4 §§ ordet "Konungen" skall bytas ut mot "regeringen",

dels att 7 § skall ha nedan angivna lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

7 §

Den som tagit befattning med tillsyn enligt denna lag får ej obehörigen yppa vad han därvid erfärit om yrkeshemlighet eller affärsförhållande. Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter häremot dömes till böter eller fängelse i högst ett år. Allmänt åtal får väckas endast om målsägande anger brottet till åtal eller åtal är påkallat från allmän synpunkt.

Den som tagit befattning med tillsyn enligt denna lag får ej obehörigen yppa vad han därvid erfärit om yrkeshemlighet eller affärsförhållande.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1976.

71 Förslag till**Lag om ändring i lagen (1971: 1204) om byggnadstillstånd m. m.**

Härigenom föreskrives i fråga om lagen (1971: 1204) om byggnadstillstånd m. m.

dels att i 1, 3, 5 och 6 §§ ordet "Konungen" skall bytas ut mot "regeringen",

dels att 9 § skall ha nedan angivna lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

9 §

Till böter dömes den som

1. underlåter att fullgöra uppgiftsskyldighet som avses i 6 § eller
2. vid fullgörande av uppgiftsskyldighet som avses i 6 § uppsåtligen

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

eller av oaktsamhet lämnar oriktig uppgift, om ej gärningen är belagd med straff i brottsbalken.

Till böter eller fängelse i högst ett år dömes den som uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot 7 §, om ej gärningen är belagd med straff i brottsbalken.

I fråga om brott som avses i första stycket får allmänt åtal väckas endast efter anmälan av arbetsmarknadsstyrelsen.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1976.

72 Förslag till**Lag om ändring i lagen (1972: 119) om fastställande av konstllhörighet i vissa fall**

Härigenom föreskrives att 7 § lagen (1972: 119) om fastställande av konstllhörighet i vissa fall skall ha nedan angivna lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

7 §

Den som tagit befattning med ärende enligt denna lag får ej obehörigen yppa vad han därvid erfarit om enskilds personliga förhållanden. *Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter häremot dömes till böter eller fängelse i högst ett år. Allmänt åtal får väckas endast om målsägande anger brottet till åtal eller åtal är påkallat från allmän synpunkt.*

Den som tagit befattning med ärende enligt denna lag får ej obehörigen yppa vad han därvid erfarit om enskilds personliga förhållanden.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1976.

73 Förslag till**Lag om ändring i lagen (1972: 826) om uppgiftsskyldighet i vissa planeringsfrågor**

Härigenom föreskrives i fråga om lagen (1972: 826) om uppgiftsskyldighet i vissa planeringsfrågor

dels att i 1 § ordet "Konungen" skall bytas ut mot "regeringen",
dels att 8 § skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

8 §

Vad någon på grund av denna lag fått veta om näringsidkares affärs- eller driftförhållanden får han ej obehörigen yppa eller nyttja. *Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter häremot dömes till böter eller fängelse högst ett år. Allmänt åtal får väckas endast om målsägande anger brottet till åtal eller åtal är påkallat från allmän synpunkt.*

Vad någon på grund av denna lag fått veta om näringsidkares affärs- eller driftförhållanden får han ej obehörigen yppa eller nyttja.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1976.

74 Förslag till

Lag om ändring i sjömanslagen (1973: 282)

Häri genom föreskrives i fråga om sjömanslagen (1973: 282) dels att i 15 och 58—60 §§ ordet "Konungen" skall bytas ut mot "regeringen", dels att 64 och 72 §§ skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

64 §

Till böter eller fängelse i högst sex månader dömes ledamot av fartygsnämnd, som vid sin medverkan i nämnden är partisk eller brister i omsorg.

Ledamot av fartygsnämnd får ej obehörigen yppa vad han har erfarit i denna egenskap. *Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter häremot dömes till böter eller fängelse i högst ett år.*

Ledamot av fartygsnämnd får ej obehörigen yppa vad han har erfarit i denna egenskap.

72 §

Allmänt åtal för brott mot tystnadsplikt enligt 64 § andra stycket får väckas endast om målsägande anger brottet till åtal eller åtal är påkallat från allmän synpunkt.

Allmänt åtal för brott som avses i 70 § får väckas endast om redaren, befälhavaren eller målsägande anger brottet till åtal eller åtal är påkallat från allmän synpunkt.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1976.

75 Förslag till**Lag om ändring i datalagen (1973: 289)**

Härigenom föreskrives i fråga om datalagen (1973: 289)
dels att i 2, 7, 18 och 25 §§ ordet "Konungen" skall bytas ut mot "regeringen",
dels att 20 § skall ha nedan angivna lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

20 §

Till böter eller fängelse i högst ett år dömes den som uppsåtligen eller av oaktsamhet

1. inrättar eller för personregister utan tillstånd enligt denna lag, när sådant erfordras,

2. bryter mot föreskrift som meddelats enligt 5, 6 eller 18 §,

3. lämnar ut personuppgift i strid mot 11 §,

4. bryter mot 12 *eller* 13 §,

5. lämnar osann uppgift vid fullgörande av skyldighet att lämna underrättelse enligt 10 §,

6. lämnar osann uppgift i fall som avses i 17 §, *eller*

7. bryter mot 19 §.

Allmänt åtal för brott mot 13 eller 19 § får väckas endast om målsäganden anger brottet till åtal eller åtal är påkallat från allmän synpunkt.

Till böter eller fängelse i högst ett år dömes den som uppsåtligen eller av oaktsamhet

1. inrättar eller för personregister utan tillstånd enligt denna lag, när sådant erfordras,

2. bryter mot föreskrift som meddelats enligt 5, 6 eller 18 §,

3. lämnar ut personuppgift i strid mot 11 §,

4. bryter mot 12 §,

5. lämnar osann uppgift vid fullgörande av skyldighet att lämna underrättelse enligt 10 §,
eller

6. lämnar osann uppgift i fall som avses i 17 §.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1976.

76 Förslag till**Lag om ändring i lagen (1973: 329) om hälso- och miljöfarliga varor**

Härigenom föreskrives att 17 § lagen (1973: 329) om hälso- och miljöfarliga varor skall ha nedan angivna lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

17 §

Den som tagit befattning med ärende som avses i denna lag får ej obehörigen yppa eller nyttja

Den som tagit befattning med ärende som avses i denna lag får ej obehörigen yppa eller nyttja

Nuvarande lydelse

vad han därvid erfarit om yrkes-hemlighet eller affärsförhållande. *Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter häremot dömes till böter eller fängelse i högst ett år. Allmänt åtal får väckas endast om målsägande anger brottet till åtal eller åtal är påkallat från allmän synpunkt.*

Föreslagen lydelse

vad han därvid erfarit om yrkes-hemlighet eller affärsförhållande.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1976.

77 Förslag till**Lag om ändring i kreditupplysningslagen (1973: 1173)**

Härigenom föreskrives i fråga om kreditupplysningslagen (1973: 1173)

dels att i 23 § ordet "Kungl. Maj:t" skall bytas ut mot "regeringen", dels att 19 § skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Till böter eller fängelse i högst ett år dömes den som uppsåtligen eller av oaktsamhet

1. bedriver kreditupplysningsverksamhet utan tillstånd enligt denna lag, när sådant erfordras,
2. bryter mot 6—9, 13, 14 eller 18 § eller mot föreskrift som meddelats enligt 4 § första stycket eller 17 §, eller

3. lämnar osann uppgift i fall som avses i 10 eller 11 § eller i 16 § andra stycket.

Allmänt åtal för brott mot 14 eller 18 § får väckas endast om målsäganden anger brottet till åtal eller åtal är påkallat från allmän synpunkt.

Föreslagen lydelse

19 §

Till böter eller fängelse i högst ett år dömes den som uppsåtligen eller av oaktsamhet

1. bedriver kreditupplysningsverksamhet utan tillstånd enligt denna lag, när sådant erfordras,
2. bryter mot 6—9 eller 13 § eller mot föreskrift som meddelats enligt 4 § första stycket eller 17 §, eller

3. lämnar osann uppgift i fall som avses i 10 eller 11 § eller i 16 § andra stycket.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1976.

78 Förslag till**Lag om ändring i lagen (1974: 13) om vissa anställningsfrämjande åtgärder**

Härigenom föreskrives i fråga om lagen (1974: 13) om vissa anställningsfrämjande åtgärder

dels att 21 § skall upphöra att gälla,

dels att i 24 och 25 §§ ordet "Konungen" i olika böjningsformer skall bytas ut mot "regeringen" i motsvarande form,

dels att 22 § skall ha nedan angivna lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

22 §

Allmänt åtal för gärning som avses i 19 eller 20 § får väckas endast efter anmälan av arbetsmarknadsstyrelsen.

Allmänt åtal för gärning som avses i 21 § får väckas endast om målsägande anger brottet till åtal eller åtal är påkallat från allmän synpunkt.

Allmänt åtal för gärning som avses i 19 eller 20 § får väckas endast efter anmälan av arbetsmarknadsstyrelsen.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1976.

79 Förslag till**Lag om ändring i inkassolagen (1974: 182)**

Härigenom föreskrives i fråga om inkassolagen (1974: 182)

dels att i 19 § ordet "Kungl. Maj:t" skall bytas ut mot "regeringen",

dels att 17 § skall ha nedan angivna lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

17 §

Till böter eller fängelse i högst ett år dömes den som uppsåtligen eller av oaktsamhet

1. bedriver inkassoverksamhet utan tillstånd enligt denna lag, när sådant erfordras,

2. bryter mot 11 eller 16 §, eller

3. lämnar osann uppgift i fall som avses i 14 § andra stycket.

Allmänt åtal för brott mot 11 eller 16 § får väckas endast om

Till böter eller fängelse i högst ett år dömes den som uppsåtligen eller av oaktsamhet

1. bedriver inkassoverksamhet utan tillstånd enligt denna lag, när sådant erfordras, *eller*

2. lämnar osann uppgift i fall som avses i 14 § andra stycket.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

målsäganden anger brottet till åtal eller åtal är påkallat från allmän synpunkt.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1976.

80 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1974: 268) med anledning av miljöskyddskonventionen den 19 februari 1974 mellan Danmark, Finland, Norge och Sverige

Härigenom föreskrives att 2 § lagen (1974: 268) med anledning av miljöskyddskonventionen den 19 februari 1974 mellan Danmark, Finland, Norge och Sverige skall ha nedan angivna lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

2 §

Den som hos svensk bevakningsmyndighet tagit befattning med ärende angående miljöskadlig verksamhet i Danmark, Finland eller Norge får ej obehörigen yppa yrkeshemlighet, driftanordning eller affärsförhållande som han därigenom fått kännedom om. Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter häremot dömes till böter eller fängelse i högst ett år. Allmänt åtal får väckas endast om målsägande anger brottet till åtal eller åtal är påkallat från allmän synpunkt.

Den som hos svensk bevakningsmyndighet tagit befattning med ärende angående miljöskadlig verksamhet i Danmark, Finland eller Norge får ej obehörigen yppa yrkeshemlighet, driftanordning eller affärsförhållande som han därigenom fått kännedom om.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1976.

81 Förslag till

Lag om ändring i gruvlagen (1974: 342)

Härigenom föreskrives att 11 kap. 5 § gruvlagen (1974: 342) skall ha nedan angivna lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

11 KAP.

5 §¹

Den som deltagit i tillsyn enligt denna lag eller på annat sätt ta-

Den som deltagit i tillsyn enligt denna lag eller på annat sätt ta-

¹ Senaste lydelse 1974: 892.

Nuvarande lydelse

git befattning med ärende som avses i lagen får ej obehörigen röja eller nyttja yrkeshemlighet eller annat förhållande som han därvid fått kunskap om. *Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter häremot dömes till böter eller fängelse i högst ett år. Allmänt åtal får väckas endast om målsägande anger brottet till åtal eller åtal är påkallat från allmän synpunkt.*

Föreslagen lydelse

git befattning med ärende som avses i lagen får ej obehörigen röja eller nyttja yrkeshemlighet eller annat förhållande som han därvid fått kunskap om.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1976.

82 Förslag till**Lag om ändring i abortlagen (1974: 595)**

Härigenom föreskrives att 8 § abortlagen (1974: 595) skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Den som har tagit befattning med abortärende får ej obehörigen yppa vad han därvid erfarit om enskilds personliga förhållanden. *Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter häremot dömes till böter eller fängelse i högst ett år. Allmänt åtal får väckas endast om målsägande anger brottet till åtal eller åtal är påkallat från allmän synpunkt.*

Föreslagen lydelse

8 §

Den som har tagit befattning med abortärende får ej obehörigen yppa vad han därvid erfarit om enskilds personliga förhållanden.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1976.

83 Förslag till**Lag om ändring i lagen (1974: 890) om vissa mineralfyndigheter**

Härigenom föreskrives att 45 § lagen (1974: 890) om vissa mineralfyndigheter skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Den som deltagit i tillsyn enligt denna lag eller på annat sätt

Föreslagen lydelse

45 §

Den som deltagit i tillsyn enligt denna lag eller på annat sätt

Nuvarande lydelse

tagit befattning med ärende som avses i lagen får ej obehörigen röja eller nyttja yrkeshemlighet eller annat förhållande som han därvid fått kunskap om. *Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter häremot dömes till böter eller fängelse i högst ett år. Allmänt åtal får väckas endast om målsägande anger brottet till åtal eller åtal är påkallat från allmän synpunkt.*

Föreslagen lydelse

tagit befattning med ärende som avses i lagen får ej obehörigen röja eller nyttja yrkeshemlighet eller annat förhållande som han därvid fått kunskap om.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1976.

84 Förslag till**Lag om ändring i lagen (1975: 55) om folk- och bostadsräkning år 1975**

Härigenom föreskrives att 16 § lagen (1975: 55) om folk- och bostadsräkning år 1975 skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Den som tagit befattning med uppgift som avses i denna lag får ej obehörigen yppa dess innehåll. *Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter häremot, dömes till böter eller fängelse i högst ett år om ej gärningen är belagd med straff i brottsbalken. Allmänt åtal får väckas endast om målsägande anger brottet till åtal eller åtal är påkallat från allmän synpunkt.*

Föreslagen lydelse

16 §

Den som tagit befattning med uppgift som avses i denna lag får ej obehörigen yppa dess innehåll.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1976.

86 Förslag till**Lag om ändring i lagen (1975: 000) om beslutanderätt för Sveriges exportråd beträffande handelssekreterare m. m.**

I prop. 1975:1 bilaga 12 föreslages Här föreslagen lydelse
gen lydelse

3 §

Vad någon i samband med Sveriges exportråds befattning med handelssekreterares verksamhet i anställning hos rådet eller på grund av uppdrag hos detta har erfarit om enskilda företags eller sammanslutningars affärs- eller driftförhållanden får han ej obehörigen yppa eller utnyttja. *Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter häremot dömes till böter eller fängelse i högst ett år.*

Vad någon i samband med Sveriges exportråds befattning med handelssekreterares verksamhet i anställning hos rådet eller på grund av uppdrag hos detta har erfarit om enskilda företags eller sammanslutningars affärs- eller driftförhållanden får han ej obehörigen yppa eller utnyttja.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1976.

87 Förslag till**Lag om ändring i lagen (1975: 000) om offentliga funktionärens tystnadsplikt**

Härigenom föreskrives att 5 § lagen (1975: 000) om offentliga funktionärens tystnadsplikt¹ samt tredje stycket av ikraftträdandebestämmelserna till denna lag skall upphöra att gälla vid utgången av år 1975.

88 Förslag till**Lag om ändring i lagen (1975: 100) med vissa bestämmelser för personal inom hälso- och sjukvård m. m.**

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 §

Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot föreskrift som har meddelats med stöd av 1 § dömes till böter eller fängelse i högst sex månader. Till samma straff dömes den som hindrar eller undandrar sig inspektion som avses i 2 §.

¹ Se prop. 1975: 8.

Nuvarande lydelse

Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot 3 § dömes till böter eller fängelse i högst ett år.

Bestämmelserna i första och andra styckena gäller endast om gärning som där sägs ej är belagd med straff i brottsbalken eller annan författning.

Föreslagen lydelse

Bestämmelserna i första stycket gäller endast om gärning som där sägs ej är belagd med straff i brottsbalken eller annan författning.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1976.

Motionerna

I motionen 1975: 2054 av herrar Carlsson i Vikmanshyttan (c) och Jonasson (c) hemställs att riksdagen vid behandlingen av propositionen 1975: 78 beslutar att hos regeringen anhålla om utredning beträffande ansvarsförhållandena vid oriktig myndighetsutövning för befattningshavare i taxeringsorganisationen.

I motionen 1975: 2087 av fru Jacobsson (m) och herr Winberg (m) hemställs att riksdagen beslutar avslå propositionen 1975: 78.

I motionen 1975: 2088 av herr Lidgard m. fl. (m) hemställs att riksdagen måtte besluta

A. att anta en särskild lag om disciplinansvar i offentlig tjänst, som — med undantag för statsrådets, högsta domstolens eller regeringsrättens ledamöter, riksdagens ombudsmän, justitiekanslern, präster även som för ledamot av beslutande statlig eller kommunal församling — skall äga tillämpning på

1. arbetstagare som är anställd hos staten eller hos kommun,
2. ledamot av styrelse, verk, nämnd, kommitté eller annan sådan inrättning som hör till staten eller till kommun,
3. den som utan att omfattas av 2 utövar uppdrag åt staten eller kommun, om han valts till uppdraget eller icke äger undandraga sig detta även om eljest om uppdraget är reglerat i författning vari tillika stadgats, att ansvar enligt den särskilda lagen skall gälla för uppdragets utövande,
4. enligt regeringens bestämmande, arbetstagare hos allmän inrättning eller hos aktiebolag, förening eller stiftelse vari staten eller kommun till följd av aktieinnehav eller eljest har avgörande bestämmanderätt, även om ledamot av styrelse för sådan inrättning eller sådant företag,

B. att i den under A angivna lagen med kommun skall likställas landstingskommun, kommunalförbund, församling, kyrklig samfällighet, skogsvårdsstyrelse och allmän försäkringskassa,

C. att i skrivelse till regeringen begära att juridisk kompetens skall vara företrädd i kollegialt organ som har att besluta i disciplinfrågor,

D. att reglerna om rättegångskostnader i avskeds- och disciplinmål utformas i överensstämmelse med vad som anförts i motionen, samt

E. att såvitt gäller fullmaktshavare det skall ankomma på arbetsgivaren och inte arbetstagaren att hos domstol anhängiggöra talan om överprövning i sådana fall då arbetstagaren inom föreskriven tid anmält missnöje med avskedandebeslut.

I motionen 1975: 2089 av herr Nyquist (fp) hemställs att riksdagen måtte besluta att uppdra åt regeringen att utarbeta särskilda föreskrifter och anvisningar för hur domstols straffmätning jämlikt 33 kap. 9 § brottsbalken på lämpligt sätt skall samordnas med arbetsgivares bedömning av avskedandefrågan.

Utskottet

Nuvarande och föreslagen ordning

I propositionen framläggs förslag till reformering av lagstiftningen om ämbetsansvaret och sanktionssystemet i övrigt för de offentliga tjänstemännen. Till grund för förslagen ligger två av ämbetsansvarskommittén avgivna betänkanden (SOU 1969: 20) Ämbetsansvaret och (SOU 1972: 1) Ämbetsansvaret II, vilka båda remissbehandlats.

De nuvarande reglerna innebär i huvudsak följande.

I 20 kap. brottsbalken (BrB) upptas särskilda bestämmelser om ansvar för gärningar som är straffbara endast om de begås av ämbetsmän, s. k. självständiga ämbetsbrott. Med ämbetsman avses i huvudsak statliga och kommunala tjänstemän och vissa andra särskilt angivna offentliga funktionärer. Ämbetsbrotten är tjänstemissbruk, tagande av muta eller otillbörlig belöning, brott mot tystnadsplikt och tjänstefel. Därjämte gäller att ansvar för tagande av muta eller otillbörlig belöning eller brott mot tystnadsplikt kan ifrågakomma för ledamöter i bl. a. beslutande statliga och kommunala församlingar. Bestämmelserna i BrB ger domstol möjlighet att som påföljd för ämbetsbrott ådöma suspension eller avsättning eventuellt i kombination med annan påföljd enligt brottsbalken. Vidare gäller att de som är underkastade ämbetsansvar och begår annat brott än ämbetsbrott under vissa förutsättningar kan dömas till avsättning.

Vid sidan av det straffrättsliga ansvarssystemet gäller enligt statstjänstemannalagen att tjänsteman i administrativ väg kan avsättas eller åläggas andra disciplinstraff för tjänsteförseelser. Från detta disciplinansvar är undantagna vissa högre befattningshavare, bl. a. ordinarie domare, byråchefer och jämställda eller högre tjänstemän. Vidare gäller att tjänsteman med fullmakt på tjänsten inte kan avsättas i disciplinär ordning. Ett disciplinansvar motsvarande det enligt statstjänstemannala-

gen gäller på det kommunala området enligt stadgan om vissa tjänstemän hos kommuner m. fl. (kommunaltjänstemannastadgan) för vissa tjänstemannagrupper, bl. a. lärare och kyrkomusiker. Övriga kommunaltjänstemän liksom andra kommunalanställda arbetstagare är inte underkastade något författningsreglerat disciplinansvar, men disciplinansvar kan gälla för dem på grund av regler i kollektivavtal.

De i propositionen framlagda förslagen innebär att det nuvarande ämbetsansvaret ersätts med ett nytt ansvarssystem, som nära ansluter till den ordning som redan gäller på den privata arbetsmarknaden. Ett straffrättsligt ansvar för offentliga funktionärer bibehålls dock när det gäller allvarliga angrepp mot samhällsmedlemmarnas intresse av att de offentliga funktionerna fullgörs på ett riktigt sätt. Sålunda föreslås att de nuvarande straffbestämmelserna om ämbetsbrott avskaffas och att det straffbara området inskränks till att omfatta tre brottstyper som framstår som särskilt straffvärda, nämligen oriktig myndighetsutövning, mutbrott och brott mot tystnadsplikt. Straffansvar skall — i motsats till vad som f. n. gäller — inträda oberoende av sådana förhållanden som tjänstemannaställning eller liknande.

Som framgår av det anförda avskaffas det straffrättsliga ansvaret för vanliga tjänstefel. Det ersätts av ett disciplinärt ansvar enligt statstjänstemannalagen eller kommunaltjänstemannastadgan. Vidare avskaffas ämbetsstraffen suspension och avsättning. I stället införs ett avskedandeinstitut i statstjänstemannalagen och kommunaltjänstemannastadgan. Tjänsteman, som inte är nöjd med beslut om disciplinpåföljd eller avskedande, skall kunna få tvisten prövad av domstol på samma sätt som fallet är på den privata arbetsmarknaden. Beträffande den som valts till statligt eller kommunalt uppdrag med vilket följer myndighetsutövning skall domstol kunna förordna om hans skiljande från tjänsten. Inom den militära sektorn bibehålls det nuvarande ansvarssystemet frånsett att suspension och avsättning avskaffas som brottspåföljder även för krigsmän och att krigsmän med huvudsakligen civila arbetsuppgifter underkastas samma ansvarsregler som de civila tjänstemännen.

Avskaffandet av ämbetsansvaret föranleder ändringar i bl. a. 17 kap. BrB som behandlar brott mot allmän verksamhet. Ändringarna avser i huvudsak en anpassning av den personkrets som f. n. åtnjuter särskilt skydd mot obehöriga påtryckningar vid utövningen av allmän verksamhet till den personkrets som skall falla under de nya bestämmelserna i 20 kap. BrB. Vidare föreslås att brottet missfirmelse av tjänsteman avskaffas samt att straffbestämmelserna om obehörig tjänsteutövning och föregivande av allmän ställning sammanförs till ett stadgande som endast tar sikte på obehörig utövning av offentlig myndighet.

Vidare framläggs i propositionen förslag till en lag om tystnadsplikt för tolkar och förslag till följdändringar i ett stort antal författningar.

Lagstiftningen föreslås träda i kraft den 1 januari 1976.

Reformbehovet

Den föreslagna reformen avser i huvudsak att i överensstämmelse med de riktlinjer som dragits upp av ämbetsansvarskommittén tillgodose tre syften, nämligen att avsevärt inskränka det straffbara området, att på ett mer rationellt sätt bestämma den personkrets som skall vara underkastad straffansvar samt att åstadkomma ett närmande mellan den offentliga och den privata arbetsmarknadens sanktionssystem.

I motionen 2087 yrkas avslag på propositionen. Till stöd för yrkandet anför motionärerna bl. a. att förhållandet mellan arbetsgivare och arbetstagare på den enskilda sektorn saknar motsvarighet inom den offentliga sektorn, där fel och försummelse av anställda inte bara drabbar arbetsgivaren utan också i minst lika hög grad allmänheten. Enligt motionärerna kan allmänhetens intresse av ett konsekvent påföljdssystem för offentliga funktionärer svårligen tillgodoses genom en ordning som i så hög grad som den i propositionen föreslagna ger arbetsmarknadens parter möjligheter att förhandla om tjänsteansvaret och överlämnar till skilda arbetsgivare att avgöra disciplinfrågor. Motionärerna anser det därför betänkligt att propositionen grundas på en privaträttslig syn på det offentliga anställningsförhållandet. Ett genomförande av propositionens förslag skulle enligt motionärerna medföra otrygghet för de anställda och rättsosäkerhet för allmänheten. Vidare anser motionärerna det vara en stor brist att processuella regler saknas för arbetsgivarens handläggning av disciplinfrågor.

Utskottet vill för sin del till en början framhålla att det nuvarande ämbetsansvaret, som fick sin slutliga utformning år 1948 (prop. 1948: 144, 1LU 1948: 39), anpassats efter en tid då den offentliga förvaltningen var av judiciell karaktär. Utvecklingen i samhället har emellertid inneburit en avsevärd utvidgning av det allmännas myndighetsfunktion, och förvaltningen har i ökande omfattning kommit att inriktas på vad som enligt ämbetsansvarskommittén kan kallas för aktiv samhällsomdaning samt planering och produktion. Samtidigt har det allmänna för att förverkliga sina syften kommit att utnyttja en mångfald olika verksamhetsformer vid sidan av statens och kommunernas centrala förvaltningsorgan, och offentliga myndighetsfunktioner utövas numera av en mängd institutioner som kan vara rent allmänna organ eller också har en mer eller mindre stark prägel av enskild verksamhet. Denna utveckling har medfört att frågan huruvida utövandet av en offentlig funktion är förenad med ämbetsansvar i praktiken kommit att i betydande utsträckning avgöras med utgångspunkt i vilken verksamhetsform det allmänna valt för att utöva funktionen.

Vid sidan av denna utveckling mot olika verksamhetsformer för utövandet av offentliga funktioner har under senare år det offentliga anställningsförhållandet alltmer kommit att anpassas till förhållandena på den privata arbetsmarknaden. Av grundläggande betydelse härvidlag är

tillkomsten år 1965 av statstjänstemannalagen och kommunaltjänstemannalagen, som innebar att den tidigare rent offentligrättsliga regleringen av tjänstemännens anställningsförhållanden ersattes av ett system med både privaträttsliga och offentligrättsliga inslag. Genom reformen fick tjänstemännen förhandlingsrätt, vilket medfört att fel eller försummelse i tjänsten kan vara ett avtalsbrott och kan beivras med rent civilrättsliga sanktioner. Under åren 1973 och 1974 anpassades de offentliga tjänstemännens villkor ytterligare till förhållandena på arbetsmarknaden i övrigt, bl. a. genom tillkomsten av lagen om anställningsskydd, som i princip också gäller anställda i allmän tjänst.

Mot bakgrund av det anförda framstår det nuvarande sanktionssystemet beträffande offentliga tjänstemän som föråldrat och mindre väl förenligt med utvecklingen på arbetsrättens område. Även i övrigt är systemet behäftat med åtskilliga brister. Bl. a. är det som departementschefen understryker anmärkningsvärt att så gott som varje förseelse i tjänsten åtminstone principiellt sett är straffbelagd och att den personkrets, som omfattas av ämbetsansvaret, är bestämd efter så oklara och oenhetliga kriterier. Det är också otillfredsställande att tjänstemännen på det offentliga området i stor utsträckning är underkastade både disciplinansvar och ansvar enligt brottsbalken samt att det vid sidan av straff- och disciplinansvaret finns utrymme för rent civilrättsliga sanktioner som uppsägning och avskedande.

Vad sålunda anförts leder utskottet till uppfattningen att ett nytt sanktionssystem, anpassat efter dagens samhällsförhållanden, bör komma till stånd. När det gäller utformningen av ett sådant system måste självfallet liksom tidigare utgångspunkten vara samhällsmedlemmarnas intresse av att de offentliga funktionerna utan ovidkommande hänsyn fullgörs på ett riktigt sätt och att förvaltningstjänstemännen är självständiga och oväldiga. Det sistnämnda förutsätter i sin tur att tjänstemännens anställningstrygghet inte äventyras. Med hänsyn till att som ovan berörts offentlig verksamhet bedrivs i en mångfald olika former är det vidare av vikt att sanktionssystemet kan tillämpas oberoende av förändringar i förvaltningens organisation. Av grundläggande betydelse är också att systemet är anpassat till det ovan berörda förhållandet att de statliga och kommunala tjänstemännens anställningsförhållanden alltmer kommit att präglas av privaträttsliga inslag och att som följd härav fel i tjänsten kan betraktas som avtalsbrott som bör beivras med de sanktionsmedel som står arbetsgivaren till buds och inte genom straff eller andra påföljder. I anslutning till detta konstaterande bör framhållas att det grundläggande skälet för en särbehandling av den offentliga tjänsten, nämligen allmänhetens intresse av ett korrekt handhavande av den offentliga verksamheten, i viss mån avtagit i styrka allteftersom ett likartat intresse gjort sig gällande också beträffande den privata verksamheten. I detta hänseende vill utskottet erinra om det allmänna in-

tresset av att förhindra missbruk av exempelvis ekonomisk maktkoncentration i form av monopolföretag och kartellbildningar samt om de konsumentintressen, som motiverat bl. a. lagen om otillbörlig marknadsföring, lagen om hemförsäljning och konsumentköplagen.

De framlagda lagförslagen ligger i linje med nu anförda synpunkter. De överensstämmer också med de grunläggande principer för utformningen av en lagstiftning rörande ämbetsansvaret som framlades av ämbetsansvarskommittén och som väsentligen godtagits av remissinstanserna. Utskottet kan därför ställa sig bakom de framlagda förslagen i stort.

I likhet med lagrådet vill utskottet — utöver vad som följer av det nu sagda — som en särskild fördel med den föreslagna ordningen framhålla att mindre allvarliga fel i tjänsten avkriminaliseras och att den straffrättsliga sanktionsformen hålls avskild från den disciplinära, så att inte som nu är fallet tillämpningsområdena för de båda ansvarsformerna till stor del sammanfaller. I motionen anføres som en nackdel att förslagen i propositionen ger visst utrymme för parterna på arbetsmarknaden att förhandla när det gäller ansvar för fel och försummelser i tjänsten och för arbetsgivaren att bedöma i vad mån det allmänna skyddsintresset kräver att en tjänsteman skall åläggas disciplinpåföljd eller avskedas. Enligt utskottets mening bör det emellertid även inom ramen för en ordning, som grundas på en mera privaträttslig syn på den offentliga tjänsten, vara möjligt att tillgodose rimliga rättssäkerhets- och effektivitetskrav såväl från allmän synpunkt som från den offentlige arbetsgivarens och den enskilde arbetstagarens synpunkt. Till denna fråga återkommer utskottet i det följande. Utskottet vill dock redan här framhålla att en väsentlig garanti för att de offentliga funktionerna fullgörs på ett riktigt sätt är att det liksom f. n. finns möjligheter för utomstående organ, främst JO och JK, att få insyn i myndigheternas verksamhet och övervaka efterlevnaden av lagar och andra författningar.

JK:s arbetsuppgifter utreds f. n. av särskilt tillkallade sakkunniga. JO:s uppgifter och arbetsformer har varit föremål för överväganden av en av riksdagen år 1972 tillsatt utredning. Utredningen har i dagarna till riksdagen överlämnat sitt betänkande (SOU 1975: 23) JO ämbetet. JO-utredningens förslag, såvitt nu är av intresse, innebär bl. a. följande. Området för JO:s tillsyn skall bl. a. omfatta statliga och kommunala myndigheter och inrättningar, tjänstemän och andra befattningshavare vid dessa myndigheter och inrättningar samt annan som innehar tjänst eller uppdrag, varmed följer myndighetsutövning, såvitt avser denna hans verksamhet. Från tillsynsområdet undantas liksom hittills bl. a. kommunfullmäktige och andra beslutande kommunala församlingar och deras ledamöter. Vidare skall fortfarande gälla den begränsningen att JO vid tillsyn av den kommunala verksamheten skall beakta den folkliga självstyrelsens villkor, så att den kommunala verksamheten ej onö-

dig hämmas. JO skall alltjämt äga rätt att väcka åtal mot den som står under hans tillsyn samt att anmäla försumlig tjänsteman för vederbörande disciplinära myndighet i syfte att disciplinärt förfarande skall inledas. I fråga om tjänstemän med ett författningsreglerat disciplinansvar skall JO äga rätt att fullfölja talan mot beslut i disciplinärende till domstol. På talan om JO skall domstolen kunna utdöma eller skärpa disciplinpåföljd, om det är från allmän synpunkt påkallat, samt besluta om avskedande eller avstängning, om myndighetsutövning är förenad med tjänstemannens tjänst samt tjänstemannen begått brott för vilket är stadgat fängelse i två år eller däröver och han genom brottet visat sig uppenbarligen olämplig att inneha tjänsten.

Riksdagens ställningstagande till JO-utredningens förslag bör självfallet inte föregripas, men utskottet anser sig kunna utgå från att det inte görs några väsentliga förändringar som kan reducera möjligheterna till kontroll av att de offentliga funktionerna fullgörs på ett riktigt sätt.

Som skäl för avslagsyrkandet i motionen 2087 framhålls utöver vad som framgår av redogörelsen ovan att förutsättningarna för att reglera tystnadsplikten enligt förslaget i propositionen blivit annorlunda sedan riksdagen avslagit regeringens i propositionen 1975: 8 framlagda förslag till lag om offentliga funktionärers tystnadsplikt. Utskottet kan för sin del inte ansluta sig till motionärernas uppfattning i denna del. Skälen härför redovisas under följande avsnitt.

Utskottets ställningstaganden ovan innebär att utskottet avstyrker bifall till motionen 2087 om avslag på propositionen.

I det följande behandlar utskottet särskilda spørsmål som upptagits i föreliggande motioner eller som eljest tilldragit sig utskottets uppmärksamhet.

Brott mot tystnadsplikt

Som angivits i föregående avsnitt framhålls i motionen 2087 att förutsättningarna för att reglera tystnadsplikten enligt förslaget i propositionen blivit annorlunda sedan riksdagen avslagit regeringens i propositionen 1975: 8 framlagda förslag till lag om offentliga funktionärers tystnadsplikt. Spörsmålet berörs också i motionen 2088, i vilken motionärerna framhåller att av propositionen 1975: 8 synes framgå, att frågan om en vidare tystnadsplikt än den som straffsanktioneras genom bestämmelser i BrB skulle kunna komma att åläggas arbetstagare genom avtal om disciplinbestämmelser.

Det i propositionen 1975: 8 framlagda förslaget till lag om offentliga funktionärers tystnadsplikt skulle bl. a. göra det möjligt för regeringen att i vissa avseenden meddela föreskrifter om tystnadsplikt. I lagförslaget upptogs också ett straffstadgande i fråga om den som åsidosatte sådan föreskrift. Lagförslaget var föranlett av att efter den nya regeringsformens ikraftträdande begränsning av den medborgerliga yttran-

defriheten genom åläggande av tystnadsplikt endast kan ske genom lag eller beträffande offentliga funktionärer genom föreskrifter av regeringen efter bemyndigande av riksdagen. I sitt av riksdagen godkända betänkande (KU 1975: 10) med anledning av propositionen avstyrkte konstitutionsutskottet lagförslaget och förordade att en utredning om tystnadsplikter snarast skulle komma till stånd.

Enligt det i propositionen 1975: 78 framlagda förslaget till ändring av 20 kap. 3 § brottsbalken skall ansvar för brott mot tystnadsplikt ådömas den som yppar vad han till följd av lag eller annan författning är pliktig att hemlighålla eller som olovligen utnyttjar sådan hemlighet. I förhållande till gällande rätt innebär förslaget den inskränkningen, att straffrättsligt ansvar inte skall kunna tillämpas i fall där tystnadsplikten inte grundas på någon författningsbestämmelse utan följer av myndighets eller överordnads föreskrift eller av sakens beskaffenhet.

I specialmotiveringen till bestämmelsen (s. 184) anför departementschefen att det efter regeringsformens ikraftträdande inte längre är möjligt att utan författningsstöd upprätthålla någon tystnadsplikt i förhållandet mellan enskilda — däribland offentliga funktionärer — och det allmänna. Saknas sådant stöd finns det följaktligen enligt departementschefen inte något utrymme för ingripande enligt vad sig förevarande straffbestämmelse eller de disciplinrättsliga bestämmelserna i statstjänstemannalagen och kommunaltjänstemannastadgan. Däremot är det givetvis ingenting som hindrar enskilda att avtala om tystnadsplikt. Exempelvis kan i tjänsteavtal på den privata arbetsmarknaden tas in bestämmelser om tystnadsplikt och påföljder i form av skadestånd, vite eller andra sanktioner för åsidosättande av tystnadsplikten. Vad gäller den offentliga sektorn vill utskottet med anledning av motionärernas uttalanden tillägga, att det ifrågasatts om inte de i statstjänstemannalagen och kommunaltjänstemannalagen intagna förbudet mot att träffa avtal i vissa frågor utgör hinder mot att man i kollektivavtal tar in regler som föreskriver tystnadsplikt för tjänstemän.

Det synes således varken enligt nuvarande eller enligt föreslagen ordning vara möjligt att på disciplinär väg ingripa mot en tjänsteman som bryter mot tystnadsplikt. I anslutning till det sagda vill utskottet erinra om att en väsentlig uppgift för den av riksdagen begärda utredningen om tystnadsplikter är att försöka kartlägga omfattningen av de tystnadsplikter som tidigare gällt utan att bestämmelser härom funnits i författningar. Beträffande det ovan berörda avtalsförbudet har arbetsrättskommittén i sitt nyligen framlagda slutbetänkande (SOU 1975: 4) Demokrati på arbetsplatsen aktualiserat frågan i ett större sammanhang. Ställningstagandet till kommitténs förslag och de synpunkter som kan framkomma under den pågående remissbehandlingen kan i viss utsträckning komma att påverka förhandlingsrätten för statliga och kommunala tjänstemän.

Riksdagens ställningstagande till propositionen 1975: 8 ger utskottet anledning att såvitt gäller tystnadsplikten ytterligare anföra följande. Med uttrycket lag eller författning i 20 kap. 3 § förslaget till ändring i BrB avses inte bara sådana föreskrifter om tystnadsplikt som beslutats av riksdagen eller efter riksdagens bemyndigande av regeringen utan också generella normer som regeringen ensam eller myndigheter m. fl. meddelat före regeringsformens ikraftträdande. Sådana normer gäller nämligen fortfarande enligt regeringsformens övergångsbestämmelser även om de organ som meddelat dem numera saknar behörighet att meddela föreskrifter om tystnadsplikt. För ändring eller upphävande av äldre bestämmelser om tystnadsplikt fordras enligt den nya RF beslut i den ordning som RF föreskriver.

I propositionen 1975: 78 förordar departementschefen (s. 149) att de straffbestämmelser rörande brott mot tystnadsplikt, som f. n. finns i olika specialförfattningar och som genom den nya regeln i 20 kap. 3 § BrB blir överflödiga, upphävs. I enlighet härmed framläggas i propositionen förslag till ändringar i ett stort antal författningar. Förslagen bör, med smärre jämkningar som framgår av det följande och med nedan angivet undantag, bifallas. Som en följd av riksdagens ställningstagande till förslagen i propositionen 1975: 8 bör härjämte regeringen bemyndigas att ändra eller upphäva bestämmelser om straff eller åtal för åsidosättande av tystnadsplikt i författningar som tillkommit genom beslut av Kungl. Maj:t ensam. Bemyndigandet bör dock begränsas till åtgärder som innebär att bestämmelserna i BrB om brott mot tystnadsplikt och åtal för sådant brott blir tillämpliga. En bestämmelse av angivet innehåll bör tas in bland övergångsbestämmelserna till ändringarna i BrB.

Bland de i propositionen framlagda förslagen till upphävande av straffbestämmelser om tystnadsplikt upptas också ett förslag till ändring i lagen om offentliga funktionärs tystnadsplikt. Förslaget bör i följd av riksdagens ställningstagande till propositionen 1975: 8 inte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Lagstiftningens tillämpningsområde

Som tidigare berörts kan ämbetsman f. n. ådömas ansvar inte blott för tjänstemissbruk, tagande av muta eller otillbörlig belöning och brott mot tystnadsplikt utan även för tjänstefel. Straffskalan för tjänstefel upptar böter eller suspension. Är tjänstefelet grovt kan liksom för övriga ämbetsbrott ådömas suspension eller avsättning och om skäl är därtill fängelse. Om ämbetsman genom annat brott visat sig uppenbarligen inte vara skickad att inneha sin befattning kan jämte annan påföljd för brottet avsättning ådömas honom. Vid sidan av det straffrättsliga ansvaret för ämbetsmän gäller enligt 19 § statstjänstemannalagen att statstjänsteman i administrativ väg kan ådömas disciplinstraff för tjänsteförseelser.

Från detta disciplinansvar är enligt 18 § statstjänstemannalagen undantagen den som innehar eller uppehåller ordinarie domartjänst eller — oavsett om tjänsten är ordinarie eller inte — tjänst som byråchef eller därmed jämställd eller högre tjänst i departement, central förvaltningsmyndighet eller länsstyrelse. Vidare är från ansvaret undantagna de personer som enligt 1 § statstjänstemannalagen över huvud taget inte omfattas av denna lag, dvs. statsråden och JO samt den som innehar eller uppehåller prästerlig tjänst.

Disciplinstraff enligt statstjänstemannalagen är varning, löneavdrag under högst trettio dagar, suspension i högst tre månader samt vid svårare eller upprepad förseelse avsättning. Tjänsteman med fullmakt på tjänsten är dock undantagen från det disciplinära avsättningsstraffet.

Beträffande kommunaltjänstemän gäller att åtskilliga av dem är underkastade disciplinärt ansvar enligt kommunaltjänstemannastadgan, vars regler i detta hänseende är av samma innehåll som motsvarande regler i statstjänstemannalagen. Den största gruppen av dessa tjänstemän — totalt cirka 110 000 — utgörs av lärarpersonal inom det kommunala skolväsendet.

För de kommunaltjänstemän som inte omfattas av kommunaltjänstemannastadgan — omkring 400 000 — liksom för övriga anställda i kommunal tjänst råder fullständig avtalsfrihet i disciplinfrågor. Vidare gäller lagen om anställningsskydd i full utsträckning beträffande dessa tjänstemän.

Vad slutligen gäller präster finns regler om disciplinansvar i lagen om domkapitel, vilka i huvudsak överensstämmer med bestämmelserna i statstjänstemannalagen.

Propositionen innebär som ovan framhållits bl. a. att det nuvarande straffansvaret för vanliga tjänstefel liksom de särskilda ämbetsstraffen avskaffas. I stället träder ett disciplinansvar som i vissa hänseenden överensstämmer med vad som redan gäller för stora grupper offentliga tjänstemän. Enligt 18 § förslaget till ändring i statstjänstemannalagen skall statstjänsteman kunna åläggas disciplinpåföljd om han uppsåtligen eller av oaktsamhet åsidosätter vad som åligger honom i hans tjänst och felet inte är ringa. Disciplinpåföljderna är — om inte annat följer av kollektivavtal — varning och löneavdrag. Tjänsteman som begått brottslig gärning, varigenom han visat sig uppenbarligen olämplig att inneha sin tjänst, får enligt 22 § avskedas. Avsked skall också kunna ifrågakomma om tjänsteman annorledes än genom brott gjort sig skyldig till grov tjänsteförseelse eller ålagts disciplinpåföljd och inom två år därefter ånyo gjort sig skyldig till tjänsteförseelse, allt under förutsättning att han därigenom visat sig uppenbarligen olämplig att inneha sin tjänst. Bestämmelserna om åläggande av disciplinpåföljd skall dock inte gälla justitieråd, regeringsråd och justitiekanslern. I fråga om den som innehar eller uppehåller prästerlig tjänst skall enligt det i propositionen

framlagda förslaget till ändring i lagen om domkapitel bestämmelserna i statstjänstemannalagen om disciplinpåföljd och avsked äga motsvarande tillämpning. När det gäller kommunala tjänstemän förutskickas i propositionen att i kommunaltjänstemannastadgan kommer att införas nya regler om disciplinansvar som överensstämmer med de föreslagna bestämmelserna i statstjänstemannalagen. För övriga kommunalt anställda skall liksom tidigare avtalsfrihet råda i fråga om disciplinärt ansvar.

Den i propositionen gjorda gränsdragningen beträffande den personkrets som skall vara underkastad ett författningsreglerat disciplinansvar kritiserar i motionen 2088. Motionärerna anser att den enskilde medborgaren mycket sällan upplever någon skillnad mellan statlig och kommunal myndighetsutövning och att det många gånger sannolikt är så att de kommunala besluten angår honom närmast, medan de statliga är övergripande och ofta drabbar honom endast indirekt. Enligt motionärerna är det på den kommunala sektorn som skyddsbehovet framträder särskilt starkt, och det framstår därför som anmärkningsvärt att disciplinansvaret skall vara beroende av parternas styrka och förhandlings- skicklighet i en avtalsrörelse eller av arbetsgivarens samlade bedömning. Motionärerna ifrågasätter också om — sett från tjänstemannasympunkt — frågor om anställningstrygghet och disciplinansvar bör göras till förhandlingsfrågor. Yrkandet går ut på att disciplinregler för offentliga funktionärer skall i enlighet med ämbetsansvarskommitténs förslag tas upp i en särskild lag om disciplinstraff i offentlig tjänst, vilken lag skall äga tillämpning på — med undantag för statsrådets, högsta domstolens eller regeringsrättens ledamöter, riksdagens ombudsmän, justitiekanslern, präster ävensom för ledamot av beslutande statlig eller kommunal församling — dels arbetstagare som är anställd hos staten eller hos kommun, dels ledamot av styrelse, verk, nämnd, kommitté eller annan sådan inrättning som hör till staten eller till kommun, dels den som eljest utövar uppdrag åt staten eller kommun om han valts till uppdraget eller icke äger undandraga sig detta ävensom eljest om uppdraget är reglerat i författning vari tillika stadgats, att ansvar enligt den särskilda lagen skall gälla för uppdragets utövande, dels ock enligt regeringens bestämmande arbetstagare hos allmän inrättning eller hos aktiebolag, förening eller stiftelse, vari staten eller kommun till följd av aktieinnehav eller eljest har avgörande bestämmanderätt, ävensom ledamot av styrelse för sådan inrättning eller sådant företag.

Utskottet vill i denna del till en början understryka att propositionen innebär att allvarliga angrepp mot det allmänna intresset av att offentliga funktioner utövas på ett korrekt sätt alltjämt skall kunna beivras genom straffrättsliga sanktioner. Med den begränsning som följer av de särskilda straffbudens utformning kommer således alla offentliga funktionärer att vara underkastade bestämmelserna om oriktig myndighetsutövning, mutbrott och brott mot tystnadsplikt. Vidare finns det skäl att

framhålla att den som valts till statligt eller kommunalt uppdrag, med vilket följer myndighetsutövning, under vissa förutsättningar skall kunna skiljas från uppdraget. Vad frågan nu gäller är i vilken utsträckning det härjämte skall gälla ett författningsreglerat disciplinansvar för offentliga funktionärer.

Mot motionärernas förslag att införa ett disciplinansvar för förtroendemän på såväl det statliga som det kommunala området talar enligt utskottets mening flera tungt vägande skäl. Som framhålls av departementschefen har förtroendemannen alltid ett politiskt ansvar som kan utkrävas av valkorporationen eller motsvarande vid mandatperiodens utgång eller, om uppdraget inte är tidsbegränsat, när anledning därtill förekommer. Det bör också beaktas att något anställningsförhållande inte råder mellan förtroendemannen och det allmänna utan förtroendemannens uppdrag är grundat på väljarnas förtroende. Med hänsyn härtill och till den nyss berörda möjligheten för domstol att skilja en förtroendeman från uppdraget kan utskottet inte ställa sig bakom motionärernas förslag i denna del.

Vad härefter angår frågan om disciplinansvar för kommunala tjänstemän kan utskottet i och för sig ansluta sig till motionärernas uppfattning att det föreligger ett minst lika starkt behov av att kunna ingripa med disciplinära åtgärder mot tjänstemän på den kommunala sektorn som på det statliga området. Om vanliga tjänstefel avkriminaliseras och ämbetsstraffen avskaffas i enlighet med propositionen, kan det därför ifrågasättas om inte det allmänna i vart fall i viss utsträckning bör behålla ett inflytande över disciplinfrågorna och inte helt, överlämna dessa till parterna på arbetsmarknaden. Samtidigt måste emellertid beaktas att något författningsreglerat disciplinansvar f. n. inte gäller för anställda i kommunal tjänst, med undantag för den minoritet kommunaltjänstemän som omfattas av bestämmelserna i kommunaltjänstemannastadgan, samt att enligt samstämmiga uppgifter det nuvarande avtalsreglerade systemet fungerat tillfredsställande. Det finns också skäl att erinra om att åtskilliga tjänstemän och andra anställda inte är underkastade ämbetsansvar och därför inte heller kan ställas till ansvar för tjänstefel. Att i enlighet med förslaget i motionen för dessa grupper införa ett författningsreglerat disciplinansvar skulle alltså innebära en inte oväsentlig utvidgning av tillämpningsområdet för det offentlighetsrättsliga sanktionssystemet. När det gäller mindre allvarliga fel och försummelser inom kommunal verksamhet torde, som departementschefen framhåller, medborgarnas skyddsintresse sällan ha en sådan styrka, att det inte lämpligen kan tas till vara inom ramen för arbetsgivarens samlade bedömning. Det finns i anslutning härtill skäl att erinra om de kommunala förtroendemannens ansvar gentemot valkorporationen för att den kommunala verksamheten bedrivs på ett riktigt sätt. Enligt utskottets mening måste vidare avsevärd vikt tillmätas det förhållandet att både Kommunförbundet och Lands-

tingsförbundet liksom samtliga berörda arbetstagarorganisationer uttalat sig för ett bibehållande av den nuvarande ordningen och avstyrkt en utvidgning av disciplinansvaret.

Med hänsyn till det anförda ansluter sig utskottet till departementschefens bedömning att det inte finns anledning att på det kommunala området införa ett lagreglerat disciplinansvar som hittills inte tillämpats för dessa arbetstagare. Ej heller finns det enligt utskottets mening skäl att utsträcka disciplinansvaret till arbetstagare i samhällsägda företag och liknande inrättningar. I sista hand gäller, som departementschefen påpekar, för dessa personer liksom för andra arbetstagare bestämmelsen i 18 § lagen om anställningsskydd att avskedande får äga rum, om arbetstagaren grovt har åsidosatt sina åligganden mot arbetsgivaren. Ställningstagandet innebär att utskottet tillstyrker bifall till propositionen i denna del och avstyrker bifall till motionen 2088 i motsvarande del.

I motionen 2054 tas upp ett spørsmål om ansvarsförhållandena för ordförande och ledamöter i taxeringsnämnd. Enligt gällande ordning är ordförande och andra ledamöter i taxeringsnämnd fria från ansvar för åsatta taxeringar. Propositionen innebär att vid felaktiga taxeringsbeslut ansvar för myndighetsmissbruk enligt 20 kap. 1 § första stycket eller, om oriktig myndighetsutövning begåtts av grov oaktsamhet, för vårdslös myndighetsutövning enligt 1 § andra stycket kan inträda. Enligt övergångsbestämmelserna till de föreslagna ändringarna i BrB skall dock tills vidare föreskriften om vårdslös myndighetsutövning inte äga tillämpning i fråga om beslut angående taxering som fattas av taxeringsnämnd.

I motionen hänvisas till att departementschefens ställningstagande grundats på att taxeringsorganisationen sedan länge varit föremål för omfattande utredningar. Motionärerna påpekar att förslag till en reform av taxeringsarbetet nyligen framlagts i propositionen 1975: 87 om riktlinjer för ändrad skatteadministration och taxering i första instans, m. m., som bl. a. innebär att granskningsarbetet i stor utsträckning skall utföras av tjänstemän och att ordföranden i taxeringsnämnd ensam skall få besluta i ärenden som är av formell natur eller otvistiga. Förslag om den närmare utformningen av skatteadministrationen och författningsförslag avses senare komma att föreläggas riksdagen. Motionärerna anser att man nu på nytt bör kunna ta upp frågan om sanktionsmöjligheterna mot taxeringsmän. Yrkandet går ut på att ansvarsförhållandena för befattningshavare i taxeringsorganisationen vid oriktig myndighetsutövning skall utredas.

Med anledning av motionärernas önskemål vill utskottet erinra om departementschefens uttalande i propositionen (s. 183) att frågan om taxeringsmäns ansvar för vårdslös myndighetsutövning bör anstå tills vidare och tas upp på nytt i samband med den närmare utformningen av den nya taxeringsorganisationen. Utskottet delar denna bedömning och

vill härutöver framhålla att den som inte utövar myndighet men i underordnad ställning bereder ärende, t. ex. en tjänsteman som medverkar vid taxeringsnämnds granskningsarbete, kan drabbas av ansvar för medverkan till myndighetsmissbruk eller vårdslös myndighetsutövning om han genom fel eller försummelse under ärendets handläggning förorsakar ett oriktigt resultat som medför förfång eller otillbörlig förmån för det allmänna eller någon enskild.

Med hänsyn till det anförda anser utskottet att någon riksdagens åtgärd med anledning av motionen 2054 inte är erforderlig.

Processuella frågor

Enligt 37 § förslaget till ändring i statstjänstemannalagen skall bl. a. frågor om disciplinpåföljd, avskedande, åtalsanmälan och avstängning prövas av den myndighet under vilken tjänstemannen lyder om annat ej följer av 38 § eller av föreskrift som regeringen meddelar. I 38 § stadgas vissa undantag från huvudregeln om beslutande organ. Sålunda skall bl. a. beslut om avskedande eller avstängning av justitieråd och regeringsråd meddelas av högsta domstolen. I fråga om den som eljest innehar eller uppehåller ordinarie domartjänst eller tjänst som byråchef eller därmed jämställd eller högre tjänst vid statlig myndighet prövas disciplinära frågor av en särskild nämnd, som skall bestå av fem ledamöter. Ordföranden skall vara lagkunnig och erfaren i domarvärv. När det gäller nämndens sammansättning och verksamhet liksom den personkrets som nämndens verksamhet skall avse får regeringen meddela närmare bestämmelser.

I motionen 2088 yrkas att juridisk kompetens skall vara företrädd i kollegialt organ som har att besluta i disciplinfrågor. Enligt motionärerna utgör sådan sakkunskap en viss garanti för att disciplinärenden handläggs av myndighet med samma skicklighet, erfarenhet och oväld som av domstol och de anser därför att myndighet eller det kollegiala organ som skall besluta i disciplinfrågor bör tillföras juridisk kompetens i enlighet med ämbetsansvarskommitténs förslag. Kommitténs förslag i detta hänseende innebar att i beslutsfattandet skulle delta minst tre och högst fem ledamöter, varav en skulle ha avlagt för behörighet till domarämbete föreskrivet kunskapsprov.

Utskottet vill till en början erinra om att det enligt de statliga myndigheternas instruktioner regelmässigt torde ankomma på myndighets högsta beslutande organ att avgöra disciplinärenden. Beslutsorganet kan vara en styrelse med av regeringen tillsatta ledamöter och myndighetens chef som ordförande samt, i förekommande fall, också annan anställd som ledamot. Hos vissa myndigheter utgörs det högsta beslutande organet av en kollegial styrelse som består av ett antal vid myndigheten anställda befattningshavare. Vid många myndigheter utövas högsta beslutanderätten av myndighetens chef ensam. Slutligen bör här också nämnas att särskilda disciplinnämnder inrättats vid en del myndigheter.

Enligt utskottets mening är det från rättssäkerhetssynpunkt önskvärt att beslut i disciplinärenden i största möjliga utsträckning fattas av ett organ där juridisk kompetens finns företrädd. I praktiken torde juristmedverkan också ofta vara garanterad genom att i det beslutande organet ingår en av myndighetens anställda med juridisk utbildning. Beträffande myndigheter vars beslutande organ i disciplinfrågor saknar ledamöter med juridisk kompetens anser sig utskottet kunna förutsätta att i den mån myndigheterna har anställda befattningshavare med sådan kompetens dessa tjänstemän i görligaste mån får delta i avgörandet av disciplinärenden eller att de beslutande organen eljest på lämpligt sätt tillförs juridisk sakkunskap. Utskottet vill vidare erinra om att den särskilda nämnden som skall handlägga disciplinärenden angående vissa högre befattningshavare enligt förslaget i propositionen skall ha en ordförande som är lagkunnig och erfaren i domarvärv. Kravet på erfarenhet i domarvärv torde enligt utskottets mening i praktiken innebära att endast den som innehar eller innehaft ordinarie domartjänst kan ifrågakomma för uppdraget.

Någon anledning att i vidare mån än som följer av det anförda tillföra de beslutande organen juridisk kompetens synes inte föreligga. Utskottet avstyrker därför bifall till motionen 2088 i denna del.

När det gäller myndighets utövande av disciplinära befogenheter gentemot tjänstemän inom domstolsväsendet vill utskottet erinra om sitt ställningstagande i denna fråga i samband med behandlingen tidigare i år av propositionen 1974: 149 med förslag till organisation av den nya centralmyndigheten för domstolsväsendet m. m. (JuU 1975: 1). Utskottet framhöll då att bärande skäl saknades mot att domstolsverket tillades uppgifter i disciplinära och liknande hänseenden beträffande den icke rättsbildade personalen och hade därför såvitt gällde denna personal ingen erinran mot den i propositionen förordade ordningen att myndighets befogenhet skulle ankomma på centralmyndigheten. När det gällde den rättsbildade personalen talade emellertid enligt utskottets mening starka skäl, bl. a. hänsynen till principen om domstolarnas självständighet, för att domstolsverket inte borde tillerkännas några befogenheter i de ärenden det här gäller. Utskottet förordade därför att från domstolsverkets disciplinära befogenhet skulle undantas — förutom dömande personal som är undantagen enligt nuvarande ordning — all övrig rättsbildad domstolspersonal som har eller kan förväntas få dömande uppgifter. Vad utskottet sålunda anförut gavs regeringen till känna. Enligt utskottets mening ger de nu framlagda förslagen inte anledning att frångå riksdagens ställningstagande.

I propositionen framläggs också förslag om fullföljd av talan mot beslut i disciplinärenden. Sedan den 1 juli 1974 skall tvister som rör förhållandet mellan arbetsgivare och arbetstagare prövas i en särskild processuell ordning. Enligt lagen om rättegången i arbetstvister skall arbets-

domstolen som första domstol uppta och avgöra tvister om kollektivavtal samt andra arbetstvister mellan arbetsgivare eller förening av arbetsgivare, å ena sidan, och förening av arbetstagare eller medlem i sådan förening å andra sidan. Övriga arbetstvister skall upptas och avgöras av tingsrätt med arbetsdomstolen som andra och sista instans. Lagen är tillämplig på vissa tvister rörande tillämpningen av statstjänstemannalagen t. ex. angående uppsägning samt tvister rörande pensionering, läkarundersökning och avstängning på grund av sjukdom såvitt avser ordinarie domare. Propositionen innebär att också tvister rörande disciplinpåföljder och avskedande skall handläggas enligt lagen om rättegången i arbetstvister. Vidare föreslås att tjänsteman som vill söka ändring i beslut i disciplinärende skall väcka talan inom fyra veckor från den dag han fick del av beslutet. Iakttar han ej detta skall hans rätt till talan vara förlorad. Talan mot beslut om avstängning från tjänsten är dock ej inskränkt till viss tid.

Den sålunda föreslagna ordningen kritiserar i motionen 2088. Motionärerna erinrar om att ämbetsansvarskommittén föreslog en särskild fullföljdsregel beträffande beslut om avskedande av tjänsteman med fullmakt på tjänsten. Regeln innebar att om tjänstemannen hos arbetsgivaren anmälde missnöje med beslutet inom en vecka efter delfåendet arbetsgivaren skulle väcka talan för prövning av beslutets giltighet. Väcketes ej sådan talan skulle beslutet vara förfallet. Denna reglering är enligt motionärerna att föredra eftersom propositionen innebär en försämring för fullmaktshavarna vilka f. n. kan avsättas endast av domstol i brottmål. Under åberopande av att huvudlinjen i lagstiftningen har varit att försämringar inte skall äga rum för någon tjänstemannagrupp yrkar motionärerna att ämbetsansvarskommitténs förslag i denna del skall genomföras.

Förslaget i propositionen att tjänstemannen själv skall ta initiativ till domstolsprövning av ett beslut om avskedande innebär onekligen ett visst merarbete för den enskilde i förhållande till nuvarande ordning. Vid ett ställningstagande till motionsförslaget måste emellertid beaktas att de relativt få tjänstemän som berörs av förslaget är väl kvalificerade och erfarna befattningshavare ofta med juridisk utbildning. Vidare torde det i allmänhet förhålla sig så att tjänstemannen kan erhålla biträde från sin organisation och därför inte står ensam. Med hänsyn härtill anser utskottet i likhet med departementschefen att merarbetet inte motiverar en annan reglering än den i propositionen föreslagna. Beträffande motionsförslaget kan från den enskilde tjänstemannens synpunkt också invändas att det skulle kunna få den från rättssäkerhetssynpunkt inte önskvärda effekten att arbetsgivaren i tveksamma fall föredrar att avskeda tjänstemannen och först vid en eventuell missnöjesanmälan grundligt prövar om han vill ställa saken på sin spets. Mot förslaget talar också att det från allmän synpunkt framstår som mindre tillfredsställande att ett beslut om avskedande för ifrågavarande kategori av som regel högre tjäns-

temän skall kunna förfalla enbart därför att arbetsgivaren — utan att nya skäl anförts — underlåter att fullfölja saken inför domstol. Ett avgörande skäl mot förslaget är slutligen att det står i strid med strävandena att i största möjliga utsträckning få till stånd regler som är enhetliga för samtliga funktionärer i offentlig verksamhet. Utskottet kan med hänsyn till det anförda inte ställa sig bakom motionen 2088 i denna del.

I samma motion tas också upp ett spørsmål om rättegångskostnader i mål om disciplinpåföljd eller avskedande. Genom att sådana mål enligt propositionen skall handläggas i samma ordning som arbetstvister i allmänhet blir reglerna i 18 kap. rättegångsbalken om rättegångskostnader i tvistemål tillämpliga. Härav följer att i princip förlorande part skall ersätta motparten för dennes kostnader. En kompletterande föreskrift i 5 kap. 2 § lagen om rättegången i arbetstvister gör emellertid att domstol i mål som handläggs enligt lagen kan förordna att vardera parten skall bära sin rättegångskostnad om den part som förlorat målet hade skälig anledning att få tvisten prövad. Vidare gäller enligt 41 § lagen om anställningsskydd att om arbetstagare förlorar mål om tillämpning av lagen men hade skälig anledning att få tvisten prövad, domstolen kan förordna att vardera parten skall bära sin kostnad.

I motionen framhålls att propositionen kommer att medföra en processekonomisk försämring för de arbetstagare som f. n. kan få frågor om ansvar för tjänsteförseelser och om avskedande prövade i brottmål eller i administrativ ordning. Yrkandet går ut på att någon avvikelse inte skall ske från ämbetsansvarskommitténs förslag att arbetsgivaren alltid skall bära sina egna rättegångskostnader oberoende av utgången utom i fall där kostnaderna vållats av arbetstagarens vårdslöshet.

Enligt utskottets mening kan det ifrågasättas om den av motionärerna föreslagna regeln i praktiken kommer att leda till en för arbetstagaren förmånligare fördelning av rättegångskostnaderna än de ovan angivna reglerna i lagen om rättegången i arbetstvister och lagen om anställningsskydd. I varje fall torde skillnaden inte bli så väsentlig att det endast av denna anledning är påkallat att göra avsteg från vad som eljest gäller i mål om arbetstvister. Det finns vidare skäl att framhålla att ett genomförande av motionärernas förslag skulle innebära att i fråga om fördelning av rättegångskostnader i disciplinmål andra regler skulle gälla för statstjänstemännen och ett förhållandevis litet antal kommunaltjänstemän än för övriga anställda i offentlig tjänst. Med hänvisning till det anförda avstyrker utskottet motionen 2088 också i denna del.

Som tidigare berörts innebär det nya ansvarssystemet bl. a. att straffrättslig påföljd för brottslig gärning skall ådömas av domstol medan fråga om avsked på grund av gärningen skall avgöras i privaträttslig ordning. Enligt 33 kap. 9 § förslaget till ändring i BrB skall vid bestämmandet av straff för brott av arbetstagare hänsyn kunna tas till avskedande eller annan följd av brottet som är medgiven enligt arbetsavtalet eller enligt författning som gäller för anställningsförhållandet och böter

eller disciplinstraff som eljest skolat ådömas skall helt kunna efterges. Med arbetstagare likställs den som utövar uppdrag åt annan. Den sålunda föreslagna regeln till förekommande av dubbelbestraffning som gäller arbetstagare i både offentlig och enskild tjänst kompletteras av vissa stadganden i statstjänstemannalagen. Enligt 21 § får disciplinärt förfarande enligt statstjänstemannalagen ej inledas eller fortsättas för förseelse som omfattas av väckt åtal. Vidare skall enligt 22 § gälla att om åtgärd vidtagits för anställande av åtal för brottslig gärning fråga om avsked på grund av denna inte får avgöras förrän ansvarsfrågan slutligt prövats.

I motionen 2089 framhålls att propositionen inte ger tillräckliga garantier för att erforderlig samordning sker mellan domstolens straffmätning och handläggningen av avskedandefrågan. Motionären pekar bl. a. på svårigheten för domstolen att bestämma påföljden innan det blivit klart om arbetstagaren kommer att avskedas eller ej och anser att formerna för hur en samordning skall komma till stånd närmare bör anges i tillämpningsföreskrifter. Vid utarbetande av sådana anvisningar bör enligt motionären hänsyn inte endast tas till den enskilde arbetstagarens situation utan också till det starka allmänna skyddsintresse som gör sig gällande beträffande all offentlig verksamhet. Yrkandet går ut på att regeringen skall utarbeta särskilda föreskrifter och anvisningar för hur domstols straffmätning på lämpligt sätt skall samordnas med arbetsgivarens bedömning av avskedandefrågan.

Det av motionären upptagna spørsmålet har uppmärksamrats både inom ämbetsansvarskommittén och bland remissinstanserna, och farhågor har yppats för att den av kommittén och i propositionen föreslagna ordningen skall leda till komplikationer. Utskottet kan i och för sig dela departementschefens uppfattning att farhågorna i viss mån är överdrivna särskilt när det gäller risken för att domstolens och arbetsgivarens prövning skall leda till ett från arbetstagarens synpunkt allt för strängt resultat. Någon större svårighet för domstolen att bedöma om gärningen kan komma att föranleda avskedande torde som departementschefen anför normalt inte föreligga eftersom domstolen i förekommande fall kan förutsättas ha anledning att inhämta yttrande i fråga från arbetsgivaren. För arbetstagaren kan det inte anses innebära någon nackdel om arbetsgivaren till domstolen meddelat sin avsikt att företa viss åtgärd men sedan inte fullföljer denna. Något annorlunda ter sig saken från allmän synpunkt eftersom domstolen och arbetsgivaren vid sina bedömningar också måste ta hänsyn till medborgarnas intresse av att förbrytelser i offentlig tjänst blir vederbörligen beivrade. Enligt utskottets mening synes det mindre tillfredsställande om i brottmålet förutsättningar bedömts föreligga för ett avskedande och påföljden nedsatts i enlighet härmed men något avskedande sedan inte kommer till stånd. Utskottet vill också i detta sammanhang peka på att domstolen vid straffmätningen självfallet måste beakta arbetsgivarens möjlighet att till-

delat tjänstemannen andra arbetsuppgifter i stället för att avskeda honom och att det härvid kan vara svårt i förväg bedöma arbetsgivarens avsikter. Det finns vidare skäl att framhålla att arbetsgivaren vid prövningen av avskedandefrågan inte är skyldig att vidta åtgärder mot arbetstagarerna även om domstolen vid straffmätningen tagit hänsyn till att privaträttsliga sanktioner skulle komma att följa på brottet. Utskottet vill också erinra om att särskilda svårigheter kan uppkomma när frågan inte skall handläggas av arbetsgivaren utan av den särskilda disciplinnämnden.

Huruvida det är möjligt att i enlighet med motionärens önskemål utfärda föreskrifter och anvisningar kan enligt utskottets mening vara tveksamt med hänsyn till de skiftande situationer som kan vara för handen. Domstolarnas självständighet i den dömande verksamheten bör också beaktas i sammanhanget. Lämpligheten av en undantagslös skyldighet för domstolarna att inhämta yttrande från vederbörande myndighet eller disciplinnämnd bör emellertid noga övervägas. I övrigt bör utvecklingen följas med uppmärksamhet så att om behov därav visar sig föreligga erforderliga åtgärder blir vidtagna. Någon särskild framställning från riksdagens sida synes inte nödvändig och motionen bör därför inte föranleda någon vidare åtgärd.

Övrigt

I detta avsnitt behandlar utskottet vissa spörsmål av i huvudsak formell natur vilka uppmärksammats av utskottet.

Enligt 7 kap. 4 § rättegångsbalken är riksåklagaren allmän åklagare vid underrätt och hovrätt i mål om ansvar eller enskilt anspråk på grund av brott som i utövningen av tjänsten eller uppdraget begåtts av bl. a. statstjänsteman som ej är underkastad disciplinär bestraffning. Undantagna från sådan bestraffning är enligt 18 § statstjänstemannalagen den som innehar eller uppehåller ordinarie domartjänst eller tjänst som byråchef eller därmed jämställd eller högre tjänst i statsdepartement, central förvaltningsmyndighet eller länsstyrelse samt efter regeringens bestämmande även annan tjänsteman. Föreskrifter om undantag från disciplinär bestraffningsrätt har meddelats bl. a. beträffande revisionssekreterare, regeringsrättssekreterare, hovrättsassessorer och andra adjungerade ledamöter i hovrätt, tingsfiskaler, statsåklagare och distriktsåklagare.

Som framgår av vad utskottet tidigare anfört föreslås i propositionen bl. a. att den personkrets som anges i 18 § statstjänstemannalagen i fortsättningen skall vara underkastad disciplinärt ansvar men att ansvarsfrågorna enligt 38 § andra stycket förslaget till ändring i statstjänstemannalagen skall prövas av en särskild nämnd. Regeringen skall få rätt att meddela närmare föreskrifter om bl. a. den personkrets nämndens verksamhet skall avse. I fråga om riksåklagarens uteslutande behörighet att väcka åtal mot tjänstemän föreslås den ändringen i 7 kap. 4 § rättegångsbalken att behörigheten skall gälla den som innehar eller uppehåller ordinarie domartjänst eller tjänst som byråchef eller därmed jäm-

ställd eller högre tjänst vid statlig myndighet. Någon ändring i sak när det gäller riksåklagarens behörighet att väcka åtal även mot vissa lägre befattningshavare torde inte vara äsyftad. Enligt utskottets mening synes 7 kap. 4 § rättegångsbalken i dess föreslagna lydelse inte omfatta samtliga de befattningshavare som f. n. kan åtalas endast av RÅ. Utskottet föreslår därför att i paragrafen tas in en allmän hänvisning till 38 § andra stycket statstjänstemannalagen och att sistnämnda bestämmelse jämkas i redaktionellt hänseende.

Enligt det i propositionen framlagda förslaget till lag om ändring i lagen om yrkesskadeförsäkring skall bl. a. i 2 § och vissa ytterligare uppräknade paragrafer ordet Konungen utbytas mot regeringen. Förslaget är föranlett av ikraftträdandet av den nya regeringsformen. I 2 § sista stycket stadgas att grunderna för försäkringsrådets organisation och verksamhet skall bestämmas av Konungen med riksdagen. Med hänsyn till regeringsformens bestämmelser om normgivningskompetensen skall enligt utskottets mening orden "Konungen med" utgå ur stadgandet.

Enligt ett i propositionen framlagt förslag till lag om ändring i lagen om säkerheten på fartyg skall 10 kap. 9 § lagen om säkerheten på fartyg upphöra att gälla vid utgången av år 1975. Genom lagändring som trätt i kraft den 23 april 1975 har lagrummet betecknats 10 kap. 10 § (SFS 1975: 83). Förslaget i propositionen bör jämkas i enlighet härmed.

I 19 § mäklareordningen stadgas att mäklare som åsidosätter förordningens föreskrifter eller eljest begår fel eller förbrytelse i utövningen av sin befattning skall straffas som i lag är sagt om brott av ämbetsmän. Bestämmelsen bör utgå som en följd av förslaget till ändringar i 20 kap. BrB.

Enligt 19 § förslaget till ändring i statstjänstemannalagen skall kollektivavtal kunna träffas om disciplinpåföljder. Förslaget bör i enlighet med propositionen föranleda en formell ändring av 3 § vari stadgas förbud mot avtal beträffande vissa frågor. En bestämmelse med i stort sett motsvarande innehåll finns i 2 § kommunaltjänstemannalagen. Utskottet föreslår att också sistnämnda lagrum jämkas i redaktionellt hänseende.

I 6 § kommunaltjänstemannalagen stadgas straffansvar för tjänsteman som bryter mot förbudet i 3 § andra stycket att delta i annan strejk än sådan som beslutats av fackförening eller som åsidosätter sin skyldighet enligt 5 § att under arbetskonflikt vari han ej deltar fullgöra sina vanliga tjänsteåligganden och att utföra skyddsarbete. Straffbudet avser endast tjänstemän som inte har ämbetsansvar. För de ämbetsansvarigas del kan i motsvarande fall i stället bli fråga om ansvar för tjänstefel enligt nuvarande 20 kap. 4 § BrB. I konsekvens med att det straffrättsliga ansvaret för tjänstefel nu föreslås bli avskaffat bör straffbestämmelsen i 6 § kommunaltjänstemannalagen upphävas.

Utöver vad sålunda anförts föranleder propositionen och motionerna inte något uttalande från utskottets sida.

Utskottets hemställan

Utskottet hemställer

1. att riksdagen beträffande utformningen av ett nytt ansvars-system för offentliga funktionärer avslår motionen 1975: 2087;
2. att riksdagen beträffande tillämpningsområdet för ett författningsreglerat disciplinansvar avslår motionen 1975: 2088 i denna del;
3. att riksdagen beträffande ansvarsförhållandena för taxeringsmän avslår motionen 1975: 2054;
4. att riksdagen beträffande juridisk sakkunskap i disciplinärendet avslår motionen 1975: 2088 i denna del;
5. att riksdagen beträffande fullföljd av talan mot disciplinbeslut avslår motionen 1975: 2088 i denna del;
6. att riksdagen beträffande rättegångskostnader i disciplinmål avslår motionen 1975: 2088 i denna del;
7. att riksdagen beträffande samordning mellan domstols straffmätning och disciplinär bedömning av avskedandefråga avslår motionen 1975: 2089;
8. att riksdagen antar det i propositionen 1975: 78 framlagda förslaget till lag om ändring i brottsbalken med den ändringen att övergångsbestämmelserna erhåller följande såsom *Utskottets förslag* betecknade lydelse:

*Regeringens förslag**Utskottets förslag*

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1976.

Lagen (1948: 491) om ämbetsansvar för vigselförrättare i vissa fall skall samtidigt upphöra att gälla.

Till suspension och avsättning får ej dömas efter ikraftträdandet. Är fråga om gärning, som har begåtts före ikraftträdandet och som är straffbelagd enligt såväl äldre bestämmelse i 20 kap. 1, 2, 3 eller 4 § som motsvarande bestämmelse i dess nya lydelse, dömes till det straff för gärningen som föreskrives i den nya bestämmelsen. Den äldre bestämmelsen skall dock tillämpas, om den leder till lindrigare allmänt straff. I övrigt skall 5 § första och andra styckena lagen (1964: 163) om införande av brottsbalken äga motsvarande tillämpning.

Vad som föreskrives i 20 kap. 1 § andra stycket i dess nya lydelse skall tills vidare ej äga tillämpning i fråga om beslut angående taxering som fattas av taxeringsnämnd.

Finns i författning som gäller när denna lag träder i kraft föreskrift om tystnadsplikt utan att straffansvar är föreskrivet för åsidosättande därav, äger 20 kap. 3 § i dess nya lydelse ej tillämpning.

Förekommer i lag eller annan författning hänvisning till föreskrift, som har ersatts genom ny bestämmelse, skall hänvisningen i stället avse den nya bestämmelsen.

Regeringens förslag

Utskottets förslag

Har i författning, som tillkommit genom beslut av Kungl. Maj:t ensam, meddelats särskild föreskrift om straff eller åtal för åsidosättande av förbud att yppa eller utnyttja vad någon har erfarit i allmän tjänst eller under utövande av tjänsteplikt, får föreskriften upphävas eller ändras av regeringen, om upphävandet eller ändringen innebär att 20 kap. 3 § och 5 § tredje stycket i den nya lydelsen blir tillämpliga.

9. att riksdagen antar det i propositionen framlagda förslaget till lag om ändring i statstjänstemannalagen (1965: 274) med den ändringen att 38 § erhåller följande såsom *Utskottets förslag* betecknade lydelse:

Regeringens förslag

Utskottets förslag

38 §

Beträffande justitieråd eller regeringsråd prövar regeringen fråga om åtalsanmälan enligt 25 § eller om avstängning eller läkarundersökning enligt 27 §. Beslut om avskedande enligt 22 § eller avstängning enligt 26 § meddelas av högsta domstolen enligt vad som föreskrives i 54 §.

I fråga om den som eljest innehar eller uppehåller ordinarie domartjänst eller tjänst som byråchef eller därmed jämställd eller högre tjänst vid statlig myndighet prövas fråga som avses i 37 § första stycket av en särskild nämnd. Denna nämnd skall bestå av fem ledamöter. Ordföranden skall vara lagkunnig och erfaren i domarvärv. Regeringen meddelar närmare bestämmelser om nämndens sammansättning och verksamhet samt om den personkrets som nämndens verksamhet skall avse.

I fråga om den som eljest innehar eller uppehåller ordinarie domartjänst eller tjänst som byråchef eller därmed jämställd eller högre tjänst vid statlig myndighet eller annan tjänst som regeringen bestämmer prövas fråga som avses i 37 § första stycket av en särskild nämnd. Denna nämnd skall bestå av fem ledamöter. Ordföranden skall vara lagkunnig och erfaren i domarvärv. Regeringen meddelar närmare bestämmelser om nämndens sammansättning och verksamhet samt om den personkrets som nämndens verksamhet skall avse.

10. att riksdagen antar det i propositionen framlagda förslaget till lag om ändring i rättegångsbalken med den ändringen att 7 kap. 4 § erhåller följande såsom *Utskottets förslag* betecknade lydelse:

Regeringens förslag

Utskottets förslag

7 kap.
4 §¹

Allmän åklagare vid underrätt och hovrätt är statsåklagare eller distriktsåklagare.

Riksåklagaren är dock allmän åklagare vid underrätt och hovrätt i mål om ansvar eller enskilt anspråk på grund av brott som i utövningen av tjänsten eller uppdraget har begåtts av

1. den som innehar eller uppehåller ordinarie domartjänst eller tjänst som byråchef eller därmed jämställd eller högre tjänst vid statlig myndighet;

2. ledamot av domstol eller central statlig förvaltningsmyndighet, som ej är statstjänsteman; eller

3. krigsman, som bestrider regementschefs eller därmed likställd eller högre tjänst.

Allmän åklagare vid högsta domstolen är riksåklagaren.

Har talan till högsta domstolen fullföljts allenast av enskild part, må åklagartalan där, efter riksåklagarens förordnande, föras av lägre åklagare.

Närmare bestämmelser om fördelningen av uppgifterna mellan åklagarna meddelas i de för dem gällande instruktionerna.

11. att riksdagen antar de i propositionen under punkterna 3, 5—13, 15—33, 35—56, 58—84, 86 och 88 framlagda lagförslagen;

12. att riksdagen antar det i propositionen framlagda förslaget till lag om ändring i lagen (1954: 243) om yrkesskadeförsäkring med de ändringarna att 2 § lagen om yrkesskadeförsäkring erhåller nedan angivna såsom *Utskottets förslag* betecknade lydelse samt att ingressen till förslaget jämkas i enlighet härmed.

Nuvarande lydelse

Utskottets förslag

2 §²

Besvär och ansökningar prövas enligt vad nedan stadgas av försäkringsrådet, som jämväl i övrigt har att med uppmärksamhet följa försäkringens tillämpning och utveckling.

Bestämmelserna i 44 § förvaltningsprocesslagen (1971: 291) äga motsvarande tillämpning i ärende enligt denna lag hos försäkringsrådet.

¹ Senaste lydelse 1974: 573.

² Senaste lydelse 1971: 607.

Nuvarande lydelse

Grunderna för försäkringsrådets organisation och verksamhet bestämmas av *Konungen med riksdagen*.

Utskottets förslag

Grunderna för försäkringsrådets organisation och verksamhet bestämmas av riksdagen.

13. att riksdagen antar det i propositionen framlagda förslaget till lag om ändring i lagen (1965: 719) om säkerheten på fartyg med den ändringen att lagen erhåller följande såsom *Utskottets förslag* betecknade lydelse:

*Regeringens förslag**Utskottets förslag***Förslag till****Lag om ändring i lagen (1965: 719) om säkerheten på fartyg**

Härigenom föreskrives att 10 kap. 9 § lagen (1965: 719) om säkerheten på fartyg skall upphöra att gälla vid utgången av år 1975.

Härigenom föreskrives att 10 kap. 10 §¹ lagen (1965: 719) om säkerheten på fartyg skall upphöra att gälla vid utgången av år 1975.

14. att riksdagen avslår det i propositionen framlagda förslaget till lag om ändring i lagen om offentliga funktionärers tystnadsplikt;
15. att riksdagen antar följande

Förslag till**Lag om ändring i mäklareordningen (1893: 51 s. 1)**

Härigenom föreskrives att 19 § mäklareordningen (1893: 51 s. 1) skall upphöra att gälla vid utgången av år 1975.

16. att riksdagen antar följande

Förslag till**Lag om ändring i kommunaltjänstemannalagen (1965: 275)**

Härigenom föreskrives i fråga om kommunaltjänstemannalagen (1965: 275)

dels att 6 § skall upphöra att gälla,

dels att 2 § skall ha nedan angivna lydelse:

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse.*

2 §²

I anställningsförhållande varå denna lag är tillämplig gäller vad som är bestämt i avtal.

¹ Senaste lydelse 1975: 83.

² Senaste lydelse 1973: 970.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

Avtal må ej träffas om

a) inrättande eller indragning av tjänst eller tjänsteorganisationens utformning i övrigt;

b) myndighets eller inrättnings verksamhet;

c) anställningsvillkor som regleras i lag eller annan författning och angår tjänstetillsättning, disciplinär bestraffning eller anställnings upphörande.

c) anställningsvillkor som regleras i lag eller annan författning och angår tjänstetillsättning, anställnings upphörande eller, i den mån annat ej följer av författningen, disciplinansvar.

Har avtal träffats i strid mot bestämmelserna i andra stycket, är avtalet i denna del utan verkan.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1976.

17. att riksdagen för sin del antar det i propositionen framlagda förslaget till lag om ändring i lagen (1936: 567) om domkapitel.

Stockholm den 29 april 1975

På justitieutskottets vägnar

ASTRID KRISTENSSON

Närvarande: fru Kristensson (m), fröken Mattson (s), herrar Polstam (c), Larfors (s), Johansson i Växjö (c), Jönsson i Malmö (s), Bengtsson i Göteborg (c), Nilsson i Visby (s), Fransson (c), Lövenborg (vpk), fru André (c), fru Andersson i Kumla (s), herr Mathsson i Fagersta (s), fru Lindquist (m) och herr Nyquist (fp).

Reservationer

1. vid punkten 2 i utskottets hemställan av fru Kristensson (m) och fru Lindquist (m), som beträffande tillämpningsområdet för ett författningsreglerat disciplinansvar anser

dels att den del av utskottets yttrande som börjar på s. 107 med "Vad härefter" och slutar på s. 108 med "motsvarande del" bort ha följande lydelse:

Vad härefter angår frågan om disciplinansvar för kommunala tjänstemän vill utskottet till en början erinra om att statliga och kommunala tjänstemän sedan länge har haft ett vittgående straffansvar för fel och försummelser i tjänsten. Skälet härtill är att den offentliga tjänstens behöriga gång måste skyddas. För att garantera nödvändig kvalitet inom mängden av tjänsteåtgärder och för att upprätthålla tjänstemännens integritet har det ansetts nödvändigt att i betydande utsträckning under-

kasta ämbetsmän ansvar även för gärningar som inte är straffbara, om de begås av andra medborgare.

Enligt utskottets mening föreligger fortfarande ett starkt allmänt intresse av garantier för att den offentliga verksamheten utövas på ett riktigt sätt, och detta intresse måste vara utgångspunkten vid utformningen av ett nytt ansvarssystem. I likhet med motionärerna anser utskottet att dessa synpunkter gör sig gällande inte bara på den statliga sektorn utan också på det kommunala området. Om vanliga tjänstefel avkriminaliseras och ämbetsstraffen avskaffas, måste därför andra garantier skapas för att de offentliganställda inte åsidosätter sina förpliktelser mot det allmänna. Utskottet har i och för sig ingen erinran mot förslaget i propositionen om att endast ett disciplinärt ansvar hädanefter skall kunna ifrågakomma för vanliga tjänstefel. När det gäller de kommunalanställda, som inte omfattas av kommunaltjänstemannastadgan, anser dock utskottet att det allmänna skyddsintresset inte i tillräcklig utsträckning kan tillgodoses, om inte det allmänna i vart fall i viss utsträckning får behålla ett inflytande över disciplinfrågorna. För ett författningsreglerat disciplinansvar för samtliga kommunalanställda talar enligt utskottets mening intresset att man skall få till stånd regler som är enhetliga för alla anställda i offentlig tjänst. Mot en sådan ordning kan visserligen invändas att avtalsfrihet i disciplinfrågor i allmänhet f. n. råder inom det kommunala området. Denna invändning saknar dock bärkraft, då det som nu endast är fråga om att det straffrättsliga ansvaret för tjänstefel skall ersättas av ett disciplinärt ansvar. Ett författningsreglerat disciplinansvar innebär således inte någon utvidgning av tillämpningsområdet för det offentligrättsliga sanktionssystemet utom beträffande de tjänstemän och andra anställda i kommunal tjänst som inte är underkastade ämbetsansvar och därför inte heller kan ställas till ansvar för tjänstefel. Enligt utskottets mening saknas bärande skäl för att undanta denna grupp kommunalanställda från disciplinansvar med hänsyn till att på det statliga området disciplinansvar gäller även för de tjänstemän som inte är anse som ämbetsmän.

Under hänvisning till det anförda anser utskottet att ett författningsreglerat disciplinansvar, som motsvarar det som i propositionen föreslås beträffande statstjänstemännen, bör gälla för alla anställda i kommunal tjänst. Den närmare utformningen av en sådan lagstiftning bör inte lämpligen ske i förevarande sammanhang utan bör övervägas av regeringen. Förslag till erforderlig lagstiftning bör föreläggas riksdagen under hösten 1975, så att den kan träda i kraft den 1 januari 1976. Vad utskottet såiunda anför bör ges regeringen till känna.

Vad slutligen gäller arbetstagare i samhällsägda företag och liknande inrättningar anser utskottet att skäl saknas att utsträcka ansvaret till sådana anställda. I sista hand gäller, som departementschefen påpekar, för dessa personer liksom för andra arbetstagare bestämmelsen i 18 § lagen

om anställningsskydd att avskedande får äga rum, om arbetstagaren grovt har åsidosatt sina åligganden mot arbetsgivaren.

dels att utskottets hemställan under 2 bort ha följande lydelse:

2. att riksdagen beträffande tillämpningsområdet för ett författningsreglerat disciplinansvar *dels* med anledning av motionen 1975: 2088 i denna del ger regeringen till känna vad utskottet anfört beträffande disciplinansvar för kommunaltjänstemän, *dels* avslår motionen 1975: 2088 i övrigt i denna del.

2. vid *punkten 5* i utskottets hemställan av fru Kristensson (m) och fru Lindquist (m), som beträffande fullföljd av talan mot disciplinbeslut anser

dels att den del av utskottets yttrande som börjar på s. 111 med "Förslaget i" och slutar på s. 112 med "2088 i denna del" bort ha följande lydelse:

Som utskottet tidigare berört utgör tjänstemännens självständighet och oväld en garanti för att de offentliga funktionerna fullgörs utan ovidkommande hänsyn. En förutsättning för denna självständighet och oväld är att tjänstemännens anställningstrygghet inte äventyras. Garanti härför utgör att domare och vissa andra tjänstemän med avgörande inflytande på medborgarnas rättssäkerhet endast kan avsättas från sin tjänst av domstol. Enligt utskottets mening måste självfallet ett nytt ansvarssystem för offentliga funktionärer utformas så att tjänstemännen i största möjliga utsträckning tryggas i anställningen. Inte minst angeläget är att någon försämring inte sker när det gäller fullmaktshavarnas anställningsförhållanden.

De i propositionen framlagda förslagen torde från den enskilde tjänstemannens synpunkt innebära rimliga garantier för anställningstrygghet. Från allmän synpunkt synes dock förslagen innebära en inte oväsentlig försvagning av de nuvarande garantierna för fullmaktshavarnas fristående ställning. Vidare är det, som Göta hovrätt framhållit i remissyttrande över ämbetsansvarskommitténs förslag, ej till fyllest att de nya reglerna enligt ordalydelsen och under politiskt stabila förhållanden garanterar vissa rättigheter. Minst lika viktigt är att ledamöterna i domstolar och andra myndigheter, som har att upprätthålla de för samhällsskicket grundläggande reglerna, själva innehar sina uppdrag på sådana villkor, att de i politiskt oroliga tider ej skall kunna skiljas från sina uppdrag och ersättas av andra personer. I anslutning härtill vill utskottet i likhet med hovrätten erinra om att arbetsdomstolen, som i sista hand skall ha att pröva avskedandefrågor, består icke av fast anställda domare utan av ledamöter förordnade på viss tid. Det bör också beaktas att arbetsdomstolens uppgift i första hand är att lösa tvister mellan arbetsgivare och arbetstagare och att domstolens sammansättning anpassats därefter. Domstolen får därför anses vara mindre lämpad

att handlägga disciplinmål där det allmänna skyddsintresset gör sig gällande.

Enligt utskottets mening har vid utformningen av det nya ansvars-systemet inte tillräcklig hänsyn tagits till den betydelse det kan ha att fullmaktshavarnas fristående ställning är omgärdad med så starka garantier som möjligt. Utskottet har i tidigare avsnitt anslutit sig till tanken att de disciplinära sanktionerna bör hållas avskilda från de straffrättsliga och att i konsekvens härmed avsättningsstraffet skall avskaffas och ersättas av ett avskedandeinstitut. Även inom ramen för ett mera privaträttsligt sanktionssystem bör emellertid enligt utskottets mening fullmaktshavarnas självständighet skyddas genom att avskedandefrågor alltid skall prövas av allmän domstol. Utskottet förordar därför att talan mot beslut om avskedande av fullmaktshavare alltid skall fullföljas till allmän domstol. För att inte mot förslagets huvudprinciper fullmaktshavarnas ställning skall försämrats bör vidare motionärernas önskemål om en särskild fullföljdsregel beträffande beslut om avskedande av tjänsteman med fullmakt på tjänsten tillgodoses. Som ämbetsansvarskommittén föreslog bör gälla att om en fullmaktshavare inom en vecka efter delfående av avskedsbeslut anmäler missnöje över beslutet det skall ankomma på arbetsgivaren att inom den i 53 § förslaget till ändring i statstjänstemannalagen stadgade tiden väcka talan för prövning av beslutets giltighet. Väcker ej sådan talan bör beslutet förfalla. Reglerna synes närmast ha sin plats i statstjänstemannalagen. De närmare övervägandena härvidlag liksom i fråga om behovet av särskilda forumregler för avskedandetvister bör ankomma på regeringen. Utskottet vill dock peka på lämpligheten av att de forumregler som gäller brott i tjänsten av vissa tjänstemän också blir tillämpliga på avskedandefrågor. Förslag till erforderlig lagstiftning bör föreläggas riksdagen under hösten 1975.

dels att utskottets hemställan under punkten 5 bort ha följande lydelse:

5. att riksdagen beträffande fullföljd av talan mot disciplinbeslut med anledning av motionen 1975:2088 i denna del ger regeringen till känna vad utskottet anfört.

3. vid *punkten 6* i utskottets hemställan av fru Kristensson (m) och fru Lindquist (m), som — under förutsättning av bifall till reservationen nr 1 — beträffande rättegångskostnader i disciplinmål anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 112 som börjar med "Enligt utskottets" och slutar med "också i denna del" bort ha följande lydelse:

Som framhålls i motionen innebär förslagen i propositionen i förhållande till vad som f. n. gäller den nackdelen för arbetstagaren att han kan komma att förpliktas ersätta motparten för dennes rättegångskost-

nader. Enligt utskottets mening kan en sådan ordning få den inte önskvärda effekten att en arbetstagare, inför risken att behöva betala arbetsgivarens kostnader, underlåter att fullfölja talan mot beslut i disciplinärende. Även om i praktiken de ovan angivna reglerna i lagen om rättegången i arbetstvister och lagen om anställningsskydd inte kommer att leda till annat än att arbetsgivaren i allmänhet får bära sina egna rättegångskostnader, anser utskottet det angeläget att arbetstagarens ställning i processuellt hänseende inte skall försämrats genom den nya ordningen. Utskottet tillstyrker därför motionärernas önskemål om att det uttryckligen bör stadgas att arbetstagare inte skall vara skyldig att ersätta motparten dennes kostnader i disciplinmål såvida inte fall som avses i 18 kap. 6 § rättegångsbalken är för handen. Förslag härom bör föreläggas riksdagen under hösten 1975, så att erforderlig lagstiftning kan träda i kraft den 1 januari 1976. Vad utskottet sålunda anfört bör ges regeeringen till känna.

dels att utskottets hemställan under punkten 6 bort ha följande lydelse:

6. att riksdagen beträffande rättegångskostnader i disciplinmål med anledning av motionen 1975: 2088 i denna del ger regeeringen till känna vad utskottet anfört.